Felikss
Zaltens
BEMBIJS

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Fēlikss Zaltens
BEMBIJS
MEŽA PASAKA
IZDEVNIECĪBA «LIESMA» RĪGĀ 1968
PAR ŠIS GRAMATAS AUTORU

Ievērojamā austriešu rakstnieka Fēliksa Zaltena (1869—1945) grāmatu «Bembijs» iemīļojusi daudzu pasaules tautu jaunatne. Fēlikss Zaltens bijis kaislīgs mednieks, bet tai pašā laikā ar neaprakstāmu mīlestību izturējies pret dzīvniekiem un aicinājis saudzēt dabu. Viņš daudz ceļojis, pētījis zvēru dzīvi, paradumus. Savus novērojumus viņš ir attēlojis daudzās jaukās grāmatās. Taču visiemīļotākā un populārākā no viņa jaunatnes grāmatām kļuvusi meža pasaka «Bembijs», kurā ar smalku personifikāciju, silti emocionālā tēlojumā atainota stirnas dzīve, sākot no dzimšanas līdz mūža vakaram.

Izlasiet šo grāmatu un atrakstiet, kā jums tā patika. Mūsu adrese: Rīgā, Padomju bulvārī 24, Jaunatnes un bērnu literatūras redakcijai.

Tulkojusi Ērika Lūse Ilustrējis G. Ņikoļskis Vāku un titulu zīmējis I. Helmuts

•

Fēlikss Zaltens
BEMBIJS
MEŽA PASAKA
IZDEVNIECĪBA «LIESMA» RĪGĀ 1968
PAR ŠIS GRAMATAS AUTORU

Ievērojamā austriešu rakstnieka Fēliksa Zaltena (1869—1945) grāmatu «Bembijs» iemīļojusi daudzu pasaules tautu jaunatne. Fēlikss Zaltens bijis kaislīgs mednieks, bet tai pašā laikā ar neaprakstāmu mīlestību izturējies pret dzīvniekiem un aicinājis saudzēt dabu. Viņš daudz ceļojis, pētījis zvēru dzīvi, paradumus. Savus novērojumus viņš ir attēlojis daudzās jaukās grāmatās. Taču visiemīļotākā un populārākā no viņa jaunatnes grāmatām kļuvusi meža pasaka «Bembijs», kurā ar smalku personifikāciju, silti emocionālā tēlojumā atainota stirnas dzīve, sākot no dzimšanas līdz mūža vakaram.

Izlasiet šo grāmatu un atrakstiet, kā jums tā patika. Mūsu adrese: Rīgā, Padomju bulvārī 24, Jaunatnes un bērnu literatūras redakcijai.

Tulkojusi Ērika Lūse Ilustrējis G. Ņikoļskis Vāku un titulu zīmējis I. Helmuts

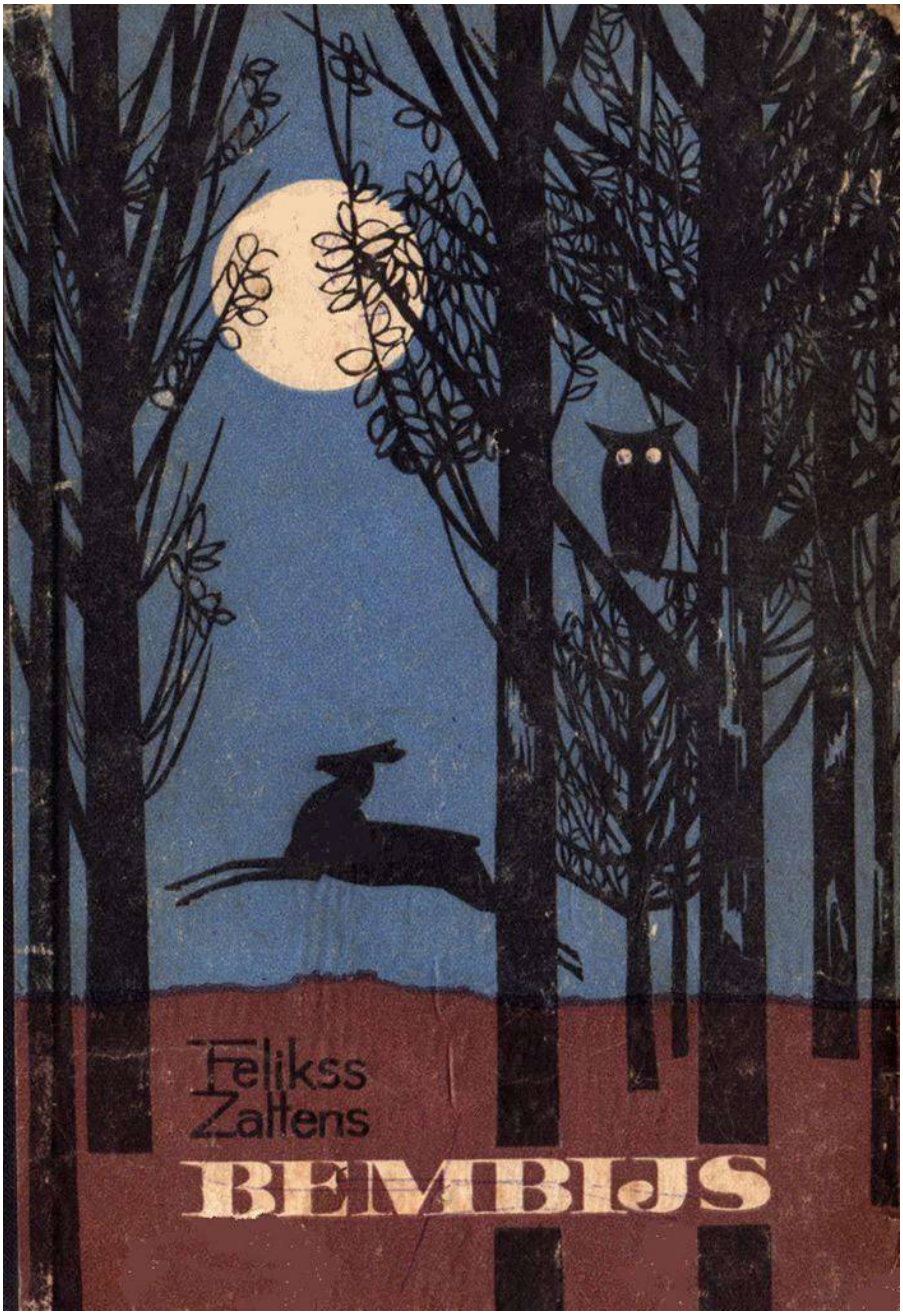

Dienas gaismu viņš ieraudzīja meža biezoknī, vienā no tiem mazajiem, apslēptajiem nostūriem, kas šķiet atklāti visiem vējiem, bet īstenībā ir cieši no tiem pasargāti.

Gaužām niecīgs laukumiņš, tikko kur apgriezties mātei un mazulim.

Te nu tas nokārtu galvu, drebošs, vēl gluži apmāts grīļojas uz savām tievajām kājelēm un nespodrām, neko neredzošam acīm truli

raudzījās kaut kur gaisā.

— Tavu skaistu bērnu! — iegavilējās žagata.

Izdzirdusi mazuļa mātes sāpju vaidus, tā bija aši atlidojusi un nu tupēja, uzmetusies netālu uz kāda zara.

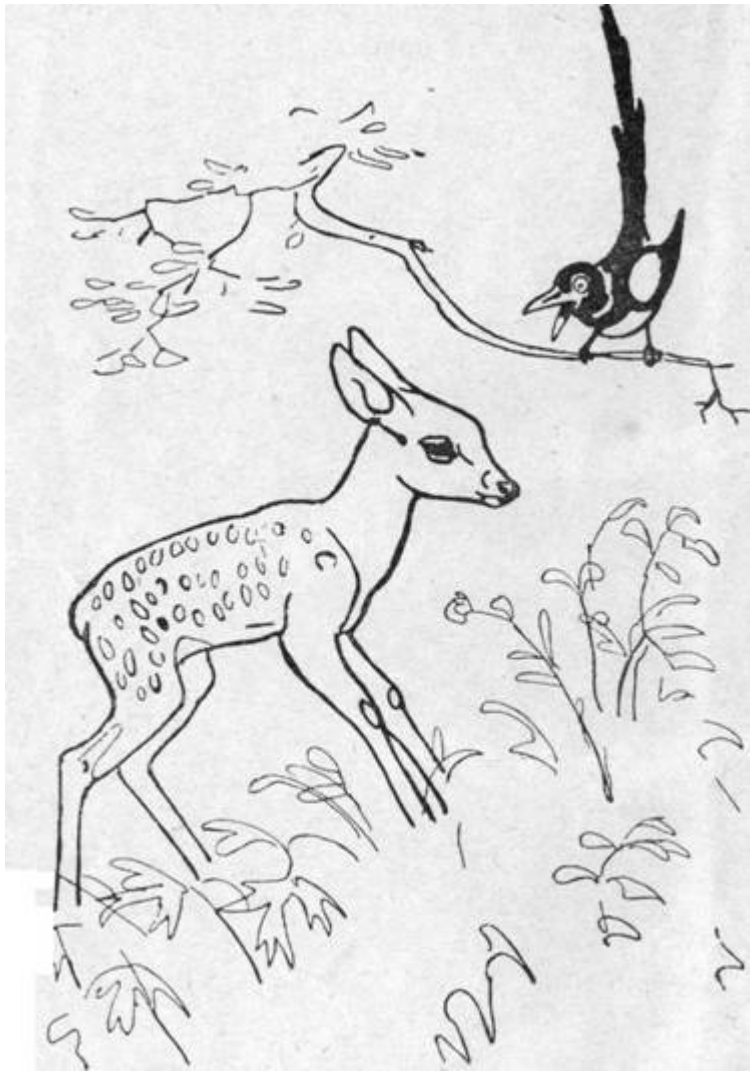

Tavu skaistu bērnu! — žagata daudzināja. Un, kaut arī atbildi nesaņēma, tomēr nerimās: — Kur tas redzēts, jau prot stāvēt un iet! Interesanti! Savu mūžu nav gadījies neko tamlīdzīgu redzēt. Tiesa gan, esmu vēl jauna, jūs jau droši vien zināt — tikai kopš gada kā no ligzdas. Bet, manuprāt, tas tiešām ir brīnums! Šitāds bērns … kolīdz ierodas pasaulē,jau stāv pats uz savām kājām. Manuprāt, dižciltīgi. Manuprāt jūsu, stirnu, aprindās viss ir dižciltīgs. Vai mazulis prot jau tipināt arī? …

Protams, — māte klusiņām izdvesa. — Bet lūdzu mani atvainot, patlaban neesmu spējīga jums kavēt laiku. Man vēl daudz darba un

turklāt jūtos vēl mazliet vārga.

- Neliecieties traucēties, — žagata žadzināja, — man jau ar nav necik laika. Bet kaut ko tādu negadās bieži redzēt.ja jūs zinātu, cik pie mums šādās reizēs viss noris sāpīgi un mokoši! Izšķīlies no olas, bērns nespēj nepakustēties, guļ tāds nevarīgs ligzdā un tikai prasa kopšanu, kopšanu, es saku, par kādu jums, protams, nav ne jausmas. Kāda noņemšanās, kamēr mazos pabaro, kādas bailes jāizcieš, tos sargājot! Padomājiet vien, cik liela piepūle vajadzīga, lai sagādātu bērniem barību un reizē uzmanītu, lai tiem nekas nenotiek, tādi putneļi pamesti vieni paši ir gaužām bezpalīdzīgi. Vai nav taisnība? Un cik ilgi jāgaida, līdz tie spēj kustēties, kāds laiks paiet, kamēr apspalvojas un sak daudzmaz jēdzīgi izskatīties!

— Piedodiet, es nedzirdēju, — māte atvainojās.

Žagata aizlidoja. «Aprobežota persona,» viņa nodomāja, «dižciltīga, bet aprobežota.»

Māte nemaz nemanīja, ka žagatas vairs nav. Viņa joprojām cītīgi mazgāja mazuli. Mazgāja ar mēli, un šinī procedūrā bija reizē viss — gan ķermeņa kopšana, gan sildoša masāža, gan arī maigs glāsts.

Mazulis vēl arvien drusku grīļojās. Nemitīgi glāstīts un bikstīts, tas mazliet saguma un tad palika nekustīgi stāvam. Sarkanie, vēl nedaudz saburzītie svārciņi bija izraibināti baltiem lāsumiņiem, un bērnišķīgā, nomiegojusies sejiņa izskatījās kā no snaudas iztraucēta.

Visapkārt auga lazdas, vilkābeles, dzeloņplūmes un jauni plūškociņi. Pār biezokni zaļu jumolu pleta slaidu kļavu lapotne, skābarži un ozoli, no cietās, tumši brūnās zemes slējās augšup paparžu vēdekļi, vanagzirņi un salvijas. Zemei klāt glaudās vijolītes, kas bija jau noziedējušas, un zemeņu ceri, kas tikai nule posās ziedēt. Kā zeltīts audums cauri biezajai lapotnei spraucās austošās saules vizma. Mežs skanēt skanēja, to trīcināja neskaitāmas līksma satraukuma pilnas balsis. Vienā laidā gavilēja vālodze, bez atelpas dūdoja baloži, svilpoja melnie meža strazdi, žubināja žubītes, vīteroja zīlītes. Laiku pa laikam ķildīgi iebrēcās sīļi, žagatas nemitējās tērgāt un smiet, reizēm šinī korī vēl ielauzās fazānu griezīgie brēcieni. Brīžiem, nomākdams visas pārējās balsis, aprauti un spalgi iegavilējās dzenis. Neatlaidīgi un spēcīgi pāri koku galotnēm aizvēlās piekūna sauciens, bet vārnu koris ķērca vienā laidā.

Mazais nesaprata gluži nekā no skanīgajām dziesmām un saucieniem, ne vārda no sarunām. Viņš vēl nelikās par tām ne zinis. Tāpat arī neuztvēra nevienu pašu no daudzajām smaržām, ar kurām bija pārpilna meža elpa. Mazgāts, sildīts un skūpstīts viņš dzirdēja tikai vieglītēm švirkstam savu ka-

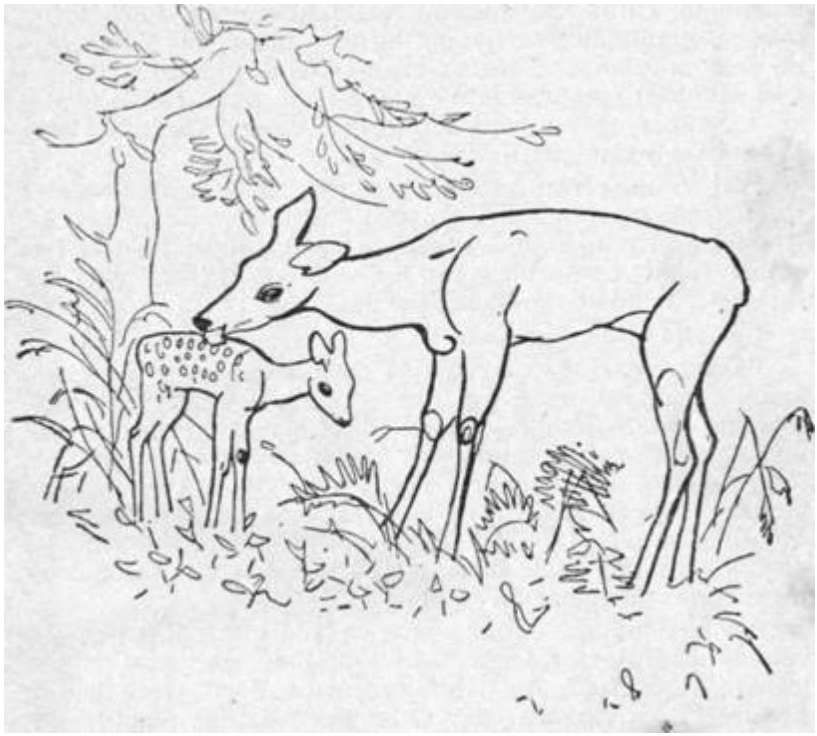

žociņu un nejuta neko citu kā vien mātes tuvumu. Cieši piespiedies pie vēlīgi siltumu izstarojošā auguma, tas izsalcis meklēja un atrada dzīvības avotu.

Kamēr mazais remdēja izsalkumu, māte nemitējās to glāstīt un apmīļot.

— Bembij, — viņa čukstēja. Un brīdi pa brīdim, pacēlusi galvu, izslēja ausis, dziļi ieelpoja vēja nestās smaržas. Tad, nomierinājusies un laimīga, atkal metās skūpstīt savu bērnu.

— Bembij, — viņa nemitējās čukstēt, — mans mazais Bembij!

Tagad, vasaras sākumā, koki zem zilajām debesīm stāv nekustīgi, pastiepuši rokas pretī saules dzīvinošajiem stariem. Krūmi piebiruši baltām, sarkanām un dzeltenām ziedu

pārsliņām. Citur jau manāmi augļu aizmetnīši, kas, līdzīgi mazām, krampjaini savilktām dūrītēm, maigi, bet neatlaidīgi un cieši no vienas vietas nosējuši sīkos zaru zariņus. No zemes savukārt spraucas laukā neskaitāmu puķu raibās zvaigznītes, tāpēc meža dziļo mijkrēsli apstaro klusināts košu krāsu līksms zaigojums.

Pāri visam plešas svaigas lapotnes, ziedu, miklas zemes un koksnes smarža. Rītos, gaismai austot, un vakaros, saulei rietot, mežu pieskandina tūkstošiem balsu, no agra rīta līdz vēlam vakaram san bites, sīc lapsenes un smaržu pietvīkušajā gaisā dūkdamas lidinās kamenes.

Bembij a bērnu dienu laiks …

Pa šauru taciņu, kas aizvijās caur krūmiem, viņš sekoja mātei

pēdu pa pēdai. Cik patīkami bija iet pa šo taciņu! Biezā lapotne, pašķirdama ceļu, liegi glāstīja mazulim sānus. Tomēr šķita, ka ceļš viscaur pilns kavēkļu un šķēršļu, kaut arī iešanu nekas netraucēja, tā noritēja viegli un tīkami. Šādu taciņu nebija mazums, tās aizlocījās mežā krustām šķērsām. Māte zināja tās visas, un, ja gadījās, ka Bembijs atdūrās kā pret nepārvaramu zaļu mūri, māte bez liekas vilcināšanās un meklēšanas vienmēr tika atkal uz ceļa.

Bembijs jautāja. Jautāja mātei vienā laidā. Kas gan varētu būt vēl jaukāks par šādu jautāšanu un pēc tam par iespēju klausīties mātes paskaidrojumos. Bembijs ne drusku nebrīnījās, ka viņam pastāvīgi un bez mazākās piepūles radās jautājums pēc jautājuma. Tas viņam likās gluži dabiski un ļoti sajūsmināja. Sajūsmināja arī zinātkārās gaidas uz atbildi. Lai tā būtu kāda būdama, bet arī tad šķita burvīgi, jo varēja jau vaicāt, ja vien vēlējās, vēl un vēl. Reizēm Bembijs pārstāja jautāt, bet centīgi noņēmās pats savā veidā izskaidrot neizprotamo, un arī tas bija brīnumskaisti. Reizēm viņš skaidri nomanīja, ka māte kaut ko līdz galam nepasaka, tīšuprāt noslēpj. Un tas nu bija sevišķi jauki. Neapmierinātā ziņkāre radīja nojausmu, kas aplaimojoši un noslēpumaini satrauca, pamodināja baismas un prieka pilnas gaidas, šī sajūta mazuli tik ļoti sagrāba savā varā, ka viņš apklusa.

Bet nu Bembijs jautāja:

-ˆMāmuļīt ķam pieder šis ceļš?

— Mums māte atbildēja.

— Tev un man?

— Jā.

— Mums abiem?

— Jā.

—- Mums abiem vien?

— Nē, — māte paskaidroja, •— mums stirnām . . .

— Kas tas ir — stirnas? -— Bembijs smiedamies jautāja.

Māte atskatījās uz mazo un arī sāka smieties.

— Tu esi stirna, un es esmu stirna. Mēs esam stirnas. Vai saproti?

Bembijs palēcās gaisā aiz prieka. — Jā, es saprotu. Es esmu maza stirna, tu esi liela stirna. Vai nav tā?

— Nu kā tad, — māte pamāja ar galvu.

Bembijs kļuva atkal nopietns:

— Vai bez tevis un manis vēl ir stirnas?

— Protams, — sacīja māte. — Daudzas.

— Kur viņas ir? — Bembijs iesaucās.

— Te, visur.

— Bet… es neredzu.

— Gan jau redzēsi.

— Kad? — Bembijs, ziņkāres sagrābts, palika stāvam.

— Drīz. — Māte mierīgi devās tālāk.

Bembijs čāpoja nopakaļ. Viņš klusēja, jo prātoja, ko tas «drīz» varētu nozīmēt. Un secināja, ka «drīz», jādomā, nav «tūlīt». Taču netika gudrs, cik ilgā laikā šis «drīz» pārstāj būt «drīz» un pārvēršas par «ilgi».

Pēkšņi viņš jautāja:

— Kas uztaisīja šo ceļu?

— Mēs, — sacīja māte.

— Mēs? Tu un es? — Bembijs brīnījās.

Māte paskaidroja:

— Nu mēs … mēs stirnas.

— Kādas? — jautāja Bembijs.

— Mēs visas, — māte papildināja teikto.

Abi gāja tālāk. Bembijs bija tik jautrā omā, ka labprāt palēkātu un pamestu kādu līkumu no taciņas sānis, tomēr uzcītīgi turējās pie mātes.

Pēkšņi tepat pie kājām kaut kas iečaukstējās. Tad pašāvās uz priekšu, bet — kas īsti, to paslēpa paparžu lapas un zāle. Žēli iepīkstējās smalka balstiņa, un tad iestājās klusums. Tikai lapas un zāļu stiebriņi trīsuļodami ap to vietu liecās atpakaļ. Sesks bija nomedījis pelīti. Patlaban tas pazibēja, iemetās kaut kur sānis un ķērās pie maltītes.

— Kas tur bija? — Bembijs satraukts jautāja.

— Nekas, — māte mierināja.

— Bet… — Bembijs trīsēja, — bet es taču redzēju.

— Nebaidies, — māte sacīja. — Sesks nogalināja pelīti.

Taču Bembijs bija pagalam pārbijies. Viņa sirdi sagrāba vēl nepazītas šausmas. Pagāja krietns laika sprīdis, līdz mazulis atguva valodu.

— Kāpēc viņš nogalināja pelīti?

— Kāpēc? … — Māte vilcinājās. — Iesim ātrāk, — viņa skubināja, it kā atcerējusies kaut ko, un likās jautājumu piemirsusi. Viņa devās uz priekšu teciņus. Bembijs sekoja lēkšus.

Tikai pēc ilgāka laika abi atkal mierīgi gāja tālāk. Beidzot Bembijs nomākts vaicāja:

— Vai mēs arī kādreiz nogalināsim peli?

—- Nē, — māte atbildēja.

— Nekad?

— Nekad.

— Kāpēc ne? — Bembijs atvieglots jautāja.

— Tāpēc, ka mēs nevienu nenogalinām, — māte vienkārši paskaidroja.

Bembija līksmā oma atgriezās.

Ejot tuvu garām kādam jaunam osim, viņi dzirdēja tā lapotnē skaļu ķērkšanu. Māte, nepievērsdama tam nekādu uzmanību, mierīgi gāja savu ceļu. Bembijs, ziņkārības mākts,

palika stāvam. Augstu zaros ap sapostītu ligzdu ķildojās divi sīļi.

— Taisieties, ka pazūdat, jūs, nelietis! — brēca viens.

— Rāmu garu, nelga, tu! — deva pretī otrs. — Tad nu gan nobijos!

— Meklējiet pats sev ligzdu, zaglis tāds! — nerimās pirmais. — Dabūsiet vēl pa knābi. Tādu nekaunību! Šitādu nekaunību!

Otrs, pamanījis Bembiju, noplivinājās par dažiem zariem zemāk un ieķērcās:

— Kas tev te ko blenzt, knīpa! Taisies, ka pazūdi!

Bembijs pārbijies lēkšus laida prom un, panācis māti,

tipināja atkal viņai nopakaļ, rāms un iztrūcies, pārliecināts, ka tā viņa prombūtni nemaz nebūs pamanījusi. Pēc brīža viņš apjautājās:

— Māmulīt, kas tas ir — nekaunība?

— Es nezinu, — māte sacīja.

Bembijs brīdi padomāja, tad atsāka:

— Māmulīt, kāpēc tie abi bija tik nikni viens uz otru?

— Viņi ķildojās ēdamā dēļ.

— Vai mēs arī kādreiz ķildosimies ēdamā dēļ? — vaicāja Bembijs.

— Nē, — māte noteica.

— Kāpēc ne?

— Mums tā pietiek visiem.

Taču Bembijam gribējās vēl kaut ko zināt.

— Māmulīt? …

— Kas ir?

— Vai mēs arī kādreiz būsim cits pret citu nikni?

— Nē, mans bērns, — māte sacīja, — mums tā nav parasts.

Un abi gāja tālāk. Pēkšņi viņu acu priekšā kļuva gaišs, žilbinoši gaišs. Zaļo krūmu un zaru mudžeklis beidzās. Vēl pāris soļu, un viņi atradīsies tai brīvajā gaišumā, kas pavērās acu priekšā. Bembijs jau dzīrās lēkšus doties turp, taču māte palika stāvam.

— Kas tad tas? — viņš sajūsmināts nepacietīgi sauca.

Bembijs nelikās miera.

— Pļava, — mate atbildēja.

— Kas tas ir — pļava? —

— Gan pats redzesi, — mate

neielaidas garas runas. Viņa

bija kļuvusi nopietna un tramīga. Stāvēja nekustīgi, augstu paceltu galvu, saspringti klausījās, dziļi ievilka elpu un izskatījās gaužām barga.

— Viss kārtībā, — viņa beidzot noteica, — varam iet. Bembijs lēkšus joza prom, taču māte nostājās ceļā.

— Gaidi, kamēr es saukšu.

To pašu brīdi Bembijs paklausīgi apstājās.

— Tā ir labi, — māte viņu uzslavēja. — Un tagad cieši ievēro, ko es tev teikšu …

Bembijs dzirdēja, cik māte satraukti runā, un klausījās saspringtā uzmanībā.

— Doties uz pļavu nav tik vienkārši, — māte paskaidroja, — tas ir grūts un bīstams pasākums. Nejautā, kāpēc. Gan vēlāk pats dabūsi zināt. Pagaidām izpildi visu, ko es saku. Vai darīsi tā?

— Jā, — Bembijs apsolīja.

— Nu labi. Vispirms es iešu turp viena pati. Paliec tepat un gaidi. Skaties nemitīgi, ko es daru. Neizlaid mani no acīm. Ja redzi, ka es skrienu šurp

atpakaļ, tad pagriezies un meties prom, ko tik kājas nes.

Gan es tevi panakšu.

Viņa pēkšņi apklusa, likās apdomājam kaut ko un tad cieši piekodināja:

— Katrā ziņā skrien, skrien, cik spēka. Skrien . . . ja arī kaut kas notiktu … pat ja tu redzētu, ka es… ka es nokrītu … nepievērs man uzmanību, vai saprati? . . . Lai arī ko tu redzētu vai dzirdētu . .. laidies tikai prom, bez apdoma un tik ātri, cik vien iespējams! … Vai apsoli man to?

— Jā, — Bembijs klusi noteica.

— Bet, ja es tevi saukšu, — māte runāja, — tad tu drīksti nākt. Pļavā varēsi rotaļāties. Tur ir jauki, un tev patiks. Tikai… tev jāapsola man vēl… tiklīdz es saukšu, tev tūlīt pat jābūt man līdzās. Katrā ziņā. Vai dzirdi?

—- Jā, — Bembijs izdvesa vēl klusāk. Māte runāja tik nopietni.

— Tur klajumā… ja es tevi saucu… lai nebūtu nekādas apkārtskatīšanās un prātošanas, kā vēja spārniem nesies man pakaļ! Liec aiz auss: bez gudrošanas, bez vilcināšanās … tūlīt pat, līdzko es sāku skriet, joz prom un neapstājies ātrāk, iekāms neesam atkal te biezoknī. Vai neaizmirsīsi?

— Nē, — Bembijs bikli sacīja.

— Tad nu es iešu, — māte nolēma un likās mazliet nomierinājusies.

Viņa pagāja uz priekšu. Bembijs, kas uzmanīgi sekoja mātei ar acīm, redzēja, ka viņa gāja gausiem soļiem, augstu celdama kājas. Viņš stāvēja, nepacietīgi gaidīdams, ziņkārības un baiļu mākts. Redzēja, kā māte klausīdamās raudzījās uz visām pusēm, redzēja, kā viņa saraujas, sarāvās pats, gatavs skriešus mesties biezoknī atpakaļ. Bet māte nomierinājās un pēc brīža izskatījās īsti līksma. Viņa izstiepa kaklu, pielieca galvu, apmierināta pavērās šurp un sauca:

— Nāc nu!

To pašu brīdi Bembijs šāvās no krūmiem laukā. Viņu sagrāba tik nevaldāms prieks, ka vienā mirklī aizmirsās visas bailes. Meža biezoknī viņš augstu gaisā bija redzējis vienīgi koku zaļo lapotni un virs tās retumis pavīdam izklaidus sabirušus zilus laukumiņus. Tagad nu acīm pavērās visa debesi} zilgme — augsta un plaša, tā aplaimoja ar neaptveramu, pašam neizprotamu laimes sajūtu. No saules viņš mežā bija iepazinis tikai atsevišķus, platus starus un glāsmainus gaismas vižņus, kas zeltaini rotājās zaru starpā. Un nu pēkšņi viņš atradās kvēlās, žilbinošās gaismas varā, kas, viņu valdonīgi sagrābusi, pakļāva svētīgajam siltuma avotam, lika aizvērt acis un pavērt sirdi.

Bembijs bija kā apreibis, viņš nespēja vairs valdīt pār sevi un uzvedās gluži kā prātu zaudējis. Viņš neveikli turpat uz vienas vietas lēca gaisā, trīs, četras, piecas reizes. Viņš citādi nevarēja, vajadzēja lēkāt. Kaut kas viņu rautin rāva lēkt augšup. Jaunie locekļi varen saspringa, viņš elpoja viegli un dziļi un elpodams aizgūtnēm dzēra, dzēra reizē ar pļavas smaržām tik daudz pārgalvīgas līksmes, ka bija jālec — gribi vai ne.

Bembijs bija bērns. Būtu viņš cilvēkbērns, tad skaļi gavilētu. Bet viņš bija stirnas buciņš, un buciņi neprot gavilēt, vismaz tādā veidā ne, kā to dara cilvēkbērni. Tāpēc viņš gavilēja tā, kā nu mācēja. Ar kājām, ar visu augumu, kas pats no sevis šāvās augšup.

Māte stāvēja turpat līdzās un priecājās. Viņa redzēja, ka Bembijs bija gluži apstulbis no prieka. Redzēja, kā viņš lēca gaisā, nevarīgi krita atkal tai pašā vietā atpakaļ, tad apmulsis un apreibis kādu brīdi blenza, lēca atkal un atkal. Viņa labi saprata, ka mazulis, redzējis vienīgi šaurās stirnu takas mežā, savā īsajā dažu dienu mūžā pieradis tikai pie biezokņa šaurības un tādēļ tagad nespēra ne soli uz priekšu, jo vēl neprata atklātā norā brīvi skraidīt apkārt.

Māte noliecās uz izstieptām priekškājām, uzsmaidīja Bembijam, tad vienā rāvienā pazuda, atgriezusies sāka riņķot viņam apkārt tik strauji, ka varēja dzirdēt švīkstam augsto zāli. Bembijs satrūcies sastinga uz vietas. Vai tā būtu zīme, ka viņam jāgriežas atpakaļ biezoknī? «Neliecies par mani zinis,» bija māte teikusi, «lai arī ko tu redzētu un dzirdētu, tikai prom — cik ātri vien iespējams!» Bembijs jau dzīrās apsviesties un bēgt, kā bija pavēlēts. Bet tobrīd māte kā viesulis brāzās atpakaļ un, brīnumjaukas šalkoņas pavadīta, divu soļu attālumā spēji apstājās, tāpat kā iepriekš, pieliecās, iesmējās un uzsaukusi:

— Ķer taču mani! — vienā stiepienā prom bija.

Bembijs palika neizpratnē stāvam. Ko tas lai nozīmē? Kas pēkšņi mātei lēcies? Bet tur jau viņa atkal tuvojās, tik strauji, ka skatoties vai galva reiba, un, traukdamās garām, piegrūda ar degunu viņam sānos: «Ķer taču mani!» — un atkal aizjoņoja.

Bembijs metās pakaļ. Pāris soļu. Bet tad soļi paši pastiepās vieglos lēcienos. Pašam tāds lēciens šķita kā lidojums, kas notika pats no sevis. Zem kājām bija brīvs plašums, visapkārt plašums! Bembijs vairs nevaldīja pār sevi. Zāle tik brīnišķīgi šalkoja ausīs. Burvīgi glāsmaina, maigi samtaina tā traucoties glaudās klāt. Viņš rikšoja apļu apļiem, apsviedās un meta jaunu līkumu, vēlreiz apsviedās un tik joza uz priekšu. Māte, jau labu brīdi palikusi stāvam uz vietas, atvilka elpu un nemitīgi vērās turp, kur garām joņoja Bembijs. Mazulis plosījās kā negudrs.

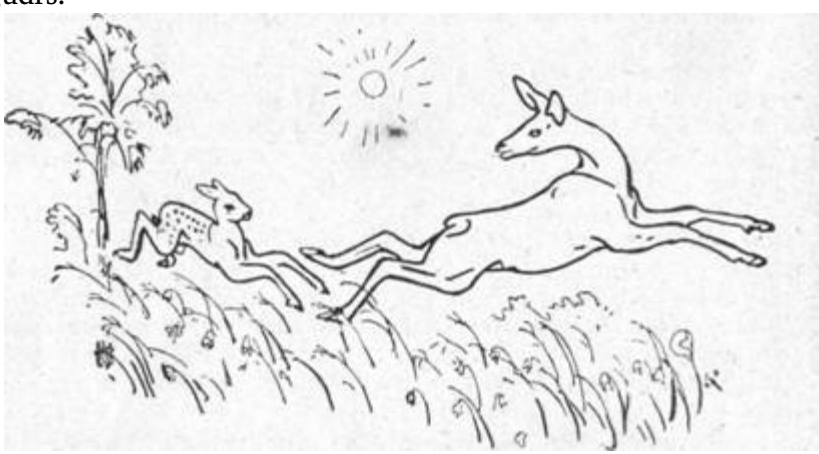

Pēkšņi vajadzēja rimties. Viņš meta mieru, graciozi cilādams kajas, tuvojās mātei un svētlaimīgām acīm to uzlūkoja. Pēc tam abi līdzās vislabākajā omā pastaigājās. Kopš Bembijs bija te, viņš juta debesis, sauli un zaļo tāli: ar augumu, ar gaismas apžilbināto, apskurbušo skatienu — debesis, ar tīkamā siltumā tvīkstošu muguru un spēcinošu elpu — sauli. Tikai tagad viņš baudīja ar acīm, kurām katrs jauns solis pavēra jaunus brīnumus, visu pļavas krāšņumu.

Te nebija nevienas kailas vietiņas — kā meža dziļumā. Zālīte pie

zālītes te glaudās cieši jo cieši, sakļāvās varen krāšņā kuplumā, kas, soli sperot, padevīgi noliecās, bet tūlīt atkal slējās augšup. Viss tālais, zaļais klajums bija kā nosēts ar baltām margrietiņu zvaigznītēm, ar ziedošā āboliņa mēļajām un sārtajām, varen kuplajām galviņām, ar augstu izslietajām, spoži vizošajām pieneņu pogaļām.

Skaties, māmiņl — Bembijs iesaucās. — Puķīte aizlidoja!

— Tā nav puķe, — māte paskaidroja, — tas ir taurenītis.

Bembijs jūsmīgi raudzījās nopakaļ taurenim, kas apbrīnojami maigi atraisījās no kāda stiebra un, līčloču plivinādamies, aizlidinājās. Tikai tagad Bembijs ievēroja daudzus šādus tauriņus virs pļavas gaisā šūpojamies, šķietami steidzīgi un tomēr gausi līgojam augšup lejup, — šī rotaļa Bembiju sajūsmināja. Nudien, izskatījās kā jautri, staigājoši ziedi, ku

riem apnicis turēties pie saviem kātiņiem, tāpēc tie atraisījušies, lai mazliet padejotu. Vai arī puķes, kas ieradušās līdz ar sauli, vēl nav atradušas vietu un tāpēc, nevarēdamas vien izvēlēties, kur apmesties, slīga lejup, pazuda, it kā beidzot patvērumu atradušas, bet tūdaļ atkal cēlās gaisā, reizēm tikai mazliet, reizēm augstāk, klīda un klaiņoja, jo labākās vietas bija jau aizņemtas.

Bembijs šiem ziediem sekoja ar acīm. Viņš labprāt būtu kādu aplūkojis tuvumā, būtu labprāt kādu vērīgāk uzmanījis, bet valtīgi. Tie vienā laikā griezās, slīdēja, vērpās cits ap citu. Bembijam gluži vai galva apreiba.

Kad viņa acis atkal pievērsās zemei, viņš sajūsmā ieraudzīja, kā pie katra soļa tur sakustas, rosās tūkstošiem dzīvību. Tās pašķīst, pajūk uz visām pusēm, — parādās virmojošs, pulsējošs ņudzeklis un nākošajā mirklī nogrimst atkal zaļajā košumā, no kura izniris.

— Kas tur, māmulīt?

— Tie ir sīkališi, bērns.

— Skat, kur lēkā viens zāles krikumiņš! — Bembijs sauca. — Un cik augstu! Kāpēc viņš tā lec?

— Tāpēc, ka mēs te ejam… viņš baidās.

— O! — Bembijs vērsās pie sienāziša, kas sēdēja uz kādas margrietas baltā ziedu šķīvīša. — O! — viņš pieklājīgi sacīja. — Nebaidieties, mēs jums nedarīsim nekā ļauna.

— Es nebaidos, — sienāzītis čerkstošā balsī atteica.

— Tikai pirmajā brīdī satrūkos, jo biju iegrimis sarunā ar sievu.

— Lūdzu, piedodiet, — Bembijs kautrīgi atvainojās.

— Mēs jūs iztraucējām.

— Nav runas vērts, — sienāzītis čirkstināja. — Tāpēc ka jūs tas esat. Bet nekad jau nevar zināt, kas nāk, tāpēc jāuzmanās.

— Vai ziniet, es esmu šodien pirmo reizi mūžā pļavā, — Bembijs stāstīja. — Māte mani…

Sienāzītis ietiepīgi nolieca galviņu, savilka nopietnu seju un

noburkšķēja:

— Tas mani neinteresē. Man nav laika ar jums tērgāt, man jāsameklē sieva. Hop! — Un prom bija.

— Hop! — Bembijs samulsis atkārtoja, apbrīnodams augsto lēcienu, ar kādu sienāzītis pazuda.

Bembijs pieskrēja pie mātes:

— Vai zini… es ar viņu runāju!

— Ar ko?— mate nesaprata.

— Nu ar sienāzīti, ar viņu es runāju. Viņš bija tik laipns pret mani. Viņš man patīk. Brīnumaini zaļš un beigās tik caurspīdīgs, kāda nevar būt

neviena lapiņa, arī vissmalkākā ne.

— Tie ir spārni.

— Tā? — Bembijs nevarēja rimties. — Un viņam tāda domīga, nopietna seja. Bet tomēr laipns viņš bija pret mani. Un kā viņš prot lēkt! Tas nu gan ir laikam grūti. Pateica tikai «hop!» un uzlēca tik augstu, ka vairs ne saredzēt.

Abi gāja tālāk. Saruna ar sienāzīti bija Bembiju satraukuši un drusku nogurdinājusi, jo tā bija pirmā reize, kad viņš sarunājās ar svešinieku. Viņš jutās izsalcis un piespiedās pie mātes, lai atveldzētos.

Kad Bembijs uz brīdi palika mierā, klusi sapņodams, viegli, tīkami apreibis, kā vienmēr pēc tam, kad bija apmierinājis izsalkumu, viņš zālāja mudžeklī pamanīja kustamies kādu gaišu puķi. Bembijs pavērās ciešāk. Nē, tā vis nebija puķe, bet taurenītis. Bembijs zagās tuvāk.

Taurenītis turējās ieķēries kādā zāles stiebriņā un lēnītēm kustināja spārnus.

— Lūdzu, palieciet sēžam! — Bembijs viņam uzsauca.

— Kāpēc man jāpaliek sēžam! Es taču esmu taurenītis,— mazais lidonis brīnījās.

— Ak, palieciet tikai mazu brītiņu, -— lūdza Bembijs, — esmu jau sen vēlējies jūs apskatīt tuvumā. Esiet tik labs!

— Lai notiek! — sacīja baltspārnītis. — Bet ne ilgi.

— Cik jūs esat skaists! — Bembijs jūsmoja. — Burvīgs'. Kā puķe!

— Ko! — taurenītis savicināja spārniņus. — Kā puķe? Hm, manās aprindās valda vispārējs uzskats, ka mēs esam skaistāki par puķēm.

Bembijs apjuka.

— Protams, — viņš minstinājās, — daudz skaistāki… piedodiet… es tikai gribēju teikt…

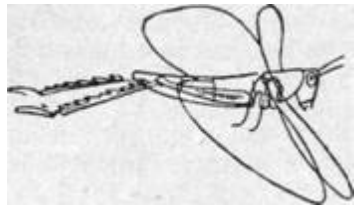

— Man ir pilnīgi vienalga, ko jūs gribējāt teikt, — taurenītis attrauca. Viņš klīrīgi izlocīja savu šmaugo vidukli un patiktkāri pakustināja graciozās ūsiņas.

Bembijs viņu aizrautīgi vēroja.

— Cik jūs esat graciozs! — viņš iesaucās. — Cik smalks un graciozs! Un cik krāšņi jūsu baltie spārni!

Taurenītis plaši izpleta spārnus, tad saslēja tos stāvus, tie sakļāvās kopā un izskatījās kā buras.

— O! — iesaucās Bembijs. — Tagad es redzu, ka jūs esat skaistāks par puķi. Turklāt jūs protat lidot un puķes to neprot. Tās ieaugušas zemē; tur tas joks.

Taurenītis pacēlās gaisā.

— Nu pietiks, — viņš sacīja. — Lidot es protu! — Viņš pacēlās tik liegi, ka tas nebija ne pamanāms, ne aptverams. Baltie spārni cilājās maigi un piemīlīgi, un tad viņš jau lidinājās saules pielijušajā gaisā.

— Tikai jums par prieku es paliku tik ilgi sēžam, — viņš sacīja, plivinādamies augšup un lejup, — bet nu es lidošu prom.

Tāda bija pļava.

2*

Dziļi biezoknī slēpās laukumiņš, kas piederēja Bembija mātei. Tas atradās tikai dažus soļus atstatu no šaurās stirnu taciņas, kas te vijās cauri mežam, bet tas, kurš nezināja mazo spraugu biežņā, nemūžam

taciņu nespētu atrast.

Pavisam šaurs kambarītis, tik šaurs, ka tikai Bembijs ar māti te varēja apmesties, turklāt tik zems, ka Bembija mātei, kad viņa stāvēja visā augumā, galva slējās zaros. Lazdas, irbulenes un dzeloņplūmes te auga juku jukām un uztvēra to mazumiņu saules gaismas, kas spraucās cauri koku lapotnei, nekad netiekot līdz zemei. Te, šinī kambarītī, Bembijs nāca pasaulē, un te bija viņa un viņa mātes miteklis.

Patlaban māte, nolikusies zemē, gulēja. Arī Bembijs bija mazliet pasnaudis. Nu viņš pēkšņi jutās gluži žirgts. Viņš piecēlās kājās un lūkojās apkārt.

Te, iekšā, ēnas jau bija tā sabiezējušas, ka valdīja gandrīz krēsla. Varēja dzirdēt viegli šalkojam mežu. Reizi pa reizei iečivinājās kāda zīlīte, retumis atskanēja dzeņa gaišie smiekli vai arī skumji ieķērcās vārna. Citādi visapkārt pletās klusums. Tikai gaiss dienvidus tveicē virmoja, un, ja vien uzmanīgi ieklausījās, to varēja dzirdēt. Te, iekšā, aiz karstuma nebija glābiņa.

Bembijs paraudzījās lejup uz māti.

— Vai tu esi aizmigusi?

Nē, māte nebija aizmigusi. Viņa pamodās to pašu brīdi, kad Bembijs cēlās augšā.

— Ko mēs tagad darīsim? — Bembijs jautāja.

— Neko,.— māte atteica, — paliksim vien tepat. Liecies tikai uz auss un guli nost.

Taču Bembijam miegs nebija ne prātā.

— Nāc, — viņš lūdza, — iesim uz pļavu.

Māte pacēla galvu.

— Uz pļavu? Tagad … uz pļavu? … — viņa runāja tik izbrīnījusies un iztrūkusies, ka Bembijam sametās bail.

— Vai tad tagad nedrīkst uz pļavu? — viņš nedroši jautāja.

— Nē, — māte stingri atbildēja. — Tagad tas nav iespējams.

— Kāpēc? — Bembijs nojauta, ka te slēpjas kaut kas baismīgs. Viņa bailes pieņēmās, un tai pašā reizē urdīt urdīja vēlēšanās visu uzzināt.

— Kāpēc tagad nevar uz pļavu?

— Gan uzzināsi vēlāk, kad būsi vecāks… — māte atrunājās.

— Pasaki labāk tūlīt, — Bembijs neatlaidās.

— Vēlāk, — māte atkārtoja. — Tagad tu vēl esi mazs, — viņa maigi sacīja, — un ar bērniem nemēdz par tādām lietām runāt. — Viņa bija gluži nopietna kļuvusi. — Tagad… uz pļavu! … Ne domāt par to nedrīkst. Gaišā dienas laikā! …

— Bet, — Bembijs iebilda, — kad mēs gājām uz pļavu, arī bija gaiša diena.

— Tas ir kaut kas cits, tad bija agrs rīts.

— Vai tad tikai agri no rīta drīkst turp? — Bembijs bija pārāk

ziņkārīgs un nespēja rimties.

Māte pacietīgi skaidroja:

-— Tikai agri no rīta vai vēlu vakarā… vai arī naktī…

— Un dienā nekad ne? Nemūžam? …

Māte vilcinājās.

— Taču, — viņa izmeta, — reizēm… daži no mūsējiem reizēm iet arī dienā. Bet tie ir īpaši apstākļi… es nevaru tev to tā izskaidrot… tu vēl esi par mazu … daži iet… bet viņi tad ir pakļauti vislielākām briesmām …

— Kāpēc briesmām? — Bembijs saspringti gaidīja atbildi.

Māte vilcinājās un lāgā negribēja runāt.

— Tā nu ir, ka viņiem draud briesmas… tu taču dzirdi, bērns, ka esi vēl par mazu, lai to saprastu.

Bembijs domāja, ka viņš visu spēj saprast, tikai ne to, kāpēc māte negrib pateikt visu, kā ir. Taču viņš klusēja.

— Tā nu mums jādzīvo, — māte runāja, — mums visiem. Kaut arī mums ļoti patīk diena… un it īpaši bērnībā… mums tomēr jādzīvo tā, lai dienā mūs ne redz, ne dzird. Tikai laikā no vakara līdz rītam drīkstam staigāt apkārt. Vai tu to saproti?

— Jā.

-vˆNu rprļgjˆhprng tˆpčr miirņˆ jāpal iek lenfit. Juir esam. Te mēs esam drošībā. Tā! U.n tagad liecies atkal zemē un guli nost.

Taču Bembijs vairs negribēja gulēt.

— Kāpēc mēs šeit esam drošībā? — viņš jautāja.

— Tāpēc ka te mūs visi krūmi apsargā, tāpēc ka te knikšķ zari, sprakšķ sausā kritala un brīdina mūs, tāpēc ka zemi sedz pērnās, izkaltušās lapas un čaukst, lai paziņotu mums … Tāpēc ka te ir sīlis, arī žagata, kas uzmana un ziņo mums jau tad, kad nācējs vēl tālu …

-— Kas tas ir? — Bembijs gribēja zināt. — Pērnās lapas?

— Nāc, apsēdies te, — māte aicināja, — es tev pastāstīšu …

Bembijs labprāt paklausīja, pieglaudās mātei cieši klāt, un viņa pastāstīja, ka koki nepaliek vienmēr zaļi, ka pienāk

laiks, kad pazūd saule, pazūd jaukais siltums. Iestājas aukstums, lapas nodzeltē, metas brūnas un sarkanas, pamazām atraisās no zariem un nokrīt, koki snaigsta pret debesīm kailos zarus un izskatās gaužām noplucināti. Bet nobirušās lapas guļ zemē, un, tiklīdz kāds tām pieskaras, tās čaukst — tur kāds nāk! Ai, cik labas ir šīs pērnās, izkaltušās lapas. Tās lieliski pakalpo, ir uzcītīgas un uzmanīgas. Vēl tagad, vasaras vidū, daudzas saglabājušās slēpjas zem zaļās zālītes un jau no tālienes brīdina, ka tuvojas briesmas.

Bembijs cieši piespiedās mātei klāt. Viņš aizmirsa pļavu. Bija tik labi tā sēdēt un klausīties, ko māte stāsta.

Kad māte apklusa, viņš ļāvās pārdomām. Cik mīļas, labas ir šīs pērnās, birušās lapas, ka tās tik uzcītīgi uzmana, kaut arī novītušas,

izsalušas un jau daudz savā mūžā piedzīvojušas. Bembijs apsvēra, kas gan īsti tās varētu būt par briesmām, kuras māte nemitīgi piemin. Taču saspringtā domāšana viņu no- » cv gurdināja; visapkārt valdīja klusums,

varēja vienīgi dzirdēt, kā tveicē

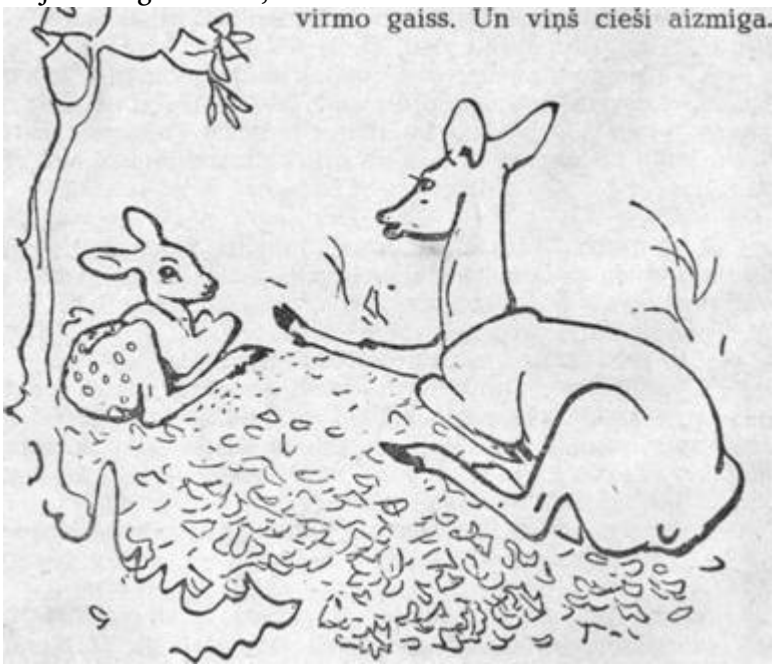

Kādā vakarā, kad Bembijs ar savu māti bija atkal izgājis- laukā, pļavā, viņam šķita, ka nu jau pazīst visu, kas vien redzams un dzirdams. Taču atklājās, ka īstenībā nemaz tik labi viņš nezina, kas dzīvē notiek, kā to bija iedomājies.

Sākumā viss noritēja tāpat kā pirmajā reizē. Bembijs spēlēja ar māti «gūstītājus». Viņš riņķoja apkārt pa plašo lauku, un augstais debess jums un brīvā elpa tā reibināja, ka viņš vairs nezināja aiz pārgalvības, kur likties. Un tad pēc kāda brīža viņš pamanīja, ka māte stāv kā sastingusi. Bembijs straujajā skrējienā apstājās tik pēkšņi, ka visas četras- kājas izslīdēja katra uz savu pusi. Lai kaut cik noturētos, vajadzēja palēkties augstu gaisā, un nu viņš atkal droši stāvēja uz visām četrām. Šķita, ka māte ar kādu sarunājas, taču garajā zālē nevarēja lāgā saprast, ar ko. Bembijs, ziņkārības dzīts, pierikšoja tuvāk. Turpat mātei līdzās, garo zāļu mudžeklī kustējās divas garas ausis. Tās bija pelēcīgi brūnas ar brīnumjaukām melnām svītrām. Bembijs pārsteigts samulsa, taču māte drošināja:

— Nāc tik šurp, tas ir mūsu draugs garausis… nāc, nebaidies, ļauj sevi apskatīt.

Bembijs, ne mirkli nevilcinādamies, piegāja tuvāk klāt. Tur jau zaķis tupēja un izskatījās varen cēls. Garās, smailās ausis te slējās stāvus gaisā, te pēkšņi kā nevarības lēkmē sašļukušas nokarājās lejup.

Bembijs, ieraudzījis zaķa ūsas, kas spurājās apkārt mutei uz visām pusēm, kļuva domīgs, ievēroja arī, ka zaķim ir mīlīga seja, gaužām labsirdīgi vaibsti, un ka lielās, apaļās acis rāmi raugās pasaulē. Zaķis patiesi izskatījās draudzīgs. Bembij a īslaicīgās šaubas izzuda kā nebijušas. Dīvainā veidā pat respekts, ko viņš sākumā izjuta, drīz izgaisa pilnīgi.

— Labvakar, jaunekli! — zaķis sveicināja izmeklēti pieklājīgi.

Bembijs pamāja:

— Labvakar!

Viņš pats nesaprata, kāpēc,

taču vienīgi pamāja. Ļoti draudzīgi,

rātni, bet mazliet augstprātīgi. Citādi viņš nespēja. Laikam jau tas bija iedzimts.

— Kas par skaistu, jaunu princi! — zaķis sacīja mātei. Viņš uzmanīgi vēroja Bembiju, saslēja augstu gaisā drīz vienu, drīz otru smailo ausi, tad abas reizē un lāgiem ļāva tām aši un ļengani nokrist, kas Bembijam lāgā nepatika. Tā vien šķita, ka šie žesti teiktu: tas nu neatmaksājas.

Tikmēr zaķis joprojām lielām, apaļām acīm maigi vēroja Bembiju. Viņa purniņš ar krāšņajām ūsām kustējās vienā laidā, tā kā dažs, pūlēdamies aizturēt šķavas, rausta degunu un lūpas. Bembijam sanāca smiekli. Arī zaķis tūdaļ sāka smieties, tikai viņa acīs iegūla domīgums.

— Apsveicu, no sirds apsveicu ar šādu dēlu, — viņš sacīja mātei. — Jā, jā … tas tik būs kādreiz varens princis … jā, jā, to jau redz tūlīt.

Zaķis izslējās un Bembijam par neizsakāmu izbrīnu nu tupēja uz pakaļkājām. Izpētījis ar savām stāvajām ausīm un apbrīnojami kustīgo purniņu visapkārt gaisu, viņš atkal cienīgi nometās uz visām četrām.

— Jā, nu man jāatvadās no godājamās sabiedrības, man vēl vakarā daudz darba … lūdzu mani atvainot.

Viņš apsviedās un aizlēkšoja, ausis, kas viņam sniedzās līdz

pleciem, sev klāt piekļāvis.

— Uz redzēšanos! — uzsauca viņam nopakaļ Bembijs.

Māte smaidīja:

— Jaukais zaķis… tik vienkāršs un tik kautrīgs. Arī viņam nav viegli šai pasaulē. — Viņas vārdos bija jaušama simpātija.

Kamēr māte ēda, Bembijs mazliet paklaiņoja. Viņš cerēja sastapt kādu no iepriekšējiem paziņām un labprāt arī iegūtu jaunus. Pašam to neapzinoties, viņu pastāvīgi urdīja kādas gaidas. Pēkšņi tālu pļavā viņš izdzirda tādu kā čaboņu, kā strauju dipoņu, kas satricināja zemi. Bembijs pacēla galvu. Pāri pretī, mežmalā, kaut kas zālē pazibēja. Kāda būtne… nē… divas! Bembijs pameta ašu mirkli uz māti. Taču viņa, galvu dziļi zālē iegremdējusi, nelikās neko dzirdam. Tikmēr tur pāri tika griezti strauji loki, tādi paši, kādus vēl nesen Bembijs pats bija liecis. Bembijs pārsteigumā, grasīdamies mukt, atsprāga atpakaļ. Māte ievēroja viņa satraukumu un pacēla galvu.

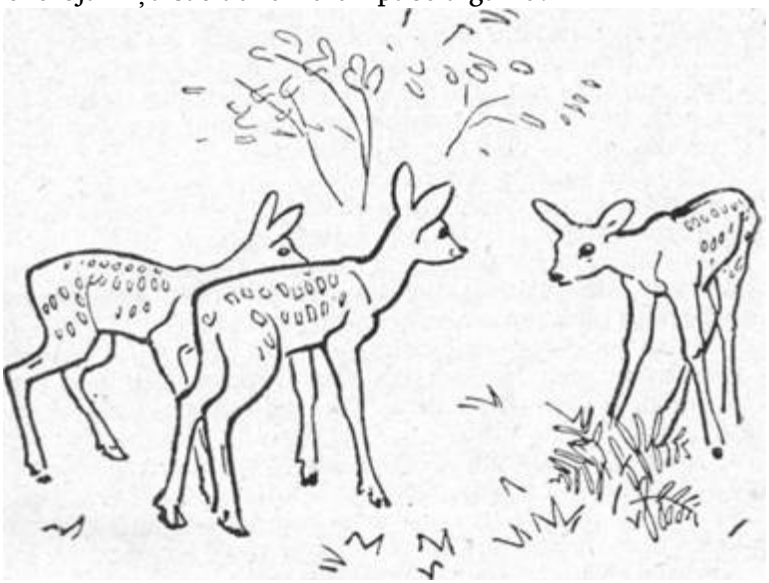

— Kas tev lēcies? — viņa uzsauca.

Taču Bembijs, nespēdams izteikt ne vārda, stomījās:

— Tur … tur …

Māte pavērās uz to pusi.

—- Ak tā, — viņa sacīja, — tā ir mana māsīca, patiesi, arī viņai tagad bērniņš… nē, pat divi. — Māte to sacīja kā smiedamās, bet tad kļuva nopietna:

— Nē … ka Ēnai divi bērni… patiesi divi…

Bembijs skatījās, acis iepletis. Tur, iepretī, viņš tagad ieraudzīja stāvam kādu, kam bija apbrīnojama līdzība ar māti. Līdz šim viņš to nemaz nebija pamanījis. Redzēja, kā pa zāli joprojām kaut kas virpuļot virpuļoja, bet saskatāmas bija vienīgi iesārtas muguriņas, tievas sarkanas svītriņas.

— Nāc, — māte aicināja, — iesim turp, te nu beidzot tev ir piemērota sabiedrība.

Bembijs jau dzīrās skriet, bet, tā kā māte gāja apdomīgi un, sperdama soli pēc soļa, vērās visapkārt, arī viņš savaldījās. Taču satraukums bija milzīgs, viņš tikko spēja iegrožot savu nepacietību.

Māte skaļā balsī prātoja:

— Tā jau es domāju, ka reiz mēs tomēr Enu satiksim.

Nevarēju saprast, kur viņa palikusi? Zināju, ka viņai arī ir -bērns. To, protams, varēja iedomāties. Bet, ka divi. . .

Arī viņi bija jau labu laiku kā pamanīti, un tie visi trīs nāca šurp. Bembijam vajadzēja tanti apsveikt, bet viņš neredzēja neko citu kā vien tās abus bērnus.

Tante bija gaužām laipna.

— Redzi nu, — viņa sacīja Bembijam, -— tas ir Gobo un tā ir Falina. Jūs variet vienmēr kopā spēlēties.

Bērni stāvēja kā sastinguši un klusi raudzījās cits citā. Gobo cieši līdzās Falinai, Bembijs abiem iepretī. Visi trīs nekustēdamies plaši ieplestām acīm raudzījās cits citā.

— Gan jau, — māte noteica, — gan viņi sadraudzēsies.

— Tas nu gan ir skaists bērns, — priecājās tante Ena, — nudien, neparasti skaists. Tik spēcīgs un kāda stalta stāja…

— Nekas, var iztikt, — māte kautrīgi piekrita. — Kā ir, tā jābūt mierā. Bet ka tev, Ena, divi bērni…

— Jā, tā nu tas ir, — Ena skaidroja. — Tu taču zini, mīļā, ka man tie nav pirmie …

— Man Bembijs ir pirmdzimtais …

— Nu redzi nu, — Ena mierināja, — varbūt nākošreiz arī tev būs citādāk…

Bērni vēl arvien stāvēja un vēroja cits citu. Neviens nebilda ne vārda. Pēkšņi Falina palēcās un joza prom. Viņai beidzot bija sametіes garlaicīgi.

To pašu brīdi Bembijs nesās pakaļ, un Gobo, nekavējoties ne mirkli, sekoja. Viņi riņķoja kā vēja nesti, zibenīgi sviedās apkārt, klupdami un kūleņus mezdami, jārējās un skrēja. Tas bija lieliski. Un, kad nevilšus, mazliet aizelsušies, palika stāvam, bija jau nodibinājusies vispilnīgākā saprašanās. Visi trīs sāka tērgāt.

Bembijs pastāstīja, ka sarunājies ar labo sienāzīti un balto taurenīti.

— Vai esi pārmijis kādu vārdu arī ar zeltvaboli? — jautāja Falina.

Nē, ar zeltvaboli Bembijam nav iznācis parunāties. Viņš nemaz tādu nepazina, nezināja, kas tā ir.

—- Es bieži ar viņu runājos, — Falina mazliet augstprātīgi paskaidroja.

— Bet mani sīlis lamāja, — Bembijs sacīja.

— Tiešām? — Gobo brīnījās. — Vai sīlis bija tik nekaunīgs? — Gobo varēja brīnīties bez sava gala un bija ļoti kautrīgs. Viņš tikai tā, starp citu, bez lielības, piemetināja:

— Nu, un man ezis sabakstīja degunu.

— Kas tas ir — ezis? — Bembijs apjautājās. Viņš jutās, laimīgs, jo bija tik brīnišķīgi runāties ar draugiem un dzirdēt daudz aizraujoša.

— Ezis ir šausmīgs radījums! — iesaucās Falina. — Viss vienos milzīgos ērkšķos… un turklāt vēl ļoti ļauns!

— Vai tu tiešām domā, ka ezītis ir ļauns? — Gobo neticēja. — Viņš taču nevienam pāri nedara.

— Ak tā gan? — Falina aši iebilda. — Vai tad viņš tevi nesadūra?

-— Nu vienīgi tāpēc, ka es viņam uzbāzos ar savu runāšanu, — Gobo domāja, — un padurstīja arī tikai vieglītēm. Nemaz tik ļoti nesāpēja.

Bembijs pievērsās Gobo:

— Kāpēc tad viņš negribēja ar tevi runāt?

— Viņš ne ar vienu nemēdz runāt, — Falina iejaucās.

— Tiklīdz viņam tuvojas, viņš satinas kamolā un uz visām pusēm spurojas tikai adatas. Mūsu māte saka, tāds jau viņš. esot, negribot nekādās darīšanās ne ar vienu ielaisties.

-— Varbūt viņam tikai bailes? — sprieda Gobo.

Taču Falina nešaubīgi iebilda:

— Māte saka, ar tādiem neesot daudz ko runāt.

Bembijs pēkšņi klusiņām apjautājās Gobo:

— Vai tu zini, kas tas ir … briesmas?

Tagad arī abi pārējie tapa nopietni un visi trīs sabāza galvas kopā.

Gobo nogrima pārdomās. Viņš no visas sirds pūlējās to izskaidrot, jo labi redzēja, cik ziņkārīgi Bembijs gaida uz atbildi.

— Briesmas… — viņš čukstēja, — briesmas… tas ir kaut kas ļoti nelāgs …

— Nu jā, — Bembijs neatlaidās, — kaut kas ļoti ļauns …

bet kas?

Visi trīs baiļu nojausmā drebēja.

Pēkšņi Falina skaļi un līksmi iesaucās:

— Ja briesmas… tad jāskrien! — Viņa lēkšus metās prom, jo nevarēja taču stāvēt uz vietas un baiļoties. Bembijs un Gobo steidzās pakaļ. Viņi atkal sāka draiskoties, delverē- ties pa pļavas zaļo, čaukstošo paklāju un vienā mirklī aizmirsa nupat vēl apspriesto nopietno jautājumu. Pēc brīža pierimuši un tāpat kā iepriekš sastājušies vienkop, lai parunatos, viņi paraudzījās, ko dara matēs. Arī tam, šad tad paplūcot zāli un rāmi tērzējot, laiks pagāja nemanot.

Tad tante Ena pacēla galvu un uzsauca bērniem:

— Gobo, Falina! Laiks doties ceļā …

Arī Bembija māte aicināja:

— Nāc nu! … Iesim!

— Vēl mazu brītiņu, — Falina sāka spēji lūgties, — vēl pavisam mazu brītiņu.

— Paliksim! Lūdzu! Ir tik jauki! — Arī Bembijs pievienojās lūgumam. Un Gobo atkārtoja:

— Ir tik jauki… vēl mazlietiņ!

Visi trīs runāja cits caur citu.

Ena pavērās Bembija mātē:

— Vai es neteicu? Nu tie vairs nebūs ne izšķirami.

Tobrīd notika vēl kaut kas, un tas bija neiedomājami varenāks par visu, ko Bembijam bija gadījies jau šodien piedzīvot. No meža puses veldamās, zemi satricināja klaudzoša dipoņa. Sprakšķēja zari, švīkstēja krūmi, un, iekāms kāds paspēja saspicēt ausis, jau no biezokņa pasprukusi trauksmainā šalkoņa un tai sekojošā mežonīgā brāzma bija klāt. Kā nevaldāms viesulis divi nemiera cēlāji izlauzās šurp, tad,

apmetuši pļavā plašu loku, aulēkšiem ienira atpakaļ mežā, vēlreiz izjoņoja no biezokņa un pēkšņi apstājās soļus divdesmit attālu viens no otra.

Bembijs palika kā sastindzis uz vietas un blenza. Abi dzīvnieki izskatījās līdzīgi mātei un tantei Ēnai. Tikai viņu galvas rotāja baltžuburaini ragu vainagi, izrakstīti ar brūnām krellītēm. Bembijs kā apstulbis vērās gan uz vienu, gan otru. Viens bija augumā mazāks, arī vainags tam bija pieticīgāks. Taču otrs bija valdonīgi skaists. Viņš turēja galvu augstu paceltu, un augstu slējās žuburotie ragi. Tie vizēja gaismēnās un ēnās, ar krāšņu melnu un brūnu zīlīšu rakstu, bet paši

gali, tālu izpletušies, vizēja balti.

— O! — Falina iesaucās, nespēdama apvaldīt sajūsmu.

— O! — klusiņām atkārtoja Gobo.

Bembijs nebilda ne vārda. Viņš aizgrābtībā bija kļuvis gluži mēms.

Tagad abi sakustējās, novērsās viens no otra katrs uz savu pusi un palēnām devās atpakaļ mežā. Valdonīgais skaistulis pienāca pavisam tuvu klāt pie Bembija mātes, tantes Ēnas un bērniem. Klusi un cēli viņš aizsoļoja garām, karaliski augsti pacēlis lepno galvu, nevienam ne skatiena neuzmetis. Bērni uzdrīkstējās elpot tikai tad, kad viņš bija nozudis biezoknī. Viņi meklēja ar acīm otru, bet tieši tobrīd meža zaļās durvis noslēdzās aiz viņa.

Falina pirmā pārtrauca klusumu.

— Kas tie bija? — viņa iesaucās. Un mazā, draiskā balss drebēja.

Gobo tikko dzirdami atkārtoja:

— Kas tie bija?

Bembijs klusēja.

— Tie bija tēvi, — svinīgi paskaidroja tante Ena.

Vairāk runāts netika, un radi izšķīrās. Tante Ena iespraucās ar bērniem turpat tuvākajos krūmos. Te bija viņu ceļš. Bembijam vajadzēja ar māti doties pāri pļavai līdz ozolam, lai nokļūtu uz pierastās taciņas. Viņš ilgi klusēja. Beidzot iejautājās:

— Vai viņi mūs neredzēja?

Māte saprata, kas mazajam prātā:

— Protams, redzēja. Viņi redz visu.

Bembijs jutās nomākts; viņš baidījās jautāt, taču vēlēšanās uzzināt bija pārāk spēcīga.

— Kāpēc? … — viņš ieminējās un apklusa.

— Ko tu, bērns, gribi teikt? — māte palīdzēja.

— Kāpēc viņi nepalika pie mums?

— Viņi nemēdz palikt pie mums, — māte skaidroja, — tikai laiku pa laikam…

— Kāpēc viņi ar mums nerunāja? — Bembijs nemitējās.

— Tagad viņi ar mums nerunā… tikai šad tad… Jāgaida, kamēr viņi nāks, un jāgaida, kamēr viņi ar mums runās … kā tas pašiem labpatiks.

— Vai mans tēvs runās ar mani? — vaicāja Bembijs drebošu sirdi.

— Protams, bērns, — māte apgalvoja, — kad būsi pieaudzis, viņš ar tevi runās un reizēm tu varēsi ar viņu palikt kopā.

Bembijs gāja klusēdams līdzās mātei, visas viņa domas un jūtas vērpās ap tikšanos ar tēvu. «Cik viņš skaists!» Bembijs atkal un atkal domāja. «Cik skaists!»

It kā uzminējusi Bembija domas, māte sacīja:

— Ja tu saglabāsi dzīvību, bērns, ja būsi pietiekami gudrs, lai izbēgtu no briesmām, tad tu arī būsi kādreiz tikpat spēcīgs un skaists kā tēvs un tavu galvu rotās tāds pats vainags kā viņam.

Bembijs dziļi uzelpoja. Sirds bija pārpilna laimes un priecīgas nojausmas.

Laiks paiet, un Bembija pieredze augtin aug, piedzīvojumi seko cits citam. Reizēm viņam vai galva apreibst, cik neticami daudz jāmācās.

Bembijs nu prot jau klausīties. Ne vien dzirdēt to, kas notiek tuvumā un pats no sevis laužas ausīs. Nē, tur jau nu nav vajadzīga nekāda prasme. Tagad viņš prot pa īstam, ar saprātu iedziļināties visā, lai arī cik klusa kustība, vissīkākajā vēja atnestajā čaboņā. Tā, piemēram, viņš zina, ka tur, cauri krūmiem steidzas fazāns, ļoti labi atšķir tā maigo tipināšanu, kas atkal un atkal piestāj. Arī meža peles viņš pazīst pēc dzirdes vien, kā tās skraida šurp un turp savu parasto īso ceļa gabaliņu. Tad vēl kurmjus, kad tie, labā omā zem kāda krūmāja čabinādamies, līkumu līkumiem lodādami, dzenas cits citam pakaļ. Pazīst piekūna spalgo, sparīgo saucienu, arī kad tas izskan pikti, saprot, ka tuvumā parādījies vanags vai ērglis un tie dusmojas, jo baidās, ka draud briesmas viņu ieņemtajai teritorijai. Pazīst meža baložu dūdošanu, piļu tālās, skaistās spārnu vēdas un vēl daudz ko citu.

Nu viņš pamazām iemācījies arī izmantot ožu. Drīz Bembijs pratīs to tikpat labi kā māte. Viņš iemanījies ievilkt gaisu un to vienmērīgi un saprātīgi pārbaudīt. A, tas ir āboliņš un auzene, domā Bembijs tādās reizēs, kad vējš pūš no pļavas puses, kā tad, un tur patlaban ir arī draugs zaķis, to var just. Vai atkal lapu, zemes, sīpolu un smaržīgo sveķu aromātu vidū mana, ka netālu iet garām sesks, un, ja Bembijs piebāž degunu pie zemes un pārbauda, kā nākas, tad zina, ka tur gājusi lapsa vai arī tuvumā kaut kur sastopami radi — tante Ena ar bērniem.

Bembijs tagad ir draugos ar nakti, un vēlēšanās gaišā dienas laikā skraidīt apkārt vairs nav tik liela. Viņš mīļu prātu pa dienu guļ mazajā, krēslainajā kambarītī, līdzās mātei. Dzird tveicē virmojam gaisu un snauž. Laiku pa laikam pamostas, klausās un, kā jau tas piederas, ošņā gaisu. Viss kārtībā. Dzirdama mazo zīlīšu tērgāšana, vienā laidā sīc odi, kas tikpat kā nekad nespēj klusēt, un meža baloži nebeidz aizrautīgi dūdot un maigi skandēt savus pārdzīvojumus. Bembijam gar visu to nav nekādas daļas. Viņš no jauna iegrimst miegā.

Nakts viņam nu iepatikusies ļoti. Visur valda možums, visur rosība. Protams, arī naktī jāuzmanās, tomēr šai laikā briesmas nav tik draudošas un var iet, kur vien gribas. Un visur gadās sastapt paziņas, kas arī bezrūpīgāk nekā parasti klaiņo apkārt. Naktī mežs ir

svētsvinīgs un kluss. Šo klusumu iešķeļ tikai dažas balsis, bet tās izskan savādāk nekā balsis dienā un to ietekme ir pārsteidzošāka.

Bembiju valdzina pūce. Viņas lidojums ir cildens, apslāpēti kluss, viegls. Kaut arī varen liela, tā nesaceļ vairāk trokšņa par taurenīti. Ievērības cienīga ir pūces seja, dziļdomīga, un kur tad burvīgās acis! Bembijs apbrīno tās ciešo, rāmi drosmīgo skatienu. Viņš labprāt klausās tās sarunās ar māti vai kādu citu. Tādās reizēs viņš nostājas gabaliņu nostāk, jo viņu mazliet biedē valdonīgais skatiens, kuru nebeidz apbrīnot, daudz jau viņš nesaprot no visām pūces gudrajām runām, bet, ka tās ir gudras, to Bembijs zina, tās viņu sajūsmina un vēl vairāk palielina cieņu pret pašu pūci.

Dažbrīd pūce uzsāk dziesmu. «Hā-ū-ah! Ha-ha-ha! Hā- ā-ah!» tā skandina. Tas izklausās savādāk nekā strazda vai vālodzes dziesma, savādāk nekā dzeguzes laipnie saucieni,

taču Bembijam patīk pūces dziedāšana, jo viņš jauš tanī kādu noslēpumainu nopietnību, neizmērojamu gudrību un apslēptas skumjas.

Un kur tad vēl mazais, jaukais radījums — apogs. Jocīgs, kustīgs un neizsakāmi ziņkārīgs. Par visu vari cenšas sev pievērst uzmanību. «Uj-iik! Uj-iik!» tas brēc aizsmakušā, nežēlīgi griezīgā balsī. Liekas, it kā tam draudētu nāves briesmas. Īstenībā tas ir lieliskā omā un priecājas kā negudrs, ja izdodas kādu nobaidīt. «Uj-iik!» tas brēc tik neganti skaļi, ka atbalss dzirdama mežā vai veselu pusstundu. Pats tikmēr klusiņām gurdzoši smejas, bet šos smieklus var saklausīt tikai tad, ja gadās stāvēt turpat apogam līdzās.

Bembijs bija atklājis, ka apogs priecājas, ja tam izdodas kādu sabaidīt vai arī ja citi domā, ka tam noticis kas ļauns. Kopš tā laika Bembijs, atrazdamies apoga tuvumā, nekad nepalaiž garām izdevību pieskriet tam klāt un apjautāties:

— Vai jums kas ļauns atgadījies?

Vai arī smagi nopūšas:

— Tad nu gan nobijos!

Apogam tas gaužām patīk.

— Jā, jā, — viņš smejas, — izklausās baismīgi!

Putns sabož spalvas un izskatās pēc pelēka, mīksta kamola — apburoši skaists.

Arī negaisu Bembijs ir vairākas reizes pieredzējis. Gan dienā, gan naktī. Pirmo reizi dienā, un jo dziļāka krēsla apņēma lapotnes noslēpto kambari, jo lielākas bailes sagrāba Bembiju. Viņam šķita, ka pašā dienas vidū nakts nokritusi tieši no debesīm. Un, kad vētra kaukdama brāzās cauri mežam tā, ka pat mēmie koki smagi elsoja, Bembijs nespēja apvaldīt baiļu trīsas. Un, kad sāka plaiksnīties zibens, atskanēja pērkona grāvieni, Bembijs, pārliecināts, ka nupat pa

saule grūst gabalu gabalos, aiz šausmām nekā vairs neaptvēra. Viņš rikšoja nopakaļ mātei, kas, mazliet samulsusi, bija pielēkusi kājās un staigāja šurp un turp pa biezokni. Bembijs nespēja ne apjēgt, ne domāt kaut ko. Sākās briesmīga lietusgāze. Visi paslēpās kur kurais, mežs bija kā izmiris, un glābiņa nekur. Pat visdziļākajā biezoknī ūdens straumēm gāzās lejup. Taču zibeņošana piestāja, ugunīgās mēles vairs nekārstījās koku galotnēm pa starpām, pērkons pamazām attālinājās, vēl to dzirdēja tikai ducinām tālumā, un beigās tas apklusa pilnīgi. Tagad lietus tā kā pierima. Tas šalca un šļāca vienmērīgi un spēcīgi vēl kādu stundu, mežs dziļi elpoja bezvēja klusumā un ļāvās lietus straumītēm, bailes vairs nevienu nemāca. Lietus tās bija aizskalojis.

Vēl nekad māte nebija ar Bembiju tik agri devusies uz pļavu kā šai vakarā. Īstenībā vakars vēl nemaz nebija iestājies. Saule vēl augstu pie debesīm, gaiss spēcinoši svaigs,

smaržīgāks nekā jebkad, un mežs dziedāja tūkstoš balsīs, jo visi bija izklīduši no paslēptuvēm, steidzās, rosījās un aizgūtnēm pārrunāja pārdzīvotās briesmas.

Cieši pie taciņas, pašā pļavas malā auga liels ozols. Ejot uz pļavu, ceļš pastāvīgi veda garām skaistajam, lielajam ozolam. Tagad ozolā uz zara sēdēja vāverīte un apsveica nācējus. Bembiju ar vāverīti saistīja draudzība. Pirmaj ā tikšanās reizē Bembijs bija noturējis vāverīti tās sārtenā kažociņa dēļ par mazu mazu stirniņu un to neizpratnē uzlūkojis. Bet toreiz Bembijs bija tiešām pārāk bērnišķīgs un neko daudz nesaprata. Vāverīte viņam jau no sākta gala bija sevišķi patikusi. Tāda smalka, patīkami runātīga, Bembijs nespēja vien beigt jūsmot par tās apbrīnojamo veiklību — prasmi vingrot, rāpties pa zariem, lēkāt un balansēt. It kā tas būtu tīrais nieks, tērzēdama tā skraidīja pa gludo koka stumbru augšā un lejā. Vai arī cienīgi sēdēja uz kāda līgana zara, ērti atzvēlusies pret savu kuplo asti, kas graciozi slējās gaisā, dižojās ar baltajām krūtiņām, klīrīgi vicināja mazās priekšķepiņas, grozīja galviņu un vienā mirklī sarunāja veselu lērumu aizraujoša un jocīga.

Arī nupat tā laidās lejā, turklāt tik aši un ar tādiem lēcieniem, ka bija jābaidās, ka neriokūleņo uz galvas lejā. Aizrautīgi vicinādama savu garo, sarkano asti, tā apsveica nācējus, jau no tālienes saukdama:

— Labdien! Labdien! Cik jauki jūs atkal satikt mūspusē!

Māte un Bembijs palika stāvam. Vāverīte tecēja pa gludo stumbru lejā:

— Nu kā jūs to visu pārcietāt? — viņa ņēmās tērgāt. — Protams, protams, es jau redzu, ka viss ir labākajā kārtībā. Un tas galu galā ir galvenais. — Viņa zibenīgi pašāvās atkal pa stumbru augstāk, žubinādama: — Nē, tur lejā man ir pārāk mitrs. Pagaidiet, es izmeklēšu labāku vietiņu. Cerams, ka tas jūs netraucēs. Ļoti pateicos! Es vismaz domāju,

ka tas jūs netraucēs. Un ari no šejienes mēs it labi varam sarunāties.

Tā viņa skraidelēja pa kādu taisnu zaru turp un šurp:

— Tas tikai bija trādirīdis! Kāds tracis, vesels skandāls! Varat iedomāties, kā es pārbijos. Iespiedos klusiņām kaktā un neuzdrīkstējos ne pagrozīties. Nav nekā ļaunāka par tādu nekustīgu sēdēšanu. Mierinu jau sevi ar cerību, ka nekas nenotiks, kā tad, mans koks šādiem gadījumiem pats labākais, nē, tur nav ko teikt, mans koks ir lielisks… vienreizējs. Esmu apmierināta. Lai ietu cik tālu iedama, visā apkārtnē otra tāda nav. Taču, kad plosās tāds trakums kā šodien, tad, gribi vai ne, jāuztraucas pāri mēram.

Vāverīte sēdēja, atspiedusies pret savu krāšņo, augstu saslieto asti, grozīja baltās krūtiņas un izteiksmīgi spieda abas priekšķepiņas pie sirds. Jā, šaubu nebija, vāverītes uztraukums bijis neaprakstāms.

— Mēs ejam uz pļavu, — māte sacīja, — saulē apžā- vēties.

— Lieliska doma! — iesaucās vāverīte. -— Jūs esat tik gudra, patiesi, es vienmēr esmu teikusi, ka jūs esat gudra! — Ar vienu lēcienu viņa atradās uz augstāka zara. — Visprātīgākais pašreiz, kas vien var būt, — doties uz pļavu! — viņa sauca no saviem augstumiem. Tur viņa, šūpodamās krustām šķērsām pa koku lapotni, vieglos lēcienos uzlingoja galotnē.

— Es arī gribu augšā, tuvāk saulei, — viņa labā omā tērgāja,

— esmu taču cauri slapja! Gribu pašā augšā! — Vāverītei vairs nerūpēja, vai viņu vēl dzird, vai ne.

Pļavā jau valdīja diezgan liela rosība. Draugs zaķis tupēja tur ar visu savu ģimeni. Un tante Ena ar dažiem paziņām. Un šodien Bembijs ieraudzīja atkal tēvus. Gausiem soļiem tie iznāca no meža, katrs no savas puses, parādījās pat kāds trešais. Lēnām un prātīgi tie gar pašu mežmalu pastaigājās pa pļavu uz priekšu un atpakaļ, katrs savrup. Tie nepievērsa nevienam uzmanību, jā, nesarunājās pat ne savā starpā. Bembijs, degdams ziņkārē, ar lielu cieņu noraudzījās uz viņiem.

Vēlāk Bembijs apspriedās ar Falinu, Gobo un pāris citiem bērniem. Viņš ieteica mazliet parotaļāties. Visi tam dedzīgi piekrita, un sākās nebeidzamā riņķošana. Falina bija vislīksmākā. Sprigana, atjautīga, pastāvīgi gatava uz stiķiem un niķiem. Taču Gobo drīz vien jutās noguris. Negaiss bija viņu pārbaidījis, sirds bija sākusi pārāk strauji pukstēt un nenorima vēl tagad. Gobo vispār bija vārgāks, taču Bembijs viņu mīlēja labsirdīgā, atsaucīgā rakstura dēļ un arī tāpēc, ka Gobo pastāvīgi mazliet skuma, bet centās to neizrādīt.

Paiet laiks, un Bembijs iepazīst jauno zāles dzinumu garšu, pumpuru maigo valdzinājumu un āboliņa saldmi. Un gadās, ka tad, kad Bembijs pieglaužas mātei, lai veldzētu slāpes, viņa to atstumj.

— Neesi jau vairs mazais bērns, — viņa saka, citreiz pat: — Ej un liec mani mierā.

Notiek pat tā, ka māte mazajā meža bunkurītī pieceļas, pieceļas dienas vidū un iet prom, nelikdamās ne zinis, vai Bembijs viņai seko, vai ne. Dažreiz, klīstot pa parastajiem ceļiem, šķiet, ka māte nemaz nemana, vai Bembijs viņai iet nopakaļ un uzcītīgi turas soli solī. Tad kādu dienu māte nozūd. Bembijs netiek gudrs, kā tas varēja notikt, viņš ir pilnīgā nesaprašanā. Taču māte ir prom, un Bembijs pirmo reizi pamests viens.

Viņš brīnās, kļūst nemierīgs, viņam metas bail, zūd drosme, un sagrābj nevaldāmas ilgas. Dziļi noskumis, viņš nekustas ne no vietas un sauc. Neviens nenāk, neviens neatbild.

Bembijs klausās, ošņā. Nekā. Sauc atkal. Klusiņām, izjusti, lūdzoši:

— Māmiņ! … Māmiņ! … — Veltīgi.

Bembiju pārņem izmisums, nespēdams vairs izturēt, viņš sāk iet. Iet pa pazīstamo taciņu, paliek stāvam un sauc, tad vilcinādamies, soli pa solim, nobijies un apjucis, klīst uz priekšu. Bembijs ir dziļi noskumis.

Iet tālāk un tālāk, kamēr uziet uz taciņām, pa kurām vēl nekad nav gājis, un nonāk pilnīgi svešā apvidū. Un tad viņš vairs nezina, kur atrodas.

Tobrīd viņš izdzird divas bērnu balstiņas, kas sauc tāpat kā viņš:

— Māmiņ! … Māmiņ! …

Bembijs nekustas un klausās. Nudien, tie ir Gobo un Falina. Tiem jābūt viņiem. Viņš aši steidzas balsu virzienā un drīz vien ierauga lapu

starpā pazibam sarkanīgos kažociņus. Gobo un Falina! Abi noskumuši stāv līdzās zem krūkļa un sauc:

— Māmiņ!… Māmiņ! …

Izdzirduši krūmos čaboņu, abi kļūst līksmi, bet, ieraudzījuši Bembiju, jūtas vīlušies. Tomēr arī šī sastapšanās tos nedaudz iepriecē. Bembijs priecājas, ka nav vairs tik viens un pamests.

— Mana māmiņa ir prom, — Bembijs saka.

— Mūsējā arī ir prom, — žēlojas Gobo.

Abi satraukti raugās viens otrā.

— Kur gan viņas varētu būt? — gudro Bembijs. Viņš grasās šņukstēt.

— Es nezinu, — Gobo nopūšas. Viņam sāk spēji dauzīties sirds un vispār kļūst gaužām nelāgi.

Pēkšņi Falina ieminas:

— Man liekas … viņas aizgājušas pie tēviem …

Gobo un Bembijs pārsteigti saskatās. Viņi bijīgi klusē.

— Tu domā… pie tēviem? — Bembijs drebēdams jautā.

Dreb arī Falina, taču savelk gudru seju. Viņa uzvedas tā,

it kā zinātu vairāk, nekā nolēmusi teikt. Protams, ka Falina nezina nekā, nezina pat, kur šāda doma radusies. Taču, kad arī Gobo jautā:

— Vai tu tiešām tā domā? — Viņa sarauc pieri un noslēpumaini atkārto:

— Jā, man tā liekas.

Tas nu būtu vismaz kā pieturas punkts, un par to derētu padomāt. Tomēr Bembijam tāpēc nekļūst labāk. Pārāk satraukts un noskumis viņš nespēj pašreiz arī neko apsvērt. Viņš iet prom, jo nevar mierīgi palikt uz vietas. Falina un Gobo viņu mazu gabaliņu pavada, un tagad klaigā visi trīs:

— Māmiņ! … Māmiņ! …

Gobo un Falina paliek stāvam, viņi neuzdrīkstas vairs tālāk iet. Falina prātīgi spriež:

— Kam iet tālāk? Māmiņa zina, kur mēs esam. Paliksim tepat, lai viņa atgriežoties varētu mūs atrast.

Bembijs turpina ceļu viens. Viņš līkumo cauri biezoknim, kas ieskauj nelielu klajumiņu. Klajuma vidū viņš pēkšņi apstājas, kā zemē ieaudzis, un nespēj ne pakustēties.

Tur, klajuma malā, augstā lazdu krūmā kāds stāv. Bembijs vēl nekad nav redzējis tamlīdzīgu radījumu. Un tai pašā laikā saož kaut ko tādu, kas nekad nav bijis gaisā jūtams. Svešāda smaka, nomācoša, sīva un satraucoša — prātu var zaudēt!

Bembijs, acis iepletis, raugās uz svešo radījumu. Dīvaini izslējies, savādi šaurs, ar bālu seju, kas ap degunu un acīm ir gluži kaila. Pretīgi kaila. Seja iedveš nepārvaramas šausmas. Tā ir baismīgs bieds. Sejai ir neiedomājama vara, kas stindzina visus locekļus. Nepanesami mokoši

raudzīties šajā vieplī, un tomēr Bembijs stāv nekustīgi un nespēj no tā ne acu novērst.

Radījums ilgi nekustas. Tad pastiepj kāju, vienu no tām, kas pašā augšā, tuvu pie sejas. Bembijs līdz šim brīdim to nemaz nebija ievērojis. Taču, kad atbaidošā kāja pastiepjas taisni gaisā, Bembiju šī kustība aizrauj kā lingas sviestu, viņš lido kā vēja nesta pūka. Viens mirklis, un viņš atkal atrodas biezoknī, tur, no kurienes nācis. Un skrien, ko kājas nes.

Pēkšņi arī māte gadās līdzās. Lec kopā ar Bembiju cauri krūmiem un brikšņiem. Abi rikšo, cik spēka. Māte ved, viņa zina ceļu, un Bembijs seko. Tā abi skrien, kamēr atrodas pie sava kambarīša.

— Vai tu redzēji? … — māte klusiņām vaicā.

Bembijs nespēj ne atbildēt, ne atvilkt elpu. Viņš tikai pamāj.

— Tas … bija … viņš! — māte saka. Abi trīc un dreb.

Bembijs tagad bieži palika viens. Taču neuztraucās vairs tik ļoti kā pirmajās dienās. Māte pazuda, un tādās reizēs viņš varēja saukt, cik grib, viņa nerādījās. Bet tad negaidot atkal uzradās.

Tā kādu nakti viņš pamests viens klaiņoja apkārt. Pat Gobo un Falina nebija nekur sameklējami. Debesis metās pelēcīgas, tumsa sāka izklīst, un virs krūmiem varēja samanīt lapotņu velvi. Te krūmos kaut kas nobrīkšķēja, gari vilkta švīkoņa pašāvās cauri lapām, un garām aizdipināja māte. Cieši viņai nopakaļ traucās vēl kāds. Bembijs nesaprata, kas tas bija. Vai tante Ena, tēvs vai kāds cits. Māti viņš pazina uzreiz, lai arī cik ātri tā aizdrāzās garām. Pazina viņas balsi. Viņa kliedza, bet Bembijam šķita, ka tas tikai tā, pa jokam vien, kaut arī dzirdēja izskanam kaut ko līdzīgu bailēm.

Citu reizi kaut kas pārsteidzošs notika dienā. Bembijs bija stundām ilgi klīdis cauri biezoknim. Beidzot viņš sāka saukt. Ne jau tāpēc, ka būtu nobijies. Viņš tikai nespēja vairs paciest nomācošo vientulību un juta, ka drīz sametīsies neciešami skumji. Un tā viņš sāka saukt māti.

Pēkšņi Bembijs ieraudzīja sev pretī vienu no tēviem, kas viņu stingri uzlūkoja. Bembijs nebija dzirdējis viņu nākam un satrūkās. Šis bija spēcīgāks par citiem, lielāks un lepnāks. Viņa apģērbs liesmoja tumši sārtenā vizmā, taču sejā jau varēja manīt sidrabainu pelēcīgumu. Virs kustīgajām ausīm augsti un vareni slējās melni pērļots žuburains vainags.

— Ko tu brēc? — viņš bargi noprasīja. Bembijs nodrebēja aiz bailēm un neuzdrošinājās atbildēt. — Tavai mātei tagad nav laika.

Pavēlošā balss viņu tikpat kā iznīcināja, bet tai pašā laikā iedvesa apbrīnu.

— Vai tad tu nemaz nevari dzīvot viens? Kaunies!

Bembijs gribēja pateikt, ka gluži labi var iztikt arī viens,

ka jau bieži bijis viens, bet nespēja izdabūt ne vārda. Gauži nokaunējies, viņš stāvēja rātni un nekustīgi. Stalt- radzis pagriezās un vienā mirklī pazuda. Bembijs netika gudrs — kurp, ne arī vai tas gājis lēni vai ātri. Kā gāja, tā pazuda, tikpat pēkšņi kā ieradies. Bembijs klausī-

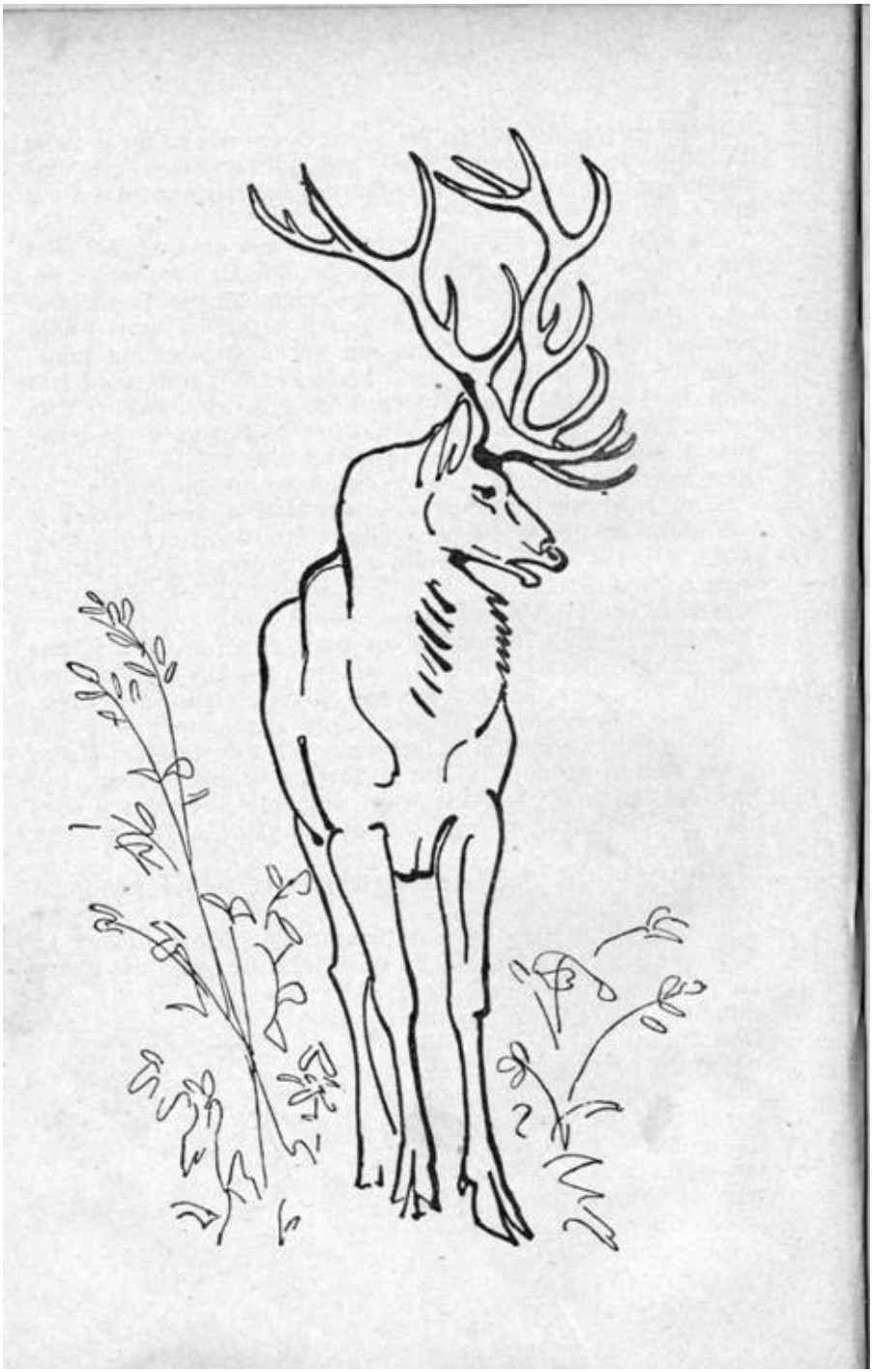

jās saspringti, taču nedzirdēja soļus, kas attālinātos, nedzirdēja ne lapiņu čabam. Tāpēc nodomāja, ka tam jābūt tepat vēl tuvumā, un ošņāja gaisu uz visām pusēm. Bet gaisā nebija nekas jūtams. Bembijs atviegloti uzelpoja, jo nu viņš atkal bija viens, bet tai pašā laikā ļoti

vēlējās vēlreiz piedzīvot šo sastapšanos, lai izpelnītos uzslavu.

Kad māte atgriezās, viņš nebilda ne vārda par tikšanos mežā. Vairs nesauca un neklaigāja, kad viņa atkal pazuda. Klaiņodams vienatnē, viņš domāja par Staltradzi un nemitīgi ilgojās to sastapt vēlreiz. Tad varētu teikt: «Vai redzi, es nemaz nebrēcu.» Un tas viņu slavētu.

Taču Gobo un Falinai, kad Bembijs tos atkal sastapa pļavā, viņš savu piedzīvojumu izstāstīja. Tie klausījās, elpu aizturējuši, jo neko tamlīdzīgu nespēja ne sapņos iedomāties.

— Vai tu nenobijies? — Gobo uztraucies jautāja.

Kā nu ne! Bembijs atzinās, ka nobijies. Bet tikai mazliet.

— Es nu gan nezinātu, kur aiz bailēm dēties, — Gobo šausmināj ās.

Nē, neko pārāk Bembijs vis neesot iztrūcies, jo Staltradzis bijis apbrīnojami skaists.

— Tas man neko nelīdzētu. Aiz bailēm es nemaz nebūtu spējīgs viņu aplūkot. Kad esmu pārbijies, man acu priekšā viss griežas. Es nekā vairs neredzu, un sirds tik neganti dauzās, ka nevaru ne elpu atvilkt.

Falinu Bembija stāsts padarīja ļoti domīgu, viņa neteica ne vārda.

Taču nākamo reizi sastopoties, Gobo un Falina aizelsušies metās Bembijam pretī. Tāpat kā Bembijs, arī viņi bija šoreiz vieni.

— Mēs tevi visu laiku meklējām, — Gobo sauca jau pa gabalu.

41

— Jā, — Falina runāja svarīgi, —-jo tagad mēs skaidri zinām, kas tas bijis, ko tu redzēji.

Bembijs aiz ziņkārības palecas gaisa:

— Kas? …

— Tas bijis vecais valdonis, — Falina svinīgi paziņoja.

— Kā jūs to zināt? — Bembijs neatlaidās.

— Mūsu māte sacīja! — Falina paskaidroja.

Bembijs likās pārsteigts:

— Vai tad jūs pastāstījāt viņai manu piedzīvojumu?

Abi pamāja.

— Tas taču bija noslēpums! — Bembijs sašutis iesaucās.

Gobo nekavējoties sāka taisnoties.

— Es neesmu vainīgs. Falina pateica.

— Ko niekus, noslēpums! Man gribējās zināt, kas viņš tāds ir. Tagad mēs to zinām, un tas ir daudz interesantāk! — Falina sparīgi iesaucās.

Bembijs dega nepacietībā ātrāk visu uzzināt un tāpēc neko neiebilda. Falina izstāstīja visu, ko zināja.

— Viņš ir visdižciltīgākais visā mežā. Viņš ir valdnieks. Nav neviena, kas būtu viņam līdzīgs. Neviens nezina, cik viņš ir vecs. Nevienam nav ne jausmas, kur viņš dzīvo. Neviens nepazīst viņa radus. Tikai nedaudziem laimējies viņu redzēt. Dažreiz jau tika minēts, ka viņš esot miris, jo ilgāku laiku nebija redzēts. Tad viņš tomēr atkal manīts, gan īsu mirkli, bet tā dabūja zināt, ka vēl viņš ir pie dzīvības. Neviens nekad nav uzdrīkstējies viņam pajautāt, kur viņš bijis. Viņš nerunā ne ar vienu, neviens neiedrošinās uzrunāt viņu. Viņš zina ceļus, kurus nezina neviens cits, pazīst mežu līdz dziļu dziļēm. Briesmas nicina. Pārējie ciltsbrāļi reizēm-cīnās savā starpā vai nu tāpat pa jokam, izmēģinādami spēkus, vai arī kādreiz iedegas visā nopietnībā. Ar viņu jau daudzus gadus nav neviens cīnījies. No tiem, kas senāk kādreiz cīņā ar viņu tikušies, sen, sen atpakaļ, no tiem vairs nav starp dzīvajiem neviena paša. Vienīgais valdonis ir viņš.

Bembijs neņēma ļaunā Gobo un Falinai, ka tie izpļāpājuši viņa noslēpumu mātei. Viņš pat jutās apmierināts, jo tagad bija ticis pie visām šīm svarīgajām ziņām. Bet bija arī priecīgs, ka Gobo un Falina gluži visu tā īsti labi nezināja. Nezināja, ka dižais ciltstēvs bija teicis — «Vai nevari dzīvot viens?», ka bija teicis — «Kaunies!». Bembijs tagad priecājās, ka nebija to pastāstījis. Falina būtu to tāpat izpļāpājusi kā visu pārējo, un mežā visi par to runātu pilnām mutēm.

Šai naktī, kad uzlēca mēness, Bembija māte atkal atgriezās. Negaidot uzradās zem lielā ozola pļavas malā un ar acīm meklēja Bembiju. Bembijs viņu pamanīja uzreiz un skriešus metās klāt. Šai naktī Bembijam atkal gadījās neparasts piedzīvojums.

Māte bija izsalkusi un nogurusi. Viņi negāja tik tālu kā parasti. Māte remdināja izsalkumu meža pļavā, kur arī Bembijs mēdza lielāko tiesu ieturēt savas maltītes. Tagad abi labā omā un apmierināti, pa ceļam uzēdām paplūkādami pa zariņam, devās arvien dziļāk un dziļāk mežā. Te pēkšņi brāzmaini iešalko- jās krūmi. Vēl iekams Bembijs paguva aptvert, kas īsti notiek, māte sāka skaļi kliegt, kā dažbrīd aiz bailēm vai samulsuma.

— A-ā-ā! — viņa spēji sauca, palēca sānis, palika stāvam un kliedza: — A-ā-ā! Bā-ā!

Un Bembijs ieraudzīja garām virzāmies varenus stāvus, tos pavadīja spēja šalkoņa. Tuvu, tepat aizsniedzami. Izskatā līdzīgi Bembijam un Bembija mātei, tantei Ēnai un visiem pārējiem ciltsbrāļiem, bet augumā milzīgi, tik pārsteidzoši lieli, ka Bembijam vajadzēja atgāzt galvu, lai redzētu tos visā augumā. Un Bembijs sāka vaimanāt:

— A-ā-ā! . . . Bā-ā! . .. Bā-ā! — Viņš nemaz neapzinājās, ka kliedz, tas notika pats no sevis. Dīvainais gājiens gausi aizšalca garām. Trīs četras milzu parādības cita aiz citas. Pats pēdējais, vislielākais, bija ar šausmīgām krēpēm pakaklē un uz galvas kā milzīgu žuburainu koku nesa paceltu savu ragu kroni. To redzot, elpa aizrāvās.

Bembijs stāvēja un brēca cik spēka, jo jutās tik nelāgi kā vēl nekad. Viņu māca bailes, un tās bija neparastas un neizprotamas. Viņš likās sev nožēlojami mazs, un pat māte likās sarukusi neiedomājami sīciņa. Bembijs kaunējās, pat neapjēgdams, par ko, un tai pašā laikā viņu bija sagrābušas šausmas, tāpēc viņš laida vaļā bļāvienu:

— Bā-ā-ā! Bā-ā-ā!

Brēcot tika mazliet vieglāk.

Gājiens izzuda acīm. Nekas nebija vairs ne redzams, ne dzirdams. Arī māte klusēja. Vienīgi Bembijs laiku pa laikam aprauti ieaurojās. Kā apslēpti šņuksti vēl paspruka elsas.

— Nomierinies, — sacīja māte, — viņi ir jau prom.

— Ai māmiņ, — Bembijs čukstēja, — kas tie bija?

— Ak, īstenībā nav nekas bīstams, — māte sacīja, — tie ir mūsu lielie radi… jā… lieli un dižciltīgi… dižciltīgāki par mums …

— Un nav bīstami?

— Parasti nav, — māte paskaidroja. — Protams, šis tas

jau esot atgadījies. Runā visādi, bet šaubos, vai šīm baumām var ticēt. Mani viņi vēl nekad nav aizskāruši, tāpat nevienu no maniem paziņām.

— Kāpēc lai viņi mūs aizskartu, — Bembijs prātoja, — turklāt vēl būdami mūsu radi? — Viņš centās nomierināties, bet vēl arvien nespēja apspiest trīsas.

— Nē, vairāk nekā skaidrs, ka viņi mums nekā ļauna nedarīs, — atbildēja māte, — bet es nezinu, kā tas gadās, es sabaidos arvien, kad tos ieraugu. Nevaru savaldīties. Un tā tas ir katrreiz.

Šī saruna Bembiju gan pamazām nomierināja, tomēr viņš vēl joprojām grima dziļās pārdomās. Tobrīd Bembijam tieši virs galvas, kāda alkšņa zaros, baismīgi ievaimanājās apogs. Taču Bembijs, aizņemts ar savām domām, aizmirsa šoreiz izlikties, ka nobijies. Apogs bez liekas kavēšanās pielidoja tuvāk un apjautājās:

— Vai es jūs nenobiedēju?

— Kā nu ne, — Bembijs pasteidzās apliecināt, — jūs mani vienmēr nobaidāt.

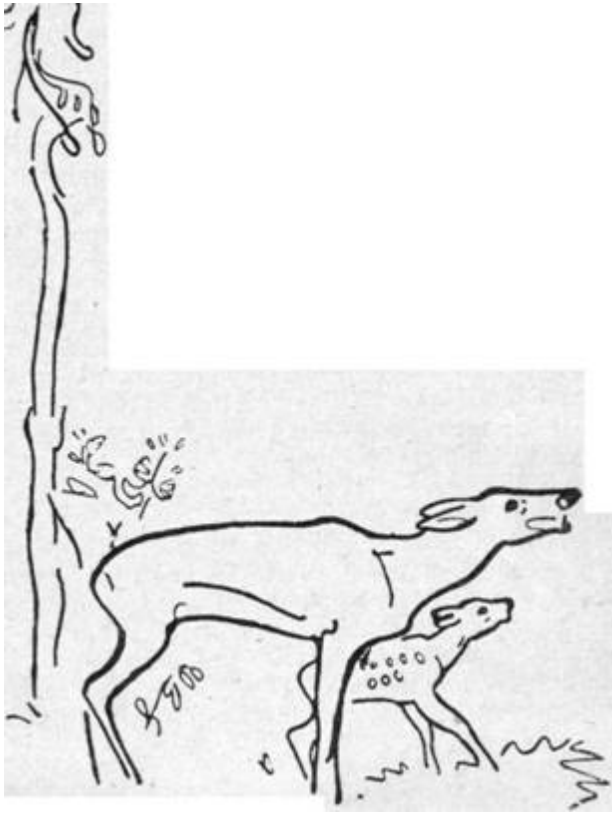

Apogs klusībā apmierināts nosmējās. -— Cerams, ka jūs neļaunojaties uz mani. Esmu tā pieradis.

Viņš sabozās apaļš kā bumbiņa, paslēpa knābīti mīkstajās spalvu pūkās un savilka apbrīnojami laipnu un nopietnu seju. Viņš bija sajūsmināts.

Bembijs nolēma izkratīt viņam savu sirdi:

— Vai zināt, — viņš uzsāka pārgudrā balsī, — pirmīt es dabūju krietni vairāk iztrūkties.

— Tā gan? — apogs ērcīgi noteica.

Bembijs pastāstīja par tikšanos ar milzīgā auguma radiniekiem.

— Ko nu par radiem, — iesaucās apogs. — Man arī ir radi. Darbs man tikai dienā kaut kur parādīties, tā visi saklūp virsū kā siseņu bars. Nē, no radiem nav nekāda labuma. Ja tie ir lielāki par mums, tad ar tiem nav ko iesākt, ja mazāki par mums, tad nav ne tik ko iesākt. Ja tie ir lielāki par mums, tad mums nav ar tiem pa ceļam, jo ceļ knābjus gaisā, ja tie ir mazāki, tad necieš mūs ne acu-galā, jo tad mēs esam tie lepnie. Nē, negribu par tādiem niekiem nekā dzirdēt.

— Jā, bet… es savus radus nemaz nepazīstu… —

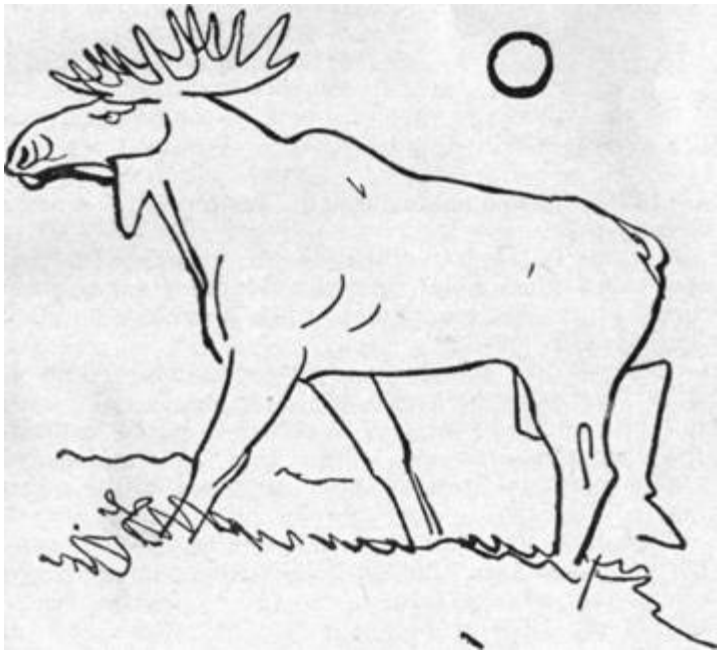

Bembijs kautrīgi ilgu pilnā balsī ieminējās. — Nekad nebiju nekā par tiem dzirdējis un šodien tikai pirmo reizi redzēju.

— Neliecieties ne zinis par šiem ļautiņiem, — apogs deva padomu. -— Ticiet man, — viņš nozīmīgi pabolīja acis, — ticiet man, tas ir visprātīgākais. Radi nekad netiek līdzi draugiem. Kaut vai mēs abi — neesam nekādi radi, bet labi draugi gan, un cik tas ir patīkami!

Bembijs dzīrās vēl kaut ko pateikt, taču apogs nelaida viņu pie vārda:

— Man šajos jautājumos „ ir lielāka pieredze. Jūs esat vēl jauns. Paļaujieties uz mani, es zinu labāk. Starp citu, man nenāk ne prātā iejaukties jūsu ģimenes darīšanās.

Viņš tik dziļdomīgi izvalbīja acis un savilka tik svarīgu seju, ka Bembijs kautrīgi klusēja.

Un tad pēc kādas nakts ausa rīts. Tas ausa ar jauniem notikumiem.

Spirgtuma un rasas pielijis rīts, ko apstaroja dzidras debesis. Pēkšņi visas koku un krūmu lapiņas sāka spēcīgāk dvesmot. Pļava plašiem viļņiem meta skurbās smaržas līdz pat koku galotnēm.

— Pīp! — pamodušās iečiepstējās zīlītes. Tikko dzirdami. Bija vēl pelēcīga krēsla, tāpēc tās vairāk nekā neteica. Kādu laiku valdīja klusums. Tad pēkšņi to pāršķēla griezīga, skarba vārnas ieķērkšanās. Vārnas bija pamodušās un steidzās cita pie citas pasērst koku galotnēs. Tūlīt atsaucās žagata:

— Ķek-ķek! Vai tikai jūs nedomājat, ka es vēl guļu?

Un tad tūkstošiem sīkalīšu balsīm klusiņām sāka skanēt gan še,

gan tur, tuvu un tālu:

— Pīp, pīp, tjū, tjū!

Šajās balsīs vēl varēja jaust snaudulīgu mijkrēsli. Pagaidām tās skanēja katra par sevi.

Pēkšņi kādas egles virsotnē uzmetās melnais strazds. Tas uzlidoja pašā galotnītē, kas tieva un trīsoša tiecās augšup, nosēdās tur un vērās, kā austrumos, tālu pāri visiem kokiem, miegaini gurdajās, pelēcīgajās debesīs iekvēlojās rīta blāzma. Un strazds sāka dziedāt. Kā sīks tumšs nieciņš, ja uz to raudzījās no lejas. Mazais, melnais putna bērns no tālienes izskatījās pēc novītušas lapas. Bet viņa dziesma iegavilēdamās pacēlās pāri mežam kā nebeidzams slavinājums.

Un tagad mežs atdzīvojās.

Žubītes sāka žubināt, savas balsis pacēla sarkankrūtītes un dadzītis. Plašiem vēzieniem cilādami spārnus, no koka uz koku pludurējās baloži. Fazāni klaigāja tā, it kā tiem kāds dzīvību ņemtu laukā. Spēcīgi, bet apslāpēti šalkoja viņu spārnu vēdas, kad tie laidās zemē no kokiem, kuros bija pavadījuši nakti. Tikuši zemē, tie vēl vairākkārt spalgi iebrēcās un tad, paklusu grudzinādami, apklusa. Augstu gaisā līksmi un skarbi klaigāja piekūni:

— Jajaja!

Uzlēca saule.

— Djū, djū! — līksmoja vālodze. Tā lidinājās pa zariem šurp un turp, dzeltenais, apaļīgais augumiņš vizēja saulstaros kā aša zelta lodīte.

Bembijs pagāja zem lielā ozola pļavas pusē. Pļavā mirgoja rasa, dvesmoja zāle, smaržoja puķes un miklā zeme un tūkstošām dzīvību čukstēja par savu esību. Te tupēja draugs zaķis un likās nogrimis nopietnās pārdomās. Tur lēnā garā pastaigājās kāds lepns fazāns, kas pa ceļam šur tur paknābāja kādu zāles skaru un piesardzīgi raudzījās

visapkārt. Tēraudzilais krūšu apspalvojums laistījās saulē kā spoža rota.

Pavisam tuvu Bembijam stāvēja viens no jaunajiem dižciltīgajiem prinčiem. Bembijs nebija to vēl nekad redzējis, vispār līdz šim nevienu no tēviem nebija dabūjis tik tuvu skatīt. Tas stāvēja tepat cieši klāt pie lazdas, daļēji zaru apslēpts. Bembijs pat nepakustējās. Viņš gaidīja, vai princis neiznāks pilnīgi laukā, un apsvēra — varbūt tādā gadījumā varētu uzdrīkstēties to uzrunāt. Bembijs dzīrās pajautāt to mātei un pavērās apkārt, kur tā palikusi. Taču viņa bija jau aizgājusi krietnu gabaliņu tālāk pie tantes Ēnas. Patlaban arī Gobo un Falina izskrēja no biezokņa. Bembijs palika uz vietas un domāja. Ja viņš tagad liktos prom pie mātes un pārējiem, tad būtu jāiet garām princim. Bet tas Bembijam šķita nepieklājīgi.

«Ko nu,» viņš nolēma, «vai tad katrā ziņā jāprasa mātei. Beigu beigās esmu sarunājies ar veco valdoni un mātei neesmu ne pušplēsta vārda bildis. Es uzrunāšu princi, pamēģināšu. Lai pārējie tur viņā pusē redz, ka es runājos. Es teikšu: «Labrīt, princi!» Tāpēc jau viņš nedusmosies. Un, ja sadusmosies, metīšos bēgt.» Bembijs prātoja, gudroja un šaubījās neziņā.

Un nu princis izgāja no lazdu krūmāja pļavā.

«Tagad…» nodomāja Bembijs.

Te nogranda pērkona grāviens.

Bembijs sarāvās, viņš nesaprata, kas noticis. Redzēja, ka jaunais princis tepat acu priekšā palēcās augstu gaisā, aizdrāzās Bembijam garām un iejoņoja mežā.

Bembijs neziņā vērās visapkārt, pērkona dārds vēl trīcēja viņā. Viņš redzēja, kā pāri pretī māte, tante Ena, Falina un Gobo bēga uz mežu, redzēja, kā draugs zaķis, nekā neapjēgdams, joza prom, redzēja fazānu skrienam ar tālu uz priekšu izstieptu kaklu, ievēroja, ka pēkšņi viss mežs iegrima dziļā klusumā, tagad Bembijs attapās un ar vienu lēcienu bija atpakaļ biezoknī.

Necik tālu viņš uzdūrās staltajam princim, kas gulēja zemē. Nekustīgi. Bembijs šausmās palika stāvam, nespēdams saprast, ko tas varētu nozīmēt. Princis gulēja miris, pār plecu tam pletās plata, asiņaina brūce.

— Prom, nestāvi! — līdzās atskanēja pavēloša balss. Tā bija māte, kas vēja ātrumā laidās garām. — Skrien! — viņa kliedza. — Skrien, cik spēka! — Viņa neapstādamās traucās uz priekšu, un mātes pavēlošais sauciens aizrāva Bembiju līdzi. Viņš skrēja, cik jaudas.

— Māmiņ, kas tas bija? — Bembijs skriedams jautāja. — Kas tas bija?

— Tas … bija … viņš! — māte aizelsdamās izdvesa.

Bembijs trīcēja un drebēja, abi skrēja, atpakaļ neskatīdamies.

Beidzot, smagi vilkdami elpu, apstājās.

— Kā jūs teicāt? Lūdzu, kā jūs teicāt? — no augšas atskanēja sīka balstiņa.

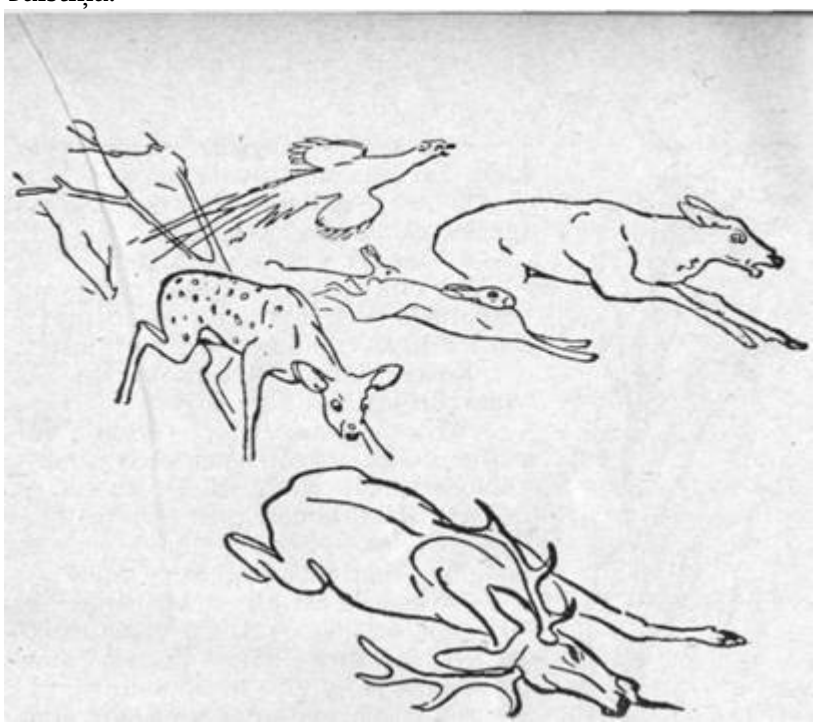

Bembijs pacēla acis, pa zaru zariem aši aši tece ja lejup vāverīte.

— Es visu ceļa gabalu lēkšus lecu jums līdzi! — viņa sauca. — Vai dieniņ, kādas šausmas!

— Vai tad jūs bijāt tur? — māte vaicāja.

— Protams, biju tur! — vāverīte attrauca. — Es vēl arvien trīcu kā apšu lapa. — Viņa sēdēja, izslējusies taisni, balstīdamās pret savu krāšņo asti, izriesusi šaurās, baltās krūtiņas un piespiedusi pie tām abas priekšķepiņas, it kā savu pārliecību apzvērēdama. — Esmu satrauktā līdz sirds dziļumiem.

— Man arī aiz bailēm vairs kājas neklausa, — māte sacīja. — Kaut kas neiedomājams. Neviens no mums nekā nemanīja.

— Tā? — vāverīte sarosījās. — Tad nu gan jūs maldāties. Es viņu jau sen biju ieraudzījusi!

— Es arī! — iesaucās vēl kāds.

Tā bija žagata, kas, nupat atlidojusi, uzmetās uz kāda zara.

— Es ari! — augstāk iebrēcās vēl kāds. Tas bija sīlis tuvējā oša zarā.

Un koku galotnēs vairākas vārnas īgni ķērca, jaukdamās sarunā:

— Mēs arī viņu redzējām! Visi bija sanākuši bariņā, runāja un pārsprieda. Visi bija neparasti uztraukti un, kā likās, saniknoti un pārbijušies.

«Ko tad,» Bembijs gudroja, «ko īsti viņi redzējuši?»

— Ko tik es nedarīju, -— stāstīja vā- verīte un kā apzvērēdama abas priekš- ķepiņas spieda pie sirds. — Ko tik es nedarīju, lai brīdinātu princi.

— Un es, — brēca sīlis, — kā es klaigāju! Taču viņš nelikās ne zinis.

—Manī viņš arī neklausījās, — tarkšķēja žagata. — Saucu vienā saukšanā. Tieši dzīros pielidot pavisam klāt, jo nolēmu, ja nu viņš tagad nedzird, uz- laidīšos lazdā, pie kuras viņš stāv. Tad jau, jādomā, dzirdēs. Bet tobrīd tas notika.

— Mana balss jau nu ir spēcīgākā nekā jums visiem, un es brīdināju, kā

vien pratu, — sarūgtināta apgalvoja vārna. — Bet mūs jau kungi neņem vērā.

-— Nudien, neņem vērā, — vāverīte piebalsoja. — Ir darīts viss, kas bija mūsu spē-

kos, — žagata sprieda, —- tad nav mūsu vaina, ja notiek nelaime.

' — Tik cēls princis, — vāverīte bē

dājās, — pašos labākajos gados!

—Hā! — sīlis nokrekšķējās. — Nebūtu bijis tik lepns, būtu klausījies, ko mēs sakām.

— Viņš nemaz nebija lepns! — vāverīte iebilda.

— Ne lepnāks par citiem prinčiem.

— Nu tad stulbs! — smējās sīlis.

— Jūs pats esat stulbs! — sauca no augšas vārna. — Lai nu kurš runā par stulbumu. Viss mežs zina, cik jūs esat stulbs.

— Es? — sīlis vai valodu zaudēja no pārsteiguma. — To nu gan neviens nevar par mani teikt. Esmu gan aizmāršīgs, bet nekādā gadījumā stulbs.

— Lai nu paliek, —- vārna nopietni sacīja. — Aizmirstiet, ko es teicu, bet saprotiet, ka princim uzbruka nāve nevis tāpēc, ka viņš bija lepns vai stulbs, bet tāpēc, ka no viņa nebija iespējams izbēgt.

— Ha! — sīlis nokremšļojās. — Es neciešu šādas runas. — Un aizlaidās.

Vārna stāstīja tālāk:

— Pat no manas dzimtas viņš ir jau daudzus pieveicis. Viņš nogalina, ko iedomājas. Nekas mums nevar līdzēt…

— Piesardzīgiem tomēr jābūt, -— sprieda žagata.

— Protams, ka jābūt, — vārna skumji piebalsoja. — Uz redzēšanos. — Viņa pacēlās spārnos, un visi radi aizlidoja viņai līdzi.

Bembijs paskatījās visapkārt. Mātes te vairs nebija.

«Par ko viņi runā?» Bembijs prātoja. «Nespēju saprast visu. Kas tas par viņu, ko tie nemitīgi piemin?… Vai tas būtu tas, ko es satiku toreiz krūmos… bet tas mani nenogalināja …»

Bembija acu priekšā atkal parādījās princis — guļam ar asiņainu, saplosītu plecu. Miris. Bembijs sāka iet.

Mežs skanēja tūkstoš balsīs, saules platās staru straumes plūda cauri koku galotnēm, visur valdīja gaisma, smaržoja lapotne, augstu gaisā bija dzirdami piekūnu saucieni, bet te, pavisam tuvu, it kā nekas nebūtu noticis, skaļi iesmējās dzenis. Bembijam tādēļ nekļuva jautrāk. Viņam bija uzgūlies kāds smagums, kas nomāca. Bembijs nesaprata, kā pārējie var būt līksmi un bezrūpīgi, ja dzīve ir tik smaga un pilna briesmu. Bembiju sagrāba vēlēšanās pazust, doties kaut kur tālu, dziļi mežā iekšā. Patverties, iespraukties pašā tumšākajā biezoknī, sameklēt nostūri, kas no visām pusēm būtu dzeloņainu krūmu iežogots, neredzams un nemanāms. Nekad viņš vairs nerādīsies ne tuvumā šai pļavai.

Krūmos, līdzās, kaut kas klusiņām sakustējās. Bembijs salēcās. Tur stāvēja Staltradzis.

4

Bembijs tramīgi saspringa, jau dzīrās skriet prom, taču savaldījās un palika. Staltradzis cieši raudzījās viņā ar savām lielajām acīm.

— Vai tu biji pirmīt tur?

— Jā, — Bembijs tikko dzirdami sacīja. Sirds nevaldāmi dauzījās kaut kur pie paša kakla.

— Kur tava māte? — jautāja Staltradzis.

Bembijs vēl arvien tikpat klusi atbildēja:

— Es nezinu.

— Un tu nesauc viņu? — Staltradzis joprojām nenolaida no Bembija acis.

Bembijs paraudzījās uz cienījamo, sarmas piebirušo galvu, paraudzījās uz lielisko žuburaino vainagu, un pēkšņi viņam nez kā radās drosme.

— Es varu arī viens skraidīt, — viņš sacīja.

Kādu brīdi vērojis Bembiju, Staltradzis laipni vaicāja:

— Vai tu neesi tas pats mazulis, kurš vēl nesen raudādams sauca māti?

Bembijs mazliet nokaunējās, taču nezaudēja drosmi.

— Jā, tas es esmu, — viņš atzinās.

Staltradzis klusēdams viņu uzlūkoja, un Bembijam šķita, ka tagad ciešais skatiens ir atmaidzis.

— Tu mani, cienījamais valdniek, toreiz sabāri, — viņš aizrautīgi iesaucās, — jo es baidījos palikt viens. Kopš tās reizes vairs nebaidos.

Staltradzis pētoši vēroja Bembiju un tikko manāmi pasmaidīja, taču Bembijs to pamanīja.

— Cienījamais valdniek, — viņš kļuva vaļsirdīgs, — kas noticis? Es nesaprotu. .. kas ir viņš, par kuru visi runā? … — Bembijs aprāvās, sastapis drūmo skatienu, kas nevilšus lika apklust.

Un atkal pagāja kāds brīdis. Staltradzis raudzījās Bembijam pāri tālumā, tad lēni un saprotami sacīja:

— Pašam vajag prast saklausīt, nojaust, redzēt. Pašam viss jāiemācās. -— Viņš pacēla galvu ar žuburaino kroni vēl augstāk un pateica: — Dzīvo vesels. — Vairāk ne vārda. Un nākamā mirklī jau bija nozudis.

Bembijs palika neziņā stāvam, viņš gandrīz vai ļāvās izmisumam. Taču laipnais atvadu sveiciens vēl skanēja ausīs un sniedza mierinājumu. «Dzīvo vesels,» Staltradzis bija teicis. Tātad viņš nedusmojās.

Bembiju sagrāba neizprotams lepnums, viņš jutās pacilāts, viņu pārņēma svinīgi nopietna jūtoņa. Jā, dzīve ir

grūta, visur draud briesmas. Bet, lai arī ko tā solītu nākotnē,, viņš grib būt tās cienīgs, mācīties paciest. Bembijs gausi devās dziļāk mežā.

No lielā ozola pļavas malā laidelēdamās krita lapas. Tās krita arī no citiem kokiem. Viens ozola zars pacēlās augstu pāri visiem citiem un sniedzās tālu pļavā. Zara galā, viena otrai līdzās, šūpojās divas lapiņas.

— Nav vairs tā kā senāk, —- sacīja viena lapiņa.

— Nav gan, šonakt atkal daudzas no mums aizgājušas… mēs esam gandrīz vai vienīgās uz mūsu zara, — atteica otrā.

— Neviens nezina, kad pienāk viņa stunda, — piebilda pirmā. — Kad vēl bija silts, saule karsēja, uzbrāzās vētra vai lietusgāze, daudzas no mums jau toreiz airāvās prom, kaut arī vēl bija jaunas. Neviens nezina, kad pienāks viņa stunda.

-— Tagad saule spīd reti, — nopūtās otrā, — un, ja arī spīd, spēku tā nedod nemaz. Būtu nepieciešami jauni spēki.

— Nez vai tā ir, — čukstēja pirmā, — vai patiešām tā ir, ka mūsu vietā nāk citas, kad esam prom, tad atkal citas un atkal un atkal citas … — viņa prātoja.

— Droši vien tā tas ir, — teica otrā, — to nav iespējams saprast. . . tas nav mums aptverams . . .

— Un no šīm domām ap sirdi metas pārāk skumji, — piebilda pirmā.

Mirkli abas klusēja. Tad pirmā savā nodabā tikko dzirdami noteica:

— Kāpēc mums jāiet prom? …

Otrā jautāja:

— Kas ar mums notiek pēc tam, kad atraisāmies no zara? …

— Mēs krītam lejup.

— Kas tur lejā ir?

— Es nezinu, — atbildēja pirmā, — bet vai tas vajadzīgs! Dažs runā tā, dažs citādi… bet zināt nezina neviens.

Otrā prātoja:

— Nez vai tad, kad atrodas tur, lejā, vēl kaut ko apzinās, kaut ko j ūt?

— Kas to lai pasaka? Vēl neviena no tām, kas nonākušas lejā, nav no turienes atgriezusies, lai pastāstītu, kā tur ir, — sacīja pirmā.

Un atkal iestājās klusums. Tad pirmā lapa draudzīgi mierināja:

— Nebēdājies tik ļoti, tu pat drebi.

— Ko nu, — atteica otrā, — es tagad pastāvīgi drebu. Nav vairs drošās paļāvības, ka esi cieši piesaistīts savā vietā.

— Nerunāsim vairs par šiem jautājumiem, — nolēma pirmā lapa.

— Labi, lai paliek . .. Bet par ko tad mēs runāsim? — Otrā apklusa, bet pēc brīža atsāka: — Nez kura no mums abām pirmā nolidināsies lejā? …

— Gan jau, tam laika vēl gana, — pirmā mierināja. —- Labāk atcerēsimies, cik jauks laiks mums bija, cik brīnumjauks! Kad saule tik versmaini sildīja un šķita, ka pati veselība saplūst dzīslās. Vai atceries? Un kur tad rīta rasa . . . glāsmainās, burvīgās naktis . . .

— Tagad naktis ir neciešamas, — žēlojās otrā, — un tām nav paredzams nekāds gals.

— Mes nedrīkstam kurnēt, — lēnprātīgi teica pirmā. — Mēs esam ilgāk dzīvojušas kā daudzas, daudzas citas.

— Es laikam esmu ļoti pārvērtusies, —- kautrīgi, bet neatlaidīgi vaicāja otrā lapa.

— Nemaz arī ne, — apgalvoja pirmā, — tu laikam tā iedomājies tāpēc, ka es esmu kļuvusi dzeltena un neglīta. Nē, man jau tas ir pavisam citādi. . .

— Nerunā niekus, — iebilda otrā.

— Nē, nudien, — aizrautīgi uzstāja pirmā, — tici man! Tu esi tikpat skaista kā pirmajā dienā. Šur tur varbūt pa

nelielai tikko manāmai svītriņai, kas vēl tikai pavairo tavu skaistumu. Patiesi!

— Paldies, — aizkustināta čukstēja otrā lapa. — Es tev neticu … ne gluži. . . bet pateicos, tu esi laba … vienmēr esi bijusi laba pret mani… īsti tikai tagad apjaušu, cik tu biji laba.

— Klusē! — aprāja pirmā un apklusa pati, jo aiz smeldzes nespēja vairs ne vārda bilst.

Klusēja abas. Pagāja vairākas stundas. Mikls un salts vējš nikni iebrāzās koku galotnēs.

— A . . . nu tagad, — sacīja otrā lapa, — . . . es . . . — Balss aizlūza. Lapa liegi atraisījās un sāka lidināties lejup. Iestājās ziema.

Bembijs manīja, ka apkārtne pārvērtusies. Viņam bija grūti iejusties svešādajā pasaulē. Līdz šim pierasts dzīvot pārticībā un nu iznāk iepazīties ar nabadzības slogu. Bembijs pazina vienīgi bagātu dzīvi. Viņam likās pats par sevi saprotams, ka visapkārt valdīja lielākā pārpilnība, viņš nepazina nekādas rūpes pārtikas dēļ, gluži otrādi, visas iegribas vienmēr tika apmierinātas, nekas nekaitēja gulēt mājīgajā, zaļās, blīvās segas aizsegtajā kambarī, kur neviens nevarēja ielūkoties, kā arī dižoties krāšņajā gludspalvainajā, vizoši sārtajā apģērbā.

Tagad viss bija izmainījies, kaut arī Bembijs lāgā nesaprata — kā. Notikušās pārvērtības viņš noturēja par veselu rindu pārejošu, īslaicīgu parādību. Viņš priecājās, kad ausmas baltie miglas auti virs meža pļavas pašķīda vai arī pēkšņi noslīga no dūmakainajām rīta debesīm. Cik skaisti tad tie saulē gaisa. Viņam patika arī sarma, kas zemi un pļavu apbārstīja pārsteidzoši baltu. Ar sajūsmu viņš ilgu laiku klausījās savas cilts dižo radinieku briežu klaigās. Viss mežs trīcēja no viņu karaliskajām, dārdošajām balsīm. Bembijs klausījās un baiļojās

ļoti, bet viņa sirds drebēja apbrīnā. Viņš domāja par valdniekiem, kuru galvas rotā milzu lieli, žuburaini kroņi, līdzīgi vareniem koku zariem, un dižciltīgo radu balsis Bembijam likās tikpat majestātiskas kā paši kroņi. Izdzirdis šādu spēcīgu balsi, mazais Bembijs sastinga un palika nekustēdamies uz vietas. Cildeno, neprāta pārņemto asiņu dobjā balss, kas ar pirmatnēju spēku virda ilgās, dusmās un lepnumā, izlauzās grandošos dārdos, smeldzīgās, elsās.

Velti Bembijs pūlējās apklusināt bailes. Tās sagrāba viņu, dzirdot šīs balsis, kaut arī viņš lepojās ar tik dižciltīgiem radiem. Un vienlaikus viņu neizprotami kaitināja šo radu lepnā atturība. Tā bija aizvainojoša, pazemojoša, lai gan viņš īsti neizprata — kā un kāpēc un pat to skaidri neapzinājās.

Tikai tad, kad augstdzimušo mīlas laiks bija pagājis un viņu pērkonīgās balsis apklusušas, Bembija uzmanību sāka piesaistīt arī citi notikumi. Naktī, ejot pa mežu, vai arī dienā, guļot savā kambarī, viņš dzirdēja, kā krīt un čukst lapas. Dienu un nakti visās koku galotnēs, zaros un gaisā bez apstājas čabēja un svirpstēja. Vienā laidā pār zemi lāsoja sidraba zvaniņu skaņas. Brīnumjauki bija ar šīm skaņām pamosties un, klausoties to noslēpumainajā, smeldzīgajā čalošanā, laisties miegā. Pēc kāda laika lapas biezā, čauganā kārtā klāja zemi un, soli sperot, skaļi iešalkojās un klusi čaukstēja. Bija tik jautri, kad ejot tās vajadzēja paraust ar kājām sānis, jo tās bija sakritušas biezā kārtā. «Š-š-š-š» gaiši, skanīgi un sidrabaini šalkoja lapas. Turklāt tas bija ļoti izdevīgi, jo šai laikā nebija jānopūlas un jāsasprindzina dzirde un oža. Viss bija dzirdams jau iztālēm. Lapas čabēja pie mazākās kustības, tās brīdināja — š-š-š! Kurš varēja te nemanīts piezagties? Neviens!

Bet tad sākās lietavas. No agra rīta līdz vēlam vakaram lietus gāzās aumaļām, lija cauru nakti līdz nākamai rītausmai, šļakstēja un šļirkstēja, kādu brīdi piestāja, tad sāka atkal ar jaunu sparu. Gaiss bija saltas valgmes piesātināts, visa pasaule ūdens pilna. Jau noplūcot pāris zāles stiebriņu, mute pielija ar ūdeni un, ja tikai mazdrusciņ paraustīja kāda krūma zarus, tad veselas ūdens gāzmas tika gan acīm, gan degunam.

Lapas vairs nešalkoja. Lietus sablīvētas, tās mīksti un smagi gulēja zemē un vispār vairs nebija dzirdamas.

Bembijs pirmo reizi izjuta, cik mokoši dienām un naktīm atrasties zem lejupplūstošām ūdens strūgām un izmirkt līdz ādai. Viņš vēl nesala, bet ilgojās pēc siltuma un trīsēja aiz netīksmes, ka tik izmirkušam jāskraida apkārt.

Bet tad sāka pūst ziemeļu vējš, un Bembijs iepazina salu. Kaut arī viņš cieši piespiedās pie mātes, tas neko daudz nelīdzēja. Protams, sākumā viņam šķita lieliski tā gulēt un vismaz just siltumu vienos sānos.

Vētra plosījās mežā dienām un naktīm ilgi. Tā vien šķita, ka to būtu sagrābis neizprotams, ledussalts niknums, kas pieauga līdz nevaldāmam trakumam, šķita, ka tā grasī- tos izraut mežu ar visām saknēm, aiznest nezin kur vai arī nolīdzināt ar zemi. Koki, varenā spēkā turēdamies pretī, brīkšķēja, tie cīnījās pret varmācību bez atelpas. Bija dzirdamas to gari stieptās elsas, aizlūstošie vaidi, bija dzirdami spalgie, šāvieniem līdzīgie pliukšķi, kad resnie zari plīsa kā skali, drausmīga rīboņa, ar kādu gāzās koki, un pāri visam

nāvīgi ievainoto, mirstošo pirmsnāves kliedzieni. Tad vairs nebija nekas dzirdams, jo vētra ar vēl negantāku niknumu uzbruka mežam, tās rēkoņa apslāpēja visas citas balsis.

Tagad nu Bembijs saprata, kas ir trūkums un nabadzība. Redzēja, kā lietusgāzēs un vētrā pārveidojās pasaule. Pie kokiem un krūmiem

vairs ne lapiņas. Tie stāvēja kā aplaupīti, pilnīgi kaili, un viņu stāvi nu bija redzami visā augumā, tie lūdzoši stiepa pret debesīm savas kailās, brūnās rokas. Zāle norā bija pieplakusi pie zemes, tumši brūna kā apsvilināta. Arī mazajā meža kambarī tagad izskatījās nožēlojami un nemājīgi. Kopš bija pazudušas zaļās sienas, te vairs nevarēja kā senāk justies no visa pasargāts, turklāt no visām pusēm vilka vējš.

Kādu dienu pāri pļavai laidās jauna žagatiņa. Kaut kas balts, vēss iekrita viņai acīs, vēl un vēlreiz un kā viegls plīvurs aizsedza skatienu. Viņai apkārt virpuļoja sīkas, pūkainas, spoži baltas pārsliņas. Žagata savicināja spārnus, palika uz vietas, tad, pašaudamās stāvus, uzlidoja augstāk gaisā. Veltīgi. Arī te lidinājās mīkstās, vēsās pārsliņas, arī te tās krita acīs. Žagata vēlreiz savicināja spārnus, pacēlās vēl augstāk.

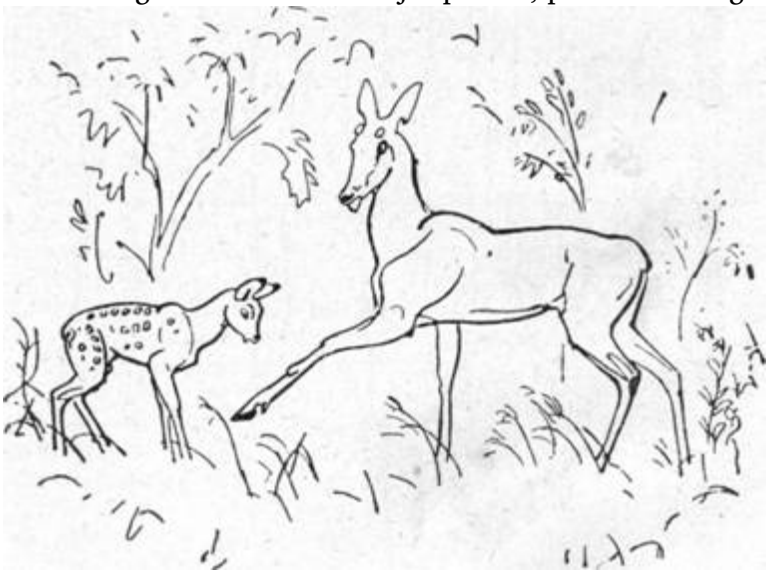

— Nepūlieties, mīļā, velti, — viņai uzsauca kāda vārna, kas lidoja mazliet augstāk tai pašā virzienā, — nepūlieties velti. Tik augstu, lai izvairītos no šīm pārslām, jūs lidot nevarat. Tas ir sniegs.

— Sniegs? — žagata brīnījās, turēdamās pretī putenim.

— Nu kā tad, sākusies ziema. Tas ir sniegs, — vārna sacīja.

— Piedodiet, — žagata paskaidroja, — tikai kopš maija kā , esmu no ligzdas. Es ziemu nepazīstu.

— Tā dažam labam gadās, — vārna aizrādīja. — Gan jau iepa- zīsiet.

— Nu, ja tas ir sniegs, — žagata sprieda, — tad brītiņu jāapsēžas. — Viņa uzmetās uz kāda alkšņa zara un nopurinājās.

Vārna smagnēji laidās savu ceļu.

Sākumā Bembijs priecājās par sniegu. Kamēr baltās zvaigznītes lidinājās lejup, gaiss bija kluss un rēns, visa pasaule izskatījās gluži citāda. Viss bija kļuvis gaišāks, pat līksmāks, tā Bembijam likās, un,

kad saule uz īsu brīdi parādījās, tad visa apkārtne mirgoja, baltā sega vizuļoja un staroja tik spēcīgi, ka acis žilba.

Bet drīz vien Bembija prieks par sniegu apsīka. Arvien grūtāk un grūtāk bija dabūt barību. Vajadzēja atkārpīt sniegu, lai tiktu pie maza sapelējušas zāles laukumiņa. Tas prasīja lielas pūles, un sniegs asi grieza kājas. Gadījās, ka tās tika sāpīgi savainotas. Gobo šī nelaime jau bija piemeklējusi. Tiesa gan, Gobo jau no dabas bija pavārgs un pastāvīgi sagādāja mātei rūpes.

Viņi tagad gandrīz vienmēr bija kopā un vispār iznāca biežāk nekā agrāk satikties arī ar citiem. Tante Ena ar saviem bērniem ieradās pastāvīgi. Pēdējā laikā viņu pulciņam piebiedrojās arī Marena, gandrīz pieaugusi stirniņa. Vislabāk sarunas vedās vecajai Netlas krustmāmiņai. Tā bija vientuļa, un par visiem notikumiem viņai bija pašai savs spriedums.

— Nē, — viņa sacīja, — ar bērniem es gan vairs negribu noņemties. Tā prieka man patiešām ir diezgan.

Tādās reizēs Falina mēdza apjautāties:

— Kāpēc? Ja tas ir prieks?

Un krustmāmiņa Netla, izlikdamās pikta, īgņojās:

— Kas nu tas par prieku, man tas līdz kaklam.

Bariņā kopā sanākot, laiks pagāja jautrās sarunās. Vēl nekad bērniem nebija bijis izdevības tik daudz jauna dzirdēt.

Gadījās arī, ka viņiem piebiedrojās pat viens otrs no prinčiem. Tādās reizēs no sākuma radās tāda kā neērtības sajūta, it īpaši tāpēc, ka bērni vēl bija mazliet bikli. Taču drīz vien biklums izzuda un visi izturējās brīvi un jutās omulīgi. Bembijs nebeidza apbrīnot cildeno, stalto Ronno, jauno, skaisto Karusu viņš bija iemīļojis no visas sirds. Tie bija savus vainagus nometuši, un Bembijs bieži noskatījās uz abiem pelēcīgajiem apaļajiem laukumiņiem, kas gludeni spoži, maigi

lāsmaini izcēlās uz stalto dzīvnieku galvām. Tas izskatījās cēli!

Neiedomājami saistoši bija klausīties, ja kāds no staltajiem prinčiem stāstīja par viņu. Ronno uz priekšējās kreisās kājas bija ar spalvu apaudzis liels puns. Viņš arī kliboja uz šīs kājas un dažreiz mēdza jautāt:

— Vai tad var manīt, ka es kliboju?

Visi steidzās apgalvot, ka gluži nekas neesot manāms. To jau Ronno bija vēlējies dzirdēt. Un īstenībā klibumu tikpat kā nevarēja ievērot.

— Jā, — viņš teica, — man laimējās.

Un Ronno pastāstīja, kā iznācis sastapties ar viņu, kurš metis ar uguni. Bet trāpījis vienīgi še, pa kāju. Sāpējis — ka bail. Kas nu par brīnumu. Kauls bijis sadragāts. Taču Ronno nav kritis izmisumā. Viņš uzrāvies augšā un meties prom uz trim kājām. Arvien tālāk, par spīti pārgurumam, jo labi sapratis, ka viņam dzenas pakaļ. Skrējis un skrējis līdz vēlai naktij. Tikai tad atļāvies atpūsties. Nākošajā rītā atkal devies tālāk, kamēr juties drošībā. Paslēpies vientulībā, apko- pies un nogaidījis, kamēr brūce sadzīst. Beidzot atkal iznācis laukā un nu bijis varonis. Viņš gan klibojot, bet to jau tikpat kā nevarot manīt.

Šai laikā, kad visi tik bieži sanāca kopā un kad tika stāstīts daudz notikumu, Bembijs dabūja par viņu dzirdēt vairāk nekā agrāk. Runāja par to, cik baismīgi esot viņu uzskatīt vien. Neviens nespējot ielūkoties viņa bālajā sejā.

Bembijs arī pats to bija piedzīvojis un izjutis. Visi šausmināj̄ās par smaržu, ko viņš izplatot, un arī šinī ziņā Bembijs varētu spriest līdzi, ja nebūtu labi audzināts un nezinātu, ka nevajag iejaukties pieaugušo runās. Teica, ka šī smaka dīvainā veidā esot tūkstoškārt mainīga un tomēr to varot viegli atšķirt un pazīt, jo tā esot vienmēr savdabīgi satraucoša, neizprotama, noslēpumaina un jau pati par sevi baismīga. Runāja par to, ka viņam iešanai esot vajadzīgas tikai divas kājas, un apbrīnoja viņa abu roku burvju varu. Dažiem nebija īstas skaidrības par to, kas tas ir — rokas. Kad pārrunāja šo jautājumu, krustmāmiņa Netla izsacīja savas domas:

— Es gan nesaprotu, kas tur sevišķs. Vāverīte dara visu to, ko jūs stāstāt, tieši tāpat, un jebkura maza pelīte spēj tādus pašus brīnumus. — Viņa nievājoši atmeta galvu.

— Oho! — sauca pārējie un ļāva noprast, ka tas vēl ne tuvu nav tas pats.

Taču krustmāte Netla nebija pārliecināma.

— Un piekūns? — viņa iesaucās. — Un klijāns? Ja tiem ievajagas kaut ko satvert, — kā jūs to saucat, — tad tie nostājas uz vienas pašas kājas un tver ar otru. Tas ir daudz grūtāk, un to viņš droši vien neprot vis!

Krustmāte Netla nebija ne drusku noskaņota kaut ko apbrīnot

viņā. Viņa to ienīda no visas sirds.

— Viņš ir pretīgs, — viņa apgalvoja un nedomāja savus uzskatus grozīt. Neviens jau arī neko neiebilda, jo kam tad viņš varētu likties patīkams?

Taču nesaprašanās izcēlās, kad sākās strīdi par viņa trešo roku, it kā viņam nebūtu vis tikai divas, bet vēl kāda trešā roka.

— Tās ir vecas tenkas, — Netlas krustmāmiņa neielaidās garās runās, — es tām neticu.

— Vai tā gan? — Ronno iejaucās sarunā. — Un ar ko tad viņš, sakiet lūdzu, sadragāja man kāju?

— Tā nu, dārgumiņ, ir tava paša darīšana, — krustmāte Netla bezrūpīgi atmeta, — man viņš nav neko sadragājis.

— Esmu savā mūžā daudz ko pieredzējusi, — sacīja tante Ena, — un domāju, ka gluži bez pamata vis nebūs apgalvojums par trešo roku.

— Esmu ar jums pilnīgi vienisprātis, — kautrīgi ieminējās jaunais Karuss, -— esmu draugos ar kādu vārnu… — Karuss, uz mirkli samulsis, apklusa un pavērās visos pēc kārtas, kā baidīdamies no apsmiekla. Bet redzēdams, ka viņā uzmanīgi klausās, turpināja: — Vārna ir neiedomājami izglītota, to gan var teikt. Apbrīnojami izglītota… Un tā zināja stāstīt, ka viņam tiešām esot trīs rokas, bet ne vienmēr. Trešā roka, vārna saka, esot ļauna. Tā neesot vis klāt pieaugusi, kā abas pārējās, bet viņš turot to pakārtu plecā. Vārna apgalvo, ka zinot gluži labi, kad viņš vai kāds cits no viņa sugas ir vai nav bīstams. Kad viņš ierodoties bez savas trešās rokas, tad viņš neesot bīstams . . .

Krustmāte Netla sāka smieties:

— Tava vārna, mīļais Karus, ir visai aprobežots radījums, pasaki to viņai no manis. Ja viņa būtu tik gudra, kā iedomājas, tad zinātu, ka viņš ir vienmēr bīstams, vienmēr.

Pārējie bija citādās domās.

Bembija māte sacīja:

— Ir jau arī viņu vidū tādi, kas nemaz nav bīstami. To var tūlīt redzēt.

— Tā gan? — Netlas krustmāmiņa pasmaidīja. — Tad jau tu paliksi mierīgi uz vietas stāvam, kamēr viņš pienāks klāt, un novēlēsi viņam labdienu?

— Uz vietas stāvam, protams, nepalieku, — Bembija māte mierīgi paskaidroja, — tiklīdz pamanu, skrienu prom.

— Vienmēr jālaižas mukt! — negaidot iesaucās Falina.

Visi smējās. Bet, kad atjaunojās sarunas par trešo roku,

kļuva nopietni, sadrūma un šausmināj ās. Jo, lai nu tas būtu, kas būdams, trešā roka vai kas cits, tas bija baismīgi un nesaprotami. Vairums par to bija tikai dzirdējuši, bet daži redzējuši paši savām

acīm: viņš stāv lielu gabalu atstatu un nekustas, nav izprotams, ko v i ņ š dara, ne arī, kā tas notiek, tikai pēkšņi atskan pērkona grāviens, izšaujas uguns, un tālu prom no viņa dzīvnieks nokrīt ar saplosītām krūtīm un mirst.

Runājot visi saguma un saspiedās ciešāk, it kā juzdami draudīgo varu, kas neizdibināmi valdīja pār viņiem. Un tomēr kāri klausījās neskaitāmos nostāstos, kas pauda baismas, tajos bija jaušamas asinis un vaimanas. Nenoguruši viņi uztvēra visu, kas šai ziņā tika pārrunāts. Gadījumus, par kuriem nevarēja būt šaubu, ka tie izdomāti, visas vectēvu un vecvectēvu laiku pasakas un teiksmas, un visās neapzināti meklēja iespēju, kā pielabināt tumšo varu vai arī kā no tās izbēgt.

— Kā tas var būt, — Karuss neizpratnē gudroja, — ka v i ņ š ir tālu prom un tomēr nogalina?

— Vai tad tava gudrā vārna neprata to izskaidrot? — Netlas krustmāmiņa zobgalīgi apvaicājās.

— Nē, — Karuss pasmaidīja, — viņa esot to bieži novērojusi, bet izskaidrot to nespējot neviens.

— Ko nu, ja tik viņš grib, tad notrenc no kokiem arī vārnas, — Ronno sacīja.

— Un trāpa fazānu gaisā, — tante Ena piebilda.

— Viņš sviež savu roku. Tā man savā laikā stāstīja vecmāmiņa, — Bembija māte pateica savas domas.

— Tā? — Netlas krustmāmiņa apšaubīja. — Un kas tad tas ir, kas tik neganti grand?

— Tiklīdz viņš atrauj sev roku, — paskaidroja Bembija māte, — tā uzzibsnī uguns un nodūcina kā pērkons. Iekšpusē v i ņ š ir no tīras uguns.

— Piedodiet, — ieminējās Ronno, — ka viņš iekšpusē ir no uguns, būs taisnība, bet par to roku gan tas tā nevarētu būt. Roka nespētu cirst tādas brūces. To jūs paši sapratīsiet. Drīzāk tas varētu būt zobs, ar ko v i ņ š met. Redziet — zobs, ar to varētu daudz ko izskaidrot. Un nāvi atnes zoba kodiens.

Jaunais Karuss nopūtās:

— Vai viņš nekad nemitēsies mūs vajāt?

Sarunā iejaucās jau gandrīz pieaugusī stirniņa Marena:

— Kādā dienā viņš ieradīsies mūsu vidū un būs tikpat rāms kā mēs. Viņš rotaļāsies kopā ar mums, viss mežs jutīsies laimīgs, un mēs izlīgsim.

— Lai tik paliek, kur ir, un liek mūs mierā! — Netlas krustmāte smiedamās iesaucās.

— Tā taču nedrīkst runāt, — aizrādīja Ēnas tante.

— Kāpēc ne? — Krustmāte Netla pikti atcirta. — To nu es patiesi nespēju saprast. Izlīgt! Kopš mūžseniem laikiem viņš slepkavo mūs visus no vietas, mūsu māsas, mūsu brāļus, mūsu mātes! Sākot ar

brīdi, kad ieraugām šīs pasaules gaismu, viņš neliek mūs mierā, nogalina, kur vien sastop… un tad lai mēs izlīgstam ar v i ņ u? Kas par blēņām!

Marena raudzījās visos platām acīm, kas rāmi staroja.

— Izlīgšana nav blēņas, — viņa teica. — Izlīgšanai kādreiz jānāk.

Krustmāte Netla novērsās.

— Iešu pameklēšu kaut ko ieēst, — viņa aizskriedama sacīja.

Ziema ieilga. Reizēm laiks pierima, bet tad atkal sniga bez apstājas, kupenas auga augumā un nebija vairs iespējams aizkārpīties līdz pērnajai zālei. Vēl ļaunāk bija, kad iestājās īslaicīgs atkusnis un par ūdeni pārvērties sniegs pa nakti atkal sasala. Radās plāna ledus garoziņa, uz kuras viegli gadījās paslīdēt. Bieži ledus kārtiņa pārlūza un tās asās malas savainoja līdz asinīm stirnu maigos locekļus. Bet tagad jau kopš ilgāka laika bija iestājies bargs aukstums. Gaiss bija spēka pilns, tīrs un dzidrs. Kā vēja skarta stīga tas skanēja augstu un smalki. Tajā dziedāja sals.

Mežā gan valdīja klusums, bet katru dienu notika kāds briesmu darbs. Reiz vārnas bija uzbrukušas zaķa mazajam slimajam dēlēnam un to nežēlīgi nogalināja. Ilgi bija dzirdamas mazā dzīvnieka žēlabainās vaimanas. Draugs zaķis tolaik bija devies garākā ceļā un, saņēmis bēdīgo vēsti, labu laiku nespēja aptvert, kas noticis. Citu reizi vāverītei kaklā bija iekodusies cauna, par brīnumu vāverītei izdevās izbēgt, bet ar dziļu rētu kaklā. Aiz sāpēm vāverīte nespēja parunāt un sāka nevaldāmi skraidīt pa zaru zariem. To redzēja visi. Vāverīte skraidīja kā negudra. Laiku pa laikam tā aprima, aptupās, izmisīgi pacēla priekšķepiņas, bailēs un bēdās satvēra galviņu, un tūdaļ pār baltajām krūtiņām izplūda asiņu šalts. Tā skraidīja vēl ilgi, tad pēkšņi sabruka, neveikli atsitās pret zariem un mirstot iekrita sniegā. Tūlīt pat uzradās vairākas žagatas, kas ķērās pie sava plēsoņas mielasta.

Un kādu citu reizi lapsa saplosīja visu iecienītu un iemīļotu, spēcīgu fazānu.

Viņa nāvi apraudāja tālā apkārtnē, un visi dziļi juta līdzi nelaimīgajai atraitnei. Lapsa bija izkārpījusi fazānu no sniega, kur tas gulēja ieracies, pārliecināts, ka ir labi pasargāts. Neviens nejutās vairs pietiekami drošs, jo visi šie notikumi norisinājās gaišā dienas laikā. Trūkums un bads, kam neredzēja gala, izraisīja sarūgtinājumu un cietsirdību. Nekādas nozīmes nebija vairs pieredzei, klusēja sirdsapziņa, aizmirsās labie paradumi, un tika noniecināta uzticība. Ne līdzjūtības, ne miera, ne savaldības.

— Grūti ticēt, ka būs kādreiz citādi, — Bembija māte nopūtās.

Nopūtās arī tante Ena:

— Un grūti ticēt, ka bijis kādreiz citādi.

— Ai, kā nu ne! — Marena sapņaini raudzījās tālē. — Es

pastāvīgi atceros, cik jauki bija senāk!

— Paklausieties, — Netlas krustmāte pievērsās tantei Ēnai, — jūsu mazulis dreb pie visām miesām! — viņa norādīja uz Gobo. — Vai viņš pastāvīgi tā dreb?

— Diemžēl jā, — Ēnas tante norūpējusies atbildēja, — jau kopš vairākām dienām.

— Tjā, — Netlas krustmāmiņa kā parasti neslēpa savas domas. — Esmu priecīga, ka man vairs nav bērnu. Ja šis būtu mans mazulis, es baidītos, vai viņš šo ziemu pārdzīvos.

65

Ar Gobo tiešām vairs nebija labi. Vārgs, jau no mazām dienām trauslāks nekā Bembijs un Falina, viņš bija arī augumā sīkāks par šiem abiem. Bet nu jo dienas, jo ļaunāk. Tā barība, kas tagad bija sadabūjama, viņam nenāca par labu. Mocīja vēdergraizes. Aukstums un pastāvīgā nelabuma sajūta atņēma pēdējos spēkus. Gobo trīsēja vienā laidā un tikko spēja noturēties taisni. Visi līdzjūtīgi uz viņu noraudzījās.

5 — 2781

Krustmāte Netla piegaja viņam klat un draudzīgi piegrūda pie

sāniem.

— Nenokar degunu, — viņa bargi uzsauca, — tas nepiedien mazam princim un nav veselīgi. — Viņa aizgriezās, lai neviens nemanītu, ka viņas sirdi plosa žēlums.

Ronno, kurš bija apmeties mazliet sānis, sniegā, spēji piecelās.

— Es nezinu, kas tas varētu būt… — viņš murmināja, raudzīdamies apkārt.

Visi saspringa.

— Kas ir? …

— Es nezinu, — Ronno atkārtoja, — bet mani sagrāba nemiers … pēkšņs nemiers … it kā draudētu kaut kas …

Karuss paošņāja gaisu.

— Es nejūtu nekā sevišķa, — viņš apgalvoja.

Visi, pielēkuši kājās, klausījās un ošņāja.

— Nekas!… Nekas nav manāms… — sprieda cits pēc cita.

— Tomēr! — Ronno palika pie sava. — Sakiet, ko gribat … kaut kas ir…

— Vārnas ķērca… — sacīja Marena.

— Ķērc atkal! — Falina iesaucās, bet nu jau arī pārējie to dzirdēja.

— Tur tās lido! — Karuss norādīja.

Visi pavērās augšup. Pāri koku galotnēm vārnas laidās baros. Tās bija pacēlušās no tālās mežmalas, no kurienes pastāvīgi tuvojās briesmas, un kaut ko īgni un trokšņaini gaisā pārsprieda. Acīm redzot, bija noticis kaut kas ārkārtīgs.

— Nu, vai man nebija taisnība? — jautāja Ronno. — Tūlīt redzams, ka nupat kaut kas briest!

— Ko lai darām? — Bembija māte nobijusies čukstēja.

— Prom! — Ēnas tante satraukti mudināja.

— Jānogaida! — Ronno uzstāja.

— Gaidīt? Ar bērniem? — Ēnas tante pretojās. — Gobo taču nevar paskriet.

— Lai notiek, — Ronno piekrita, — dodieties ar bērniem ceļā. Es domāju, ka tam nav nozīmes, bet negribu vēlāk dzirdēt pārmetumus. — Viņš runāja nopietni un apvaldīti.

— Nāc, Gobo! Falina, nāc! Tikai klusu! Lēnām! Un vienmēr aiz manis, — tante Ena pamācīja. Viņa zagšus aizmanījās ar bērniem prom.

Pagāja kāds laiks. Visi stāvēja klusu, klausījās un ošņāja.

— Tā tikai mums vēl trūka pie visām ciešanām, kuru mums jau tā papilnam! — Krustmāte Netla izskatījās gaužām sapīkusi. Bembijs paraudzījās uz viņu un nojauta, ka viņai prātā kaut kas šausmīgs.

Un nu jau bija dzirdama žagatu žadzināšana no tās pašas

biezokņa puses, no kurienes bija atlidojušas varnas — trīs, četras reizē.

— Sarg-ās, sarg, sarg! — tās sauca aizgūtnēm.

Žagatas vēl nebija redzamas, bet viņu brīdinošie saucieni jau bija dzirdami, tie atskanēja cits pēc cita, gan juku jukām, gan visām reizē:

— … Sarg-sarg-sarg!

Atlidoja un, izbaiļu pārņemtas, aiztrauca tālāk.

— Ha-h! — trauksmi izziņodami, skaļi ķērca sīļi.

Pēkšņi visas stirnas, kā uz mājienu, vienā mirklī sarāvās.

Aizturējušas elpu, tās saspringa.

Tas bija viņš.

Atviļņoja svešāda, brīdinoša smaka. Nebija vairs nekādu šaubu. Tās bija briesmas, kas sitās degunā, aptumšoja prātu un stindzināja sirdi.

Vēl arvien tarkšķēja žagatas, brēca sīļi, bet nu jau bija atdzīvojies viss mežs, pa koku zariem šaudījās zīlītes, simtiem mazu, pūkainu kamoliņu, kas čiepstēja:

— Prom! Prom!

Melnais meža strazds ar gari stieptām klaigām kā zibenīga šautra aiztrauca pāri kokiem. Cauri kailo krūmu tumšajiem zaru režģiem stirnas noskatījās, kā pa sniega segu šurp un turp skraidelē mazi,

gareni, ēnām līdzīgi radījumi. Fazāni. Starp tiem pavīdēja kaut kas iesarkans. Nudien, lapsa! Taču nevienam patlaban nebija no tās bail. Jo platā vilni nepārtraukti plūda šurp baismīgā elpa, kas iedvesa šausmas un visus apvienoja vienā vienīgā neprāta pārbīlī, vienā vienīgā nepārvarami drudžainā tieksmē — bēgt, glābties.

Noslēpumainā, visu nomācošā elpa pārņēma mežu tik spēcīgi, ka šaubu vairs nebija, — viņš nav šoreiz viens, bet ieradies ar pārējiem sev līdzīgajiem, un tālāk var notikt visļaunākais.

Stirnas, nekustēdamās no vietas, noskatījās uz zīlītēm, kas rosīdamās steidzās pazust, uz melnajiem meža strazdiem, vāverītēm, kas milzu lēcieniem joņoja no galotnes uz galotni, stirnas domāja, ka šiem sīkalīšiem nebūtu īstenībā ko bīties. Un tomēr saprata visu radību trauksmaino vēlēšanos bēgt, ja sajūtams viņš, jo nav tādas dzīvas būtnes mežā, kas spētu paciest viņa tuvumu.

Patlaban vilcinādamies šurp cilpoja garausis, bridi at- tupās, tad cilpoja tālāk.

— Kas tur notiek? — nepacietīgi uzsauca Karuss.

Draugs zaķis pavērās neko neredzošām acīm visapkārt un nespēja izteikt ne vārda. Viņš bija pagalam satriekts.

— Ko tur vēl jautāt… — Ronno drūmi noteica.

Garausis cīnījās pēc elpas.

— Mēs esam ielenkti, — viņš neskanīgi izdvesa. — Nekur sprukt. Visur viņš!

Un to pašu brīdi atskanēja viņa balss. Divdesmit, trīs- desmitkārt pastiprināti viņš kliedza:

— O-ho-ho! A-ā-ā!…

Tas atbalsojās tik satraucoši kā vētra vai negaiss. Kā

bungādams trauksmi, viņš dauzīja pie koku stumbriem. Reizē satriecoši un baismīgi. Krūmi švīkstēja, zari lūza. Brikšķēšana un brakšķēšana bija dzirdama jau no tālienes.

Viņš nāca! Nāca šurp, pašā biezoknī.

Tur, no kurienes viņš tuvojās, atskanēja svilpjoša, aprauta vīterošana, spārnu plašas vēdas. Tie bija viņa soļi, kas izcēluši fazānu. Fazāna spārnu švirkstoņa, augstāk paceļoties, pieklusa. Tobrīd nogranda pērkona dārdiens. Klusums. Un dobjš atsitiens pret zemi.

— Fazāns ir beigts, — Bembija māte trīsēdama čukstēja.

— Pirmais … — piebilda Ronno.

— Šodien daudzi no mums aizies bojā. Varbūt būs situsi arī mana stunda, — runāja jaunā stirniņa Marena.

Neviens neklausījās. Visus bija sagrābušas un turēja savā varā bailes.

Bembijs mēģināja sakārtot domas. Taču nerimtīgais troksnis, kas tuvodamies arvien vairāk un vairāk pieauga, ne mirkli nedeva laiku pārdomām. Bembijs nedzirdēja neko citu kā vien neganto troksni, kas apdullināja, bet pa vidu visai šai gaudošanai, dārdoņai un brīkšķiem vēl samanīja arī

dauzāmies savu paša sirdi. Viņš juta vienīgi ziņkāri un nemaz neapzinājās, ka trīc pie visām miesām.

Brīdi pa brīdim māte sacīja viņam pie auss:

— Neej no manis prom!

Viņa to sacīja, skaļi kliegdama, taču milzīgajā tracī Bembijam šķita, ka viņa tikai čukst.

Šis «neej no manis prom» sniedza viņam zināmu drošības sajūtu. Turēja kā pie saites. Citādi viņš būtu bez apdoma laidies prom. Mātes brīdinājums atskanēja ikreiz tieši tad, kad jau nupat likās, nevar vairs noturēties, un viņš dzīrās drāzties prom.

Bembijs paskatījās visapkārt. Ne gala ne malas dzīvai radībai, kas, pa galvu pa kaklu skrienot, meklēja glābiņu. Kā līčloču šautriņas garām pašāvās vairākas zebiekstes. Kāds ezis, elpu aizturējis, klausījās, ko izmisušais zaķis stomīdamies stāstīja. Lapsa bija iesprukusi veselā pludurējošu fazānu burzmā. Tie nelikās par lapsu ne zinis, skraidīja tik gar degunu. Tāpat arī lapsa nelikās zinis par putniem. Tā stāvēja nekustēdamās, taisni izstieptu kaklu, ar izslietajām ausīm un darbīgo purniņu klausīdamās uz traci, kas tuvojās arvien vairāk. Tikai, viegli kulstīdama gaisu, cilājās aste. Izskatījās, ka lapsa saspringti apsvērtu, ko darīt.

Nupat aizelsdamies nesās šurp fazāns. Viņš bija atskrējis no turienes, kur draudēja vislielākās briesmas, šķita, ka viņš būtu prātu zaudējis.

— Nedrīkst celties gaisā! — viņš uzsauca savējiem. — Nedrīkst celties… tikai skriet. Nezaudēt galvu! Neviens lai neceļas gaisā! Tikai

skriet, skriet, skriet!

Viņš daudzināja to vienā laidā, kā gribēdams pats sevi pārliecināt. Taču vairs neapzinājās, ko saka.

— Ho-ho! Hā-ā!… — klaigas jau skanēja pavisam tuvu.

— Nezaudēt galvu, necelties! — izmisīgi sauca fazāns. Balss aizrāvās svelpjošā elsošanā, skaļi tarkšķēdams, viņš izpleta spārnus un uzspurdza gaisā.

Bembijs noskatījās, kā fazāns starp kokiem cēlās taisni stāvus augšup: nošalkoja spārnu vēdas, un kā burvīgs dārgakmens viņš iezalgojās savā tumši zilgajā un zeltbrūnganajā spalvu mirgo jumā. Fazānam nopakaļ vilkās gara, lepna šlepe. Spalgi nogranda aprauts pērkona spēriens. Fazāns gaisā sa- guma, it kā grasīdamies ar knābi satvert savas kājas, apmeta kūleni, tad spēji un smagnēji nokrita zemē. Nokrita pārējo vidū un vairs nekustējās.

Bailes un izmisums nu pārņēma visus. Putni pašķīda kur kurais. Skaļi parkšķēdami, gaisā uzspurdza reizē pieci, seši fazāni.

— Necelieties gaisā! — sauca citi, skriedami prom. Dārdēja pērkons — piecas, sešas reizes, un no tiem, kas

bija pacēlušies gaisā, atkal daži nokrita zemē beigti.

— Nāc nu! — māte sacīja.

Bembijs pacēla galvu. Ronno un Karuss jau bija prom. Patlaban tālumā pazuda Netlas krustmāmiņa. Vēl tikai Marena bija palikusi pie viņiem. Bembijs gāja līdzās mātei. Marena bikli sekoja.

Visapkārt dārdēja, brīkšķēja, kauca un granda. Māte likās mierīga. Viņa tikai viegli trīsēja, bet paturēja vēsu prātu.

— Bembij, bērniņ, — viņa sacīja, — neatpaliec no manis. Mums jātiek no šejienes laukā un tad pāri klajumam. Bet šeit biezoknī nesteigsimies.

Kaukšana un rēkoņa. Desmit divpadsmit reizes nogranda pērkons, ko viņš raidīja ar savām rokām.

— Neliecies ne zinis, — māte sacīja. — Neskrien! Tikai kad dosimies pāri klajumam, drāzies, cik jaudas. Un neaizmirsti, bērns, kad būsim klajumā, uz mani vairs neskaties. Ari ja es kristu, neskaties . . . tikai tālāk, tālāk, uz priekšu! Vai saprati, Bembij?

Apdomīgi, soli pa solim, nevērodama apkārtējo traci un jucekli, māte gāja uz priekšu.

Krustām šķērsām viņu ceļā tekalēja fazāni, tie gūlās sniegā, spurdza laukā, skrēja atkal. Visa garauša ģimene cilpoja šurp un turp, attupās, lēkšoja no jauna.

Neviens neteica ne vārda. Bailes, rēkoņa un pērkona grāvieni atņēma spēkus, stindzināja locekļus.

Ejot uz priekšu, mežs kļuva retāks. Biežņai cauri pavīdēja

klajums. Aizmugurē, arvien tuvāk un tuvāk, atsitoties pret koku stumbriem, tarkšķēja sprunguļi, brīkšķēja zari, dārdēja «A-hā, ho-ho!» auri.

Cieši viņiem garām klajumā izdrāzās draugs zaķis ar diviem brālēniem. Bum! Tah-tarah! — nogranda pērkons. Bembijs redzēja, kā zaķis skriedams mīksti apvēla kūleni un, pavērsis gaišo vēderu uz augšu, palika guļam. Mazliet vēl paraustījās un aprima. Bembijs bailēs palika uz vietas kā pārakmeņojies.

Aizmugurē atskanēja saucieni:

— Viņi ir klāt! Nu tikai visi laukā!

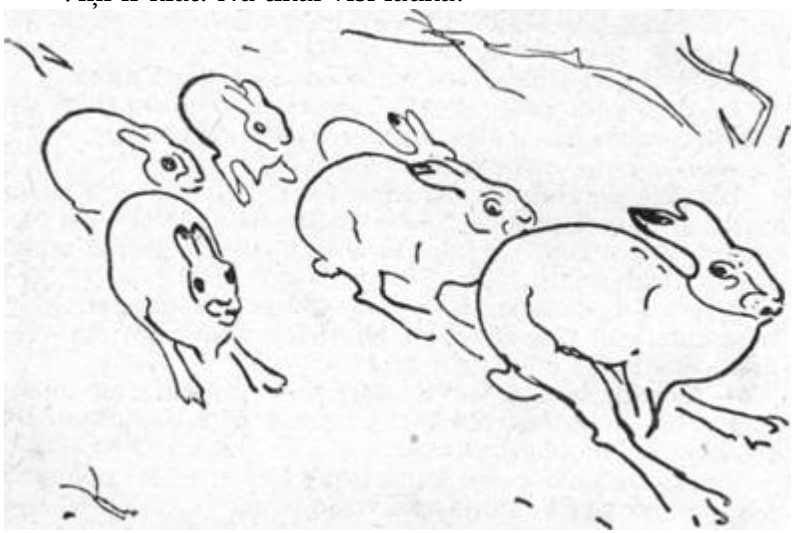

Trakā ātrumā cilājoties, švīkstēja spārni, atskanēja svil- poņa, elsas, spalvu švirkstēšana. Fazāni pacēlās spārnos, uz- spurdza gandrīz veseliem bariem reizē. Gaiss sabirza daudzkārtīgajos pērkona grāvienos. Varēja dzirdēt, kā dobji pret zemi atsitas kritušie, kā svilpjošā slaidā lokā paglābjas pārējie.

Bembijs izdzirda soļus un atskatījās. Tas bija viņš. Viņš uzradās starp krūmiem, ir še, ir tur un atkal te. Iznira visur, dauzīja, lauza zarus, bungāja pa koku stumbriem un baismīgi auroja.

— Tagad! — māte sacīja. — Taisni uz priekšu! Un neturies pārāk cieši aiz manis! — Ar vienu lēcienu, uzraudama sniega smeltni, viņa bija klajumā. Bembijs metās pakaļ. Pērkons grāva pār viņiem no visām pusēm. Šķita, ka zeme būtu sašķēlusies gabalu gabalos. Bembijs neredzēja nekā. Beidzot viņu bija sagrābusi viena vienīga alkatīga vēlēšanās — bēgt, smeldzīgas ilgas glābties, tikt prom no šīs elles, no tvanainās, smacējošās elpas, kas uzdvesa arvien negantāk. Viņš skrēja. Vienu mirkli Bembijam šķita, ka māte būtu nokritusi, bet nezināja, vai tas tiešām tā bija. Acis aizklāja miglas auts. To viņam bija uzmetušas nevaldāmās bailes no pērkona, kas grāva visapkārt. Viņš nespēja ne domāt, ne vērot, tikai skrēja…

Klajums bija pārvarēts. Viņu apņēma jauns biezoknis. Aizmugurē vēlreiz uzšļācās brēcienu vilnis, vēlreiz nogranda apdullinošie rībieni, un zaros virs Bembija galvas nosprak- šķēja tā, it kā birtu pirmie krusas graudi. Tad kļuva klusāks. Bembijs skrēja.

Sniegā, atpakaļ atmestu galvu, gulēja mirstošs fazāns un nevarīgi cilāja spārnus. Bembijam tuvojoties, krampjainās kustības aprima, viņš čukstēja:

— Beigas …

Bembijs bez atelpas brāzās tālāk. Mežonīgs brukslājs apturēja skrējienu, vajadzēja meklēt taciņu. Viņš nepacietīgi mīdījās un taustīdamies dauzīja ar kājām.

— Te, apkārt! — kāds sauca aizlauztā balsī.

Bembijs neviļus paklausīja un tūlīt nokļuva uz taciņas. Bet viņam pie kājām kāds ar grūtībām slējās augšā. Tā bija garauša sieva. Viņa bija saukusi.

— Vai jūs nevarētu man mazliet palīdzēt? — viņa lūdza.

Bembijs jutās satriekts. Nelaimīgās zaķa sievas pakaļ

kājas bez dzīvības vilkās pa sniegu, kas no karstajām, plūstošajām asinīm sārtojās un kusa. Viņa vēlreiz atkārtoja:

— Vai jūs nevarētu man mazliet palīdzēt?

Runāja tā, it kā tai nekas nekaitētu, mierīgi, gandrīz vai jautri.

— Es nezinu, kas man noticis… droši vien nekas nopietns … tikai tieši tagad… es nevaru paiet… — pusvārdā sasvērās uz sāniem un izdzisa.

Bembiju no jauna sagrāba šausmas, viņš metās skriet.

— Bembij!

Bembijs ar rāvienu apstājās. Tas bija kāds no viņa ciltsbrāļiem.

Un vēlreiz:

— Bembij, vai tas esi tu?

Iegrimis sniegā, nevarīgi gulēja Gobo. Viņš bija gluži bez spēka, nespēja pat nostāvēt kājās, gulēja kā beigts un tikai reizēm vārgi cilāja galvu.

Bembijs aizelsies, sakarsis, pielēca klāt.

— Kur tava māte, Gobo? — viņš, smagi vilkdams elpu, vaicāja. — Un kur Falina? — Bembijs bēra vārdus satraukti un nepacietīgi. Sirdī vēl joprojām bangoja bailes.

— Māte un Falina nedrīkstēja apstāties, — Gobo padevīgi skaidroja. Viņš runāja klusi, bet tik nopietni un saprātīgi kā pieaudzis. — Viņām vajadzēja mani te pamest guļam. Es nokritu. Steidzies prom arī tu, Bembij.

— Augšā! — kliedza Bembijs. — Celies augšā, Gobo! Tu esi pietiekami atpūties. Nu vairs nav laika! Augšā! Iesim abi!

— Nē, lai paliek, — Gobo klusi attrauca, — es nevaru piecelties. Nav iespējams. Es jau to labprāt darītu, vari man ticēt, bet man nav spēka.

— Kas tad ar tevi notiks? — Bembijs neatlaidās.

— Es nezinu. Laikam būs jāmirst, — Gobo rimti sacīja.

Atkal uzbrāzmoja klaigāšana. Pa starpām jauni pērkona dārdi. Bembijs sarāvās. Krūmos atskanēja brīkšķi, steidzīga dipoņa sniegā, un kā vēja brāzma garām aizlaida jaunais Karuss.

— Skrien! — viņš iesaucās, pamanījis Bembiju. — Nestāviet uz vietas, kas vēl var paskriet!

To pašu brīdi viņš jau bija garām, bet brāzmainais skrējiens aizrāva Bembiju līdzi. Bembijs nemaz neapzinājās, ka atkal sācis skriet, un izdvesa:

— Ardievu, Gobo!

Bet viņš jau bija pārāk tālu. Gobo nevarēja viņu sadzirdēt.

Bembijs joņoja pa trauksmes un grandoņas satricināto mežu līdz vēlam vakaram. Kad iestājās tumsa, viss aprima. Vieglā vēja pūsma drīz vien arī izklaidēja baismīgo dvaku, kas bija izplūdusi pa visu mežu. Taču satraukums nezuda. Pirmais, ko Bembijs satika, bija Ronno. Viņš kliboja stiprāk nekā parasti.

— Tur ozola sakņojumā ievainojuma drudzī guļ lapsa,— stāstīja Ronno. — Nupat gāju viņai garām. Redzams, ka šausmīgi cieš. Iekožas ar zobiem sniegā un zemē.

— Vai jūs neesat redzējis manu mammu? — Bembijs jautāja.

— Nē, — Ronno nedroši nomurmināja un pasteidzās pazust.

Vēlāk, jau naktī, Bembijs satika Netlas krustmāmiņu un Falinu. Visi trīs ļoti priecājās.

— Vai tu neesi redzējusi manu mammu? — vaicāja Bembijs.

— Nē, — Falina teica, — es vēl nemaz nezinu, kur manas pašas

mamma.

— Tad nu gan! — krustmāte Netla moži iesaucās. — Tā tik man vēl trūka. Biju priecīga, ka vairs nebūs jānoņemas ar bērniem, un nu man gadījušies divi aprūpējamie reizē. Pazemīgi pateicos!

Bembijs un Falina smējās.

Viņi runāja par Gobo, Bembijs izstāstīja, kā viņu atradis, un visi trīs tā noskuma, ka sāka raudāt. Taču krustmāte Netla raudāt neļāva.

— Vispirms mums tagad jārūpējas, lai jums kaut kas tiklu vēderā. Tas jau par traku! Visu dienu nav ne kumosiņa ēsts.

Krustmāte Netla aizveda abus pie pazemiem zariem, pie kuriem vēl turējās īsti nenokaltušas lapas. Krustmāte ļoti labi zināja, kur var kaut ko atrast. Viņa pati nepieskārās nekam, tikai mudināja Bembiju un Falinu paēst, kā nākas. Vietās, kur bija augusi kupla zāle, viņa nokārpīja sniegu un pamācīja:

— Te… te būs… Nē, pagaidiet, tūlīt sameklēsim kaut ko labāku.

Pa starpām viņa pukojās:

— Tīrais negals! Kas rūpju ar tādiem bērniem!

Tad pēkšņi viņi ieraudzīja nākam tanti Enu un skriešus steidzās tai pretī.

— Tante Ena! — sauca Bembijs. Viņš bija pirmais to ieraudzījis.

Falina nezināja aiz prieka, kur likties, un tikai lēkāja tai apkārt.

— Māmiņ!

Bet Ena, līdz nāvei pārguruši, rūgti raudāja.

— Gobo ir pagalam, — viņa žēlojās. — Es viņu meklēju … biju tai guļvietā, sniegā, kur viņš sabruka… tukša … nekā… mans nabaga mazais Gobo …

Krustmāte Netla noburkšķēja:

— Būtu labāk paskatījusies, kurp ved pēdas, taču prātīgāk, nekā liet asaras.

— Nav viņa pēdu, — Ēnas tante attrauca. — Bet…

viņš!… Viņš tur daudz pēdu atstājis… Viņš bijis pie Gobo guļvietas…

Neviens vairs nebilda ne vārda. Tad Bembijs skumji iejautājās:

— Ēnas tante… vai tu neesi redzējusi manu māmiņu?

— Nē, — Ena tikko dzirdami sacīja. Bembijs savu māti vairs neredzēja nekad.

Kārkli bija jau sen nokratījuši savas pūkainās ķepiņas. Viss tērpās zaļumā, bet krūmu un koku zaļās lapas vēl bija sīciņas. Agras rītausmas maigās gaismas apstarotas, tās, smaidīgas un svaigas, izskatījās līdzīgas maziem bērniem, kas nupat pamodušies no dziļa miega.

Pie kāda lazdas krūma stāvēja Bembijs un berzēja savu jauno ragu vainadziņu gar stumbru. Tas bija gaužām patīkami. Turklāt arī nepieciešami, tāpēc ka vēl arvien viņa galvas rotu klāja spalvaina ādiņa. Protams, ka to vajadzēja dabūt nost, un katrs, kurš mīl kārtību, vis negaidīs, kamēr tā pazūd pati no sevis. Bembijs tik sparīgi trina ragus, ka to ādiņa veselām plūksnām nokarājās gar ausīm.

Berzēdamies gar lazdu, viņš pēkšņi apjauta, ka ragu žuburs ir stiprāks par to. Šī apziņa apdvesa viņu ar spēka un lepnuma skurbumu. Viņš vēl sparīgāk triecās pret lazdu un lupatu lēverēm rāva nost tās mizu. Atkailinājās balts koks, kas drīz vien metās iesārtens. Bembijs nelikās par to ne zinis. Redzēdams pēc cirtieniem pazibam brūču baltās svītras,

Bembijs aizrāvās vēl vairāk. Te visapkārt ari vēl dažā labā citā kokā bija redzamas Bembija cītīgās darbošanās pēdas.

— Nu vai jūs drīz būsiet ticis galā?… — tepat tuvumā atskanēja moža balss.

Bembijs atmeta galvu un paraudzījās visapkārt. Tur tupēja vāverīte un laipni vērās lejup.

— Tja-ha-ha! — virs abiem atskanēja griezīgi, aprauti smiekli.

Bembijs un vāverīte gandrīz pārbijās. Taču dzenis, kas turējās, cieši pieplacis pie ozola stumbra, uzsauca:

— Atvainojiet… man katrreiz sanāk smiekli, kad es tā uz jums noskatos.

— Kas tadjiur ko smiet? — Bembijs rimti apjautājās.

— Jā, vai zināt, jums ir pilnīgi aplams darbošanās veids. Pirmkārt vajag izvēlēties prāvus kokus, jo no tik tievām lazdas stibām nav nekas izdabūjams laukā.

— Kas tad tur būtu jādabū laukā? — apvaicājās Bembijs.

— Vaboles… — smējās dzenis. — Vaboles un kāpuri… redziet, to dara tā! — Un viņš sāka bungāt pa ozola stumbru: tuk, tuk, tuk.

Vāverīte uzšāvās pie dzeņa augšā un sabāra viņu:

— Ko jūs tur melšat? Kurš princis iet meklēt vaboles un kāpurus?

— Kāpēc ne? — dzenis uzjautrināts vaicāja. — Tās garšo lieliski… — Viņš pārkoda noķertu vaboli, aprija un kala atkal.

— To jūs nespējat saprast, — tiepās vāverīte, — tik iznesīgam kungam ir gluži citi, daudz augstāki mērķi… Jūs pilnīgi

kompromitējaties.

— Tas mani neuztrauc, man tie augstie mērķi bijuši nebijuši, — viņš līksmi iesaucās un aizpludurēja prom.

Vāverīte atkal žigli vien notecēja lejā.

— Vai tad jūs mani nepazīstat? — savilkusi purniņu smaidā, viņa jautāja.

— Man liekas, pazīstu gan, — Bembijs laipni atbildēja. — Jūs dzīvojat tur augšā… — Viņš norādīja augšup uz ozolu.

Vāverīte Bembiju šķelmīgi uzlūkoja.

— Jūs jaucat mani ar vecmāmiņu, es jau tā domāju, ka jūs jaucat mani ar vecmāmiņu. Mana vecmāmiņa dzīvoja tur augšā, kad jūs, Bembij, vēl bijāt tikai bērns. Viņa man bieži stāstīja par jums. Jā… vecmāmiņu nogalināja cauna… jau sen, ziemā… vai tad jūs neatceraties?

— Kā nu ne, — Bembijs pamāja, — atceros gan.

— Nu un pēc tam šurp pārnāca uz dzīvi mans tēvs, — vāverīte tērgāja. Tad izslējās, iepleta acis un rimti piespieda abas ķepiņas pie baltajām krūtiņām. — Bet… vai tikai jūs nesajaucat mani ar manu tēvu… Vai jūs pazināt manu tēvu?

— Diemžēl man nebija tas gods, — Bembijs teica.

— Tā jau es domāju! — vāverīte līksmi iesaucās. — Manam tēvam bija drūms un bikls raksturs. Viņš nemēdza ne ar vienu satikties.

— Un kur viņš ir tagad? — vaicāja Bembijs.

— Ai, pirms viena mēneša viņu notvēra pūce. Jā. Un tagad es dzīvoju te, augšā. Esmu ļoti apmierināta. Ņemiet vērā, ka esmu te piedzimusi.

Bembijs pagriezās, lai ietu.

— Pagaidiet! — vāverīte iesaucās. — Es jau par to visu nemaz negribēju runāt. Man bija kaut kas pavisam cits prātā.

Bembijs apstājās.

— Un kas tas būtu? — viņš pacietīgi apvaicājās.

— Jā…. kas tad tas bija? — Vāverīte nogrima pārdomās, vēlreiz spēji palēcās, izslējās un apsēdās, atspiedusies pret savu kuplo asti, pavērās Bembijā. — Kā tad! Tagad zinu, — tā čaloja. — Es gribēju teikt, ka nu jūs drīz būsiet galā ar savu vainagu un ka tas ir brīnumskaists.

— Vai jums tā liekas? — Bembijs priecājās.

— Brīnumskaists! — vāverīte iesaucās un piespieda abas priekšķepiņas pie baltajām krūtīm. — Tik augsts! Tik krāšņs! Un tik gariem, gaišiem žuburiem! Tādus vis bieži negadās redzēt.

— Tiešām? — Bembijs jautāja. Viņu sagrāba tik nevaldāma līksme, ka viņš ar steigu metās atkal uzbrukumā lazdai. Koka miza garām sloksnēm lobījās nost.

Tikmēr vāverīte trieca vienā laidā:

— To nu gan es varu teikt, ka citiem jūsu vecumā tik krāšņs 'vainags nav redzēts. Grūti pat iedomāties. Ja salīdzina ar pagājušo vasaru… es jūs pāris reizes iztālēm redzēju, tad, nudien, grūti ticēt, ka esat tas pats… tievi zariņi, kādi jums toreiz bija…

— Visu labu! — Bembijs pēkšņi atvadījās. — Man jāsteidzas! — Un prom bija.

Bembijs ne labprāt atcerējās pagājušo vasaru. Tas bija smags laiks. Sākumā, kad pazuda māte, viņš bija juties pilnīgi pamests. Ziemai toreiz nebija gala. Pavasaris nāca gausi, vilcinādamies, zaļot viss sāka ļoti vēlu. Nebijis krustmāmiņas Netlas, Bembijam klātos grūti, tā rūpējās par viņu un palīdzēja, kā vien prata. Tomēr Bembijs bieži vien bija juties vientuļš. Visnotaļ pietrūka Gobo, nabaga Gobo, kurš nu droši vien tāpat kā citi bija beigts. Bembijs šai laikā arvien kavējās domās pie sava drauga un tikai tagad īsti saprata, cik mīļš un labs Gobo ir bijis.

Falinu viņš redzēja reti. Būdama ļoti bikla, viņa neatkāpās ne soli no mātes.

Vēlāk, kad beidzot iestājās siltāks laiks, Bembijs sāka atkopties. Viņš nospodrināja spožu savu pirmo vainagu un ļoti lepojās ar to. Bet drīz vien Bembijs piedzīvoja rūgtu vilšanos. Citi kronētie vajāja Bembiju, kur vien to pamanīja. Dzinās tam nikni pakaļ, necieta, ja tas kādam tuvojās, kaitināja to, līdz Bembijs dzīvoja vienās bailēs, ka tiks notverts, sargājās kaut kur rādīties un klaiņoja pa aplinkus taciņām pagalam nomāktā omā. Turklāt, jo siltāks un saulaināks iestājās laiks, jo neizprotamāks nemiers viņu sagrāba. Sirdi arvien vairāk un vairāk pārņēma smeldzīgas un tīksmas ilgas. Ja gadījās iztālēm ieraudzīt Falinu vai kādu no viņas draudzenēm, Bembijam uzbruka neizprotams satraukums. Bieži gadījās arī, ka Bembijs pamanīja Falinas pēdas vai arī atskārta viņas tuvumu pēc vēja dvesmas. Un tad ikreiz viņu neatvairāmi vilka turp. Taču arvien, tiklīdz viņš pakļāvās savām alkām, sekoja neveiksme. Vai nu viņš nevienu nesastapa un pēc ilgas apkārtklejošanas vajadzēja secināt, ka citi no viņa vairās, vai arī ieskrēja tieši krūtīs kādam no kronētajiem, kurš, ne mirkli nekavējoties, metās Bembijam virsū, dauzīja, grūstīja un apkaunojošā kārtā aizdzina. Visnegantāk pret viņu izturējās Ronno un Karuss. Nē, tas bija grūts laiks.

Un nu vāverīte tik muļķīgā veidā to viņam atgādināja. Bembijs pēkšņi, nevaldīdams pār sevi, sāka skriet.

Zīlītes un paceplīši sašutumā spurdza laukā no krūmiem, kuriem Bembijs traucās garām, un cits citu apbēra ar jautājumiem:

— Kas tad tas? … Kas tas bija?

Bembijs nekā nedzirdēja.

Vairākas žagatas nervozi žadzināja:

— Vai kāda nelaime?

— Kas tur noticis? — pikti sauca silis.

Bembijs nelikās ne zinis. Virs viņa, laizdamās no koka uz koku, skaņi sveicināja vālodze.

— Labrīt… esmu tik … prr-iecīī-ga!

Bembijs klusēja. Meža biezoknis jau visapkārt bija gaišu un smalku saulstaru caurausts. Bembijs to pat nemanīja.

Pēkšņi kaut kas gandrīz zem pašām kājām trokšņaini iesparkšķējās; vesela brīnumainu krāsu varavīksne laistīdamās staroja Bembijam tik tieši acu priekšā, ka viņš apžilbis palika stāvot. Tas bija fazāns Džanello, kas satrūcies uz- spurdza gaisā, jo Bembijs tam bija gandrīz uzminis virsū. Šķendēdamies fazāns laidās prom.

— Kaut kas nedzirdēts! — viņš sauca savā aizlauztajā, ķērcošajā balsī.

Bembijs apmulsis palika stāvam un noskatījās viņam nopakaļ.

— Labi, ka tik laimīgi beidzās, bet jūs, nudien, bijāt neuzvedīgs… — kāds maigi vidžināja līdzās uz zemes. Tā bija Džanelīna, fazāna sieva. Viņa sēdēja zemē un perēja.

— Mans vīrs neganti pārbijās, — viņa īgni bubināja, — un es tāpat. Bet es nedrīkstu nekur kustēties, es nekustos, lai notiktu kas notikdams… mani jūs būtu varējis mierīgi samīt…

Bembijs nokaunējies apjuka.

— Piedodiet, — viņš stomījās, — es biju neuzmanīgs.

— Ai, lūdzu! Varbūt, ka nebija jau nemaz tik traki. Bet mans vīrs un es, mēs tagad esam tik nervozi. Saprotiet…

Bembijs nesaprata nekā un gāja savu ceļu. Nu viņš bija mazliet nomierinājies. Mežs skanēja. Saule zeltīja un sasildīja gaisu, skurbi smaržoja krūmu lapas, zāle un mikli kūpošā zeme. Bembijā brieda jauni spēki, pārņēma viņu visu, viņš kustējās tik atturīgi saspringti, it kā spertie soļi nebūtu viņa paša.

Ticis pie kāda pazema plūškoka, Bembijs, augsti cilādams kājas, tik aizrautīgi spārdīja zemi, ka uz visām pusēm lidoja kukuržņi.

Šķeltais, asais nags pļāva zāli, zirnājus, vijolītes un sniegpulkstenīšus, aizkārpīja visu prom, līdz atklājās kaila, uzrušināta zeme. Katrs spēriens dobji atbalsojās visapkārt.

Divi kurmji, kas bija draiskojušies kāda veca krūkļa sakņu mudžeklī, ieklausījās, pabāza laukā degunus un sāka vērot Bembiju.

— Bet… ko tad šis tur māžojas, — čukstus brīnījās viens. — Vai tad tā kāds rok? …

Otrais nicīgi sarauca purniņu.

— Viņam taču nemaz galviņa nestrādā… to tūlīt var redzēt… Bet tā jau tas palaikam ir, ja ķeras pie darba, par kuru nav ne mazākās sajēgas.

Pēkšņi Bembijs aprāvās, atmeta galvu, sasprindzināja dzirdi un redzi. Tur, zaru starpā, pavīdēja iesarkans plankums, neskaidri pazibēja ragu žuburi. Bembijs nosprauslājās. Lai arī kurš tas būtu, kas tur ložņā, — Karuss, Ronno vai vēl kāds cits, — jāsamaļ miltos! Bembijs šāvās prom kā bulta. «Jāpierāda, ka es vairs nebīstos!» viņš spējas apmātības lēkmē domāja. «Jāpierāda, ka es esmu tas, no kura jābīstas!»

Brāzmainajā skrējienā šalca krūmāji, brīkšķēja un lūza zari. Bembijs jau redzēja pretinieku tepat klāt. Pazīt to nespēja, jo acu priekšā viss saplūda miglā. Prātā bija tikai viens — jāsamaļ miltos! Dziļi noliecis žuburoto vainagu, sagatavojies triecienam, sasprindzinājis visu spēku skaustā, viņš brāzās uz priekšu. Degunā iesitās pretinieka spalvu smaka, acs nesaskatīja nekā cita kā vien ienaidnieka sārte- nos sānus. Tobrīd ienaidnieks izdarīja gandrīz nemanāmu kustību, un Bembijs, sparīgi mezdamies uzbrukumā, netrāpīja mērķī, aizlidoja garām un tikko noturējās kājās. Viņš

sagrīļojās, bet, tūdaļ saņēmies, apsviedās, lai dotos no jauna uzbrukumā. Un to pašu brīdi pazina veco Staltradzi…

Bembijs aiz pārsteiguma pagalam apjuka. Viņš būtu labprāt devis kājām vaļu, bet kaunējās. Un kaunējās arī palikt. Viņš nekustējās no vietas.

— Nu? — sirmais Staltradzis mierīgi un klusi jautāja.

Dziļā, nosvērtā un tomēr pavēlošā balss, kā vienmēr,

trāpīja Bembijam tieši sirdī. Viņš klusēja.

— Nu? — Staltradzis atkārtoja.

— Es domāju … — Bembijs stomījās, — es … domāju …

Ronno … vai… — viņš apklusa un saņēmies pameta bailīgi acis uz Staltradzi, bet, sastapis tā skatienu, samulsa vēl vairāk.

Ciltstēvs stāvēja nekustīgi un valdonīgi. Viņa galva bija nosirmojusi balta, tumšās acis staroja lepnā gudrībā.

— Kāpēc tad tu neuzbrūc man? — viņš jautāja.

Bembijs raudzījās viņā ar neizprotamu sajūsmu un dīvainu šausmu dalītām jūtām. Viņš būtu labprāt iesaucies: «Tāpēc, ka es jūs mīlu!», bet atbildēja:

— Es nezinu …

Sirmais Staltradzis noraudzījās uz Bembiju.

— Sen neesmu tevi sastapis. Esi izaudzis liels un spēcīgs.

Bembijs neatbildēja. Viņš drebēja aiz prieka. Bet ciltstēvs joprojām nenovērsa no viņa acis. Tad pēkšņi, pārsteigdams Bembiju, piegāja tam cieši klāt.

— Esi krietns… — noteica, pagriezās un nākošajā mirklī nozuda. Bembijs vēl ilgi nekustējās no vietas.

Vasara bija tveicīga. Bembijā atkal pamodās ilgas, kas jau reiz bija sagrābušas viņu savā varā, bet tagad tās spēcīgāk nekā toreiz virda asinīs un laupīja mieru. Viņš klaiņoja tālu apkārt.

Kādu dienu viņš satika Falinu. Satika negaidot, jo visas viņa domas tieši tagad bija pilnīgi sajukušas, prātu aizmigloja smeldzīgas ilgas, kas viņu tik ļoti turēja savā gūstā, ka viņš nemaz nepamanīja Falinu. Un nu viņa te stāvēja…

Bembijs kādu brīdi, ne vārda neteikdams, viņu vēroja, tad, dziļi aizkustināts, sacīja:

— Falina … cik skaista tu esi kļuvusi…

— Vai tu mani pazini?

— Kā lai es tevi nepazītu, vai tad mēs neesam kopā uzauguši? — Bembijs iesaucās.

Falina nopūtās.

— Mēs tik sen neesam redzējušies… — tad piebilda:

— … Tā jau var pavisam atsvešināties. — Taču tas tika pateikts senākajā spriganā, ķircinošā noskaņā.

Tagad viņi palika kopā.

— Pa šo ceļu te, — pēc kāda laiciņa ieminējās Bembijs,

— pa šo ceļu es bērnībā tiku gājis kopā ar māmiņu …

— Pa to var aiziet uz pļavu, — Falina sacīja.

— Pļavā es tevi redzēju pirmo reizi, — Bembijs runāja svinīgā noskaņā, — vai tu vēl atceries?

— Jā, — Falina atbildēja, — mani un Gobo. — Viņa klusi nopūtās: — Nabaga Gobo!

Bembijs atkārtoja:

— Nabaga Gobo!

Tagad abu saruna ritēja par tiem laikiem, un ik brīdi viens vai

otrs jautāja:

— Vai atceries?

Atklājās, ka viņi atceras vēl visu. Par to abi bija sajūsmināti.

— Tur, pļavā, — Bembijs atgādināja, — mēs spēlējām «gūstītājus» … vai atceries?

— Tas, liekas, bija tā, — Falina kā zibens šautra aizlikās prom. Bembijs sākumā galīgā neizpratnē palika stāvam, tad brāzās pakaļ.

— Pagaidi! Pagaidi taču! — viņš aplaimots sauca.

— Negaidīšu vis, — Falina ķircināja, — man ļoti jāsteidzas! —- Un viegliem lēcieniem aplieca plašu loku pa krūmiem un zāli. Beidzot Bembijs viņu panāca, aizstājās ceļā, un tagad abi rāmi stāvēja viens otram pretī. Atskanēja līksmi un apmierināti smiekli.

Pēkšņi Falina palēcās tik augstu gaisā, it kā viņai būtu kāds ar adatu iedūris, un no jauna likās prom. Bembijs metās pakaļ. Falina lieca loku pēc loka, apsviedās un arvien no jauna aizmuka.

— Pagaidi! — Bembijs sēca. — Pagaidi… apstājies, man tev kas jājautā.

Falina apstājās.

— Un kas tas būtu? — viņa ziņkārīgi vaicāja.

Bembijs klusēja.

— Ak tā, tu blēdies… — Falina jau dzīrās pagriezt muguru.

— Ne, taču! — Bembijs steidzas. — Nemuc… es… gribu tev jautāt… vai tu mani mīli, Falina?

Viņa paglūnēja uz to vēl ziņkārīgākām acīm nekā iepriekš.

— Es nezinu.

— Tomēr, — Bembijs neatlaidās, — tev tas jāzina! Es jau arī to zinu, jūtu pavisam noteikti, ka tevi mīlu. Neprātīgi mīlu tevi, Falina. Saki nu tagad beidzot, vai tu mani mīli.

— Var jau būt, ka mīlu ar, — Falina nevērīgi izmeta.

— Un vai tu paliksi pie manis? — Bembijs satraukti prašņāja.

— Ja tu mani tā labi mīļi palūgsi… — Falina pasmaidīja.

— Es tevi lūdzu, Falina! Mīļotā, jaukā Falina! — Bembijs

sauca, nespēdams valdīties. — Vai dzirdi? Es tevi lūdzu no visas sirds!

— Nu tad jau, protams, es palikšu pie tevis, — Falina šķelmīgi iesmējās un prom bija.

Bembijs atkal laida, ko kājas nes, pakaļ. Falina joza šķērsām pāri norai, apsviedās sānis un pazuda brikšņos. Kad arī Bembijs pasviedās sānis, lai sekotu pa pēdām, krūmos kaut kas vētraini iešalcās un no turienes izlēca Karuss.

— Stāt! — viņš iesaucās.

Bembijs nesaprata. Viņš bija pārāk aizņemts ar Falinu, lai pievērstu uzmanību kaut kam citam.

— Laid garām! — viņš steigšus izmeta. — Man nav laika.

— Pazūdi! — Karuss nikni uzbrēca. — Pazūdi uz vietas! Citādi es tevi notrenkāšu tā, ka tu nezināsi ne rīta, ne vakara! Es tev aizliedzu skriet Falinai pakaļ!

Pamazām Bembijā pamodās atmiņas par pagājušo vasaru, kad viņš tik bieži un apkaunojoši tika dzīts prom. Viņu sagrāba nevaldāms niknums. Neteicis ne vārda, viņš noliektu ragu vainagu metās virsū Karusam.

Trieciens bija pārsteidzoši spējš, un Karuss gulēja zālē, iekams spēja īsti aptvert, kas noticis. Viņš gan zibenīgi uzrausās kājās, bet, saņēmis vēl vienu sparīgu triecienu, sagrīļojās.

— Bembij! — viņš iesaucas un dzīrās vēl saukt. — Bem …

Tobrīd trešais sitiens trāpīja mugurā un viņam aiz sāpēm aizcirtās elpa.

Karuss atlēca sānis, lai izvairītos no jauna uzbrukuma. Pēkšņi viņš jutās dīvaini nespēcīgs. Un reizē ar šausmām apjauta, ka nupat iet cīņā uz dzīvību vai nāvi. Viņu sagrāba saltas bailes. Viņš pagriezās un metās bēgt. Bembijs klusēdams uz pēdām dzinās pakaļ, un Karuss

noprata, ka tas aiz •dusmām ir vai prātu zaudējis un nepārprotami nolēmis Kārušu nobeigt. Karuss pilnīgi zaudēja savaldīšanos. Pagriezies nost no ceļa, viņš ar pēdējiem spēkiem iebruka krūmājā, neko vairs ne domādams, ne vēlēdamies, tikai meklēdams glābiņu vai apžēlošanu.

Te negaidot Bembijs pārtrauca vajāšanu un palika uz vietas stāvam. Karuss savās paniskajās bailēs to nemaz nemanīja un tikai drāzās, cik spēka, cauri brikšņiem uz priekšu.

Bembijs palika stāvam tāpēc, ka izdzirda Falinas aicinošo saucienu. Viņš klausījās — jau atkal Falina sauca, biklā,

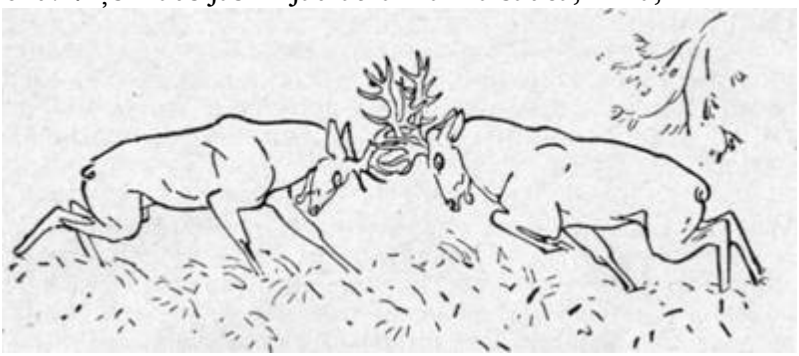

nomāktā balsī. Bembijs nekavējoties pagriezās un traucās; atpakaļ.

Atsteidzies pļavā, Bembijs vēl redzēja, kā Falina, Ronno- vajāta, iebēga biezoknī.

— Ronno! — Bembijs iekliedzās, pats neapzinādamies, ko saka.

Ronno, kurš klibās kājas dēļ nespēja ātri paskriet, palika stāvam.

— Paskat tikai, — viņš augstprātīgi noteica, — mazulis; Bembijs! Vai tev ir kāda vēlēšanās?

— Es vēlos, lai tu liec Falinu mierā un šo pašu brīdi pazūdi, — Bembijs runāja mierīgi, bet balsī, ko apvaldīts, spēks un apslāpētas dusmas bija pilnīgi pārvērtušas.

— Un vairāk nekas? — Ronno zobojās. — Tad nu gan esi kļuvis nekaunīgs… to es nekad nebūtu domājis.

— Ronno, — Bembijs runāja vēl klusāk, — es to vēlos tevis labā. Jo, ja tu tūlīt pat neiesi, vēlāk gribēsi skriet, bet tas vairs nebūs iespējams…

— Oho! — Ronno sadusmojās. — Vai tā tu runā ar mani? Vai tāpēc, ka es kliboju? Starp citu, to tikpat kā nevar manīt. Vai varbūt tu iedomājies, ka es arī baidos no tevis,, tāpēc ka Karuss ir zaķpastala? Dodu tev labu padomu …

— Tu maldies, Ronno, — Bembijs viņu pārtrauca, — tas esmu es, kurš tev dod padomu. Pazūdi! — Viņa balss drebēja. — Tu esi man vienmēr bijis mīļš, Ronno. Uzskatīju tevk par ļoti gudru, es tevi cienīju, jo tu esi daudz vecāks par

mani. Brīdinu tevi pēdējo reizi — ej projām … mana pacietība ir galā! …

— Slikti gan, — Ronno nicīgi pasmīnēja, — ka tev tik vien pacietības. Ļoti slikti, mazulīt. Bet nomierinies, ar tevi es aši tikšu galā. Tev nevajadzēs ilgi gaidīt. Vai tu varbūt esi jau paguvis aizmirst, cik bieži tevi trenkāju, ko kājas nes?

Pēc šī atgādinājuma Bembijs vairs nevaldīja pār sevi. Viņš metās kā neprātīgs virsū Ronno, kurš viņu sagaidīja ar noliektu galvu. Krakšķēdamas sadūrās pieres. Ronno stāvēja stingri un jutās pārsteigts, ka Bembijs neatsprāga atpakaļ. Pagalam pārsteidza arī pēkšņais uzbrukums, jo viņš nebija sagaidījis, ka Bembijs sāks pirmais. Ar nepatiku viņam vajadzēja atzīt Bembija milzīgo spēku un pašam stipri vien saņemties. Ronno dzīrās izmantot viltību. Stāvot ar cieši piespiestu pieri pie pieres, viņš negaidot padevās atpakaļ, lai Bembijs zaudētu līdzsvaru un pakluptu uz priekšu.

Taču Bembijs pacēlās pakaļkājās un tūdaļ ar vēl lielāku niknumu metās uz Ronno, vēl iekāms tas paguva atkal stingri atbalstīties uz kājām. Kaut kas spalgi nokrakšķēja — Ronno ragu vainagam nolūza viens zars. Ronno šķita, ka nupat viņa piere ir sadragāta. Gar acīm pašķīda dzirksteles, un ausīs dūca. Nākošajā mirklī mežonīgs grūdiens pārplēsa viņam plecu. Ronno aizrāvās elpa, viņš gulēja zemē, un Bembijs saniknots pacēlās virs viņa.

— Laid mani vaļā, — Ronno elsa.

Bembijs belza, neskatīdamies ne pa labi, ne pa kreisi. Acis šķīla zibšņus. Saudzība viņam nebija ne prātā.

— Es tevi lūdzu… mitējies, — Ronno vaimanāja, — tu taču zini, ka es kliboju… es jau tikai pajokoju… žēlo… vai tad tu nesaproti jokus …

Nebilzdams ne vārda, Bembijs palaida viņu vaļā. Ronno ar grūtībām piecēlās. Viņš asiņoja un grīļojās. Tad klusēdams aizmanījās prom.

Bembijs grasījās doties biezoknī, lai sameklētu Falinu, bet viņa jau nāca pretī pati. Viņa bija stāvējusi mežmalā un visu redzējusi.

— Tas tikai bija lieliski! — viņa smējās, tad nopietni un klusi piebilda:

— Es tevi mīlu.

Viņi aizgāja divatā un jutās ļoti laimīgi.

Kādu dienu Falina un Bembijs dzīrās aiziet līdz mazajai laucei dziļi mežā, kur Bembijs pēdējo reizi bija sastapis sirmo Staltradzi. Bembijs jūsmīgi stāstīja Falinai par viņu.

— Varbūt mēs viņu satiksim atkal, es ļoti priecātos.

— Tas būtu jauki, es labprāt reiz ar viņu patērzētu, — Falina izaicinoši ieminējās.

Bet tā nebija taisnība. Viņu gan māca ziņkārība, taču īstenībā viņa

no sirmā ciltstēva ļoti baidījās.

Jau ausa palss rīts, saules lēkts bija tuvu. Viņi gāja klusām līdzās, krūmu puduri te auga pareti, nekas netraucēja skatienam brīvi klīst apkārt. Netālu kaut kas šalkoja. Bembijs un Falina palika nekustīgi stāvam un saspringti raudzījās turp. Gausi un cienīgi starp krūmājiem uz lauces pusi soļoja alnis. Krēslā, kas vēl slēpa sevī visas apkārtnes krāsas, tas izskatījās kā milzu ēna.

Falina neviļus iekliedzās. Bembijs savaldījās. Viņš gan nebija mazāk nobijies, un arī viņam jau dzīrās pasprukt kliedziens, bet Falinas balss skanēja tik žēlabaini, ka Bembijam līdzjūtībā sažņaudzās sirds, un viņš saņēmās, lai mierinātu draugu.

— Kas tev noticis? — Bembijs norūpējies čukstēja, taču balss viņam nodevīgi trīsēja. — Kas ir? Tas jau mums nekā nedarīs!

Bet Falina brēca vienā brēkšanā.

— Neuztraucies, mīļotā, — Bembijs lūdzās. — Tas jau ir smieklīgi, ka, tiklīdz ieraugām šos kungus, tūdaļ aiz bailēm nezinām, kur likties. Galu galā tie taču ir mums rada.

Tomēr Falina negribēja nekā dzirdēt par šādu radniecību. Viņa stāvēja, nekustīgi saspringta, blenza uz alni, kurš, nelikdamies par abiem zinis, gāja savu ceļu, un kliedza, kliedza.

— Saņemies! — Bembijs lūdzās. — Ko lai viņš par mums domā?

Falina nebija nomierināma:

— Lai domā, ko grib, — viņa nemitējās un tikai brēca: — A-o-ā! … Bā-o-ā! … Tas ir par traku, būt tik pārmērīgi lielam! — Un vaimanāja: — Bā-o-āļ Liec mani mierā… es citādi nevaru! Man jākliedz! Bā-ā-ā! A-bā!

Tikmēr alnis, nonācis mazajā klajumiņā, rūpīgi šķirdams zāli, meklēja pēc garda kumosa.

Bembijs, kurš reizēm palūkojās uz Falinu, kas nespēja pār sevi valdīt, reizēm uz mierīgo alni, pārdzīvoja

neparastas jūtas. Mierinādams Falinu, viņš bija pārvarējis pats savas bailes. Tagad viņš pārmeta sev, ka ikreiz, sastopot alni, bija padevies nožēlojamam jūtu uzplūdam, arvien tām pašām mokošajām baismu, satraukuma, apbrīnas un pazemības jūtām.

— Kas par blēņām! — viņš apņēmīgi noteica. — Tūlīt pat iešu un iepazīšos ar viņu.

— Nevajag! — Falina kliedza. — Nevajag! Bā-ā-o! Notiks nelaime! Bā-ā-o!

— Vajag gan, — Bembijs nepiekāpās.

Nepiedienīgi augstprātīgs viņam likās alnis, kurš, nelikdamies ne zinis par vaimanājošo ģimeni, vienā mierā tiesāja savu maltīti. Bembijs jutās aizvainots un pazemots.

— Es eju, — viņš sacīja, — stāvi rāma! Gan redzēsi, ka nekas ļauns nenotiks. Gaidi tepat.

Un viņš tiešām gāja. Taču Falina negaidīja. Viņai nebija ne mazākās patikas, ne arī drosmes to darīt. Viņa apsviedās un, skaļi brēkdama, metās skriet pārliecībā, ka tas ir labākais, ko šādos apstākļos var darīt. Arvien tālāk un tālāk atbalsojās viņas:

— Bā-ā-o! Bā-ā-o!

Vismīļāk Bembijs būtu devies Falinai pa pēdām. Bet nu tas vairs nebija lāgā iespējams. Saņēmies viņš gāja uz priekšu.

Pa zaru starpām Bembijs redzēja, kā alnis klajumiņā stāv ar zemu noliektu galvu.

Bembija sirds dauzījās kā negudra, kad viņš tur iznāca.

Alnis tūdaļ augstu izslēja galvu un paraudzījās uz viņu. Tad izklaidīgu skatienu pievērsās kaut kam tālē.

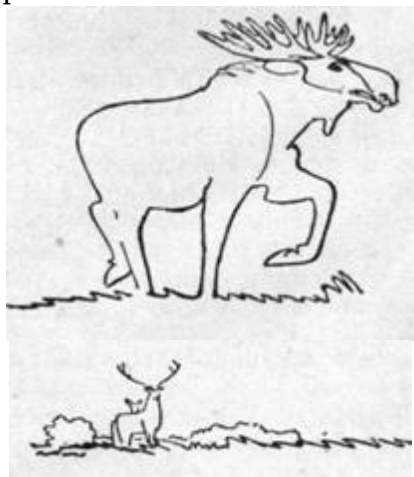

Bembijam šāda izturēšanās šķita augstprātības kalngals. Tas, kā alnis viņu uzlūkoja un kā raudzījās kaut kur, protams, it kā te tuvumā neviena nebūtu, bija aizvainojoši.

Bembijs bija neizpratnē, ko tagad darīt. Viņš bija iznācis ar ciešu apņemšanos uzrunāt alni. «Labrīt,» viņš bija gribējis teikt. «Mani sauc Bembijs . .. vai drīkstu jautāt, kāds ir jūsu godājamais vārds?»

Jā, patiešām tā! Viņš bija iedomājies, ka tas būs gaužām vienkārši, bet tagad atklājās, ka nav vis tik vienkārši. Ķāda te nozīme vislabākajiem nodomiem? Bembijs negribēja būt nepieklājīgs, bet, iznākot šurp un ne vārda nebilstot, tāds neviļus kļuva. Viņš negribēja būt arī uzbāzīgs, bet liktos tāds, ja sāktu runāt pirmais.

Alnis stāvēja pārsteidzoši majestātiski izslējies. Bembijs noraudzījās ar sajūsmu un tai pašā laikā jutās pazemots. Veltīgi viņš mēģināja sasparoties un domās daudzināja: «Kāpēc es ļauju sevi iebiedēt? … Neesmu sliktāks par viņu … ne drusku sliktāks par viņu!»

Veltīgi. Bembijs nespēja pārvarēt biklumu un sirds dziļumos apjauta, ka nav vis tāds pats. Ne tuvu ne. Viņš jutās nejēdzīgi, un vajadzēja saņemt visus spēkus, lai kaut cik saglabātu slāju.

Alnis noraudzījās uz viņu un domāja:

«Cik jauks… patiesi cildens … skaists … stalts … tik iznesīgs katrā kustībā… Bet ko es tā blenžu. Tā nu gan nedrīkst. Turklāt tas var viņu samulsināt.»

Un alnis no jauna sāka raudzīties pāri Bembija galvai prom.

«Cik augstprātīgs skatiens!» Bembijs secināja. «Neciešami, cik šis ir iedomīgs!»

Alnis savukārt sprieda: «Es labprāt pārmītu ar viņu kādu vārdu… tik simpātisks … cik muļķīgi, ka mēs nekad nemēdzam sarunāties!» Un viņš nogrima dziļās pārdomās.

«Es esmu tukšs gaiss,» sprieda Bembijs, «šie kundziņi allaž uzvedas kā pasaules iekarotāji!»

«Bet ko lai es viņam saku?…» apsvēra alnis. «Neesmu paradis daudz runāt… pateikšu vēl kādu muļķību un padarīšu sevi smieklīgu… jo viņš droši vien ir ļoti gudrs.»

Bembijs saņēmās un cieši uzlūkoja alni. «Cik viņš ir lielisks!» Bembijs izmisīgi domāja.

«Jā . . . varbūt citreiz . . .» alnis beidzot izlēma un neapmierināts ar sevi, bet nepieejams un cēls aizgāja savu ceļu.

Bembijs sarūgtināts palika, kur bijis.

Pusdienas tveicē mežs kūpēja. Saule bija izkausējusi visus mākoņus, nepamezdama pie debesīm ne vismazāko pūciņu, un tagad nu viena pati valdīja plašajā, aiz karstuma blāvajā debesu zilgmē.

Virs pļavām un koku galotnēm gaiss virmoja caurspīdīgiem vilnīšiem, kā mēdz virmot virs liesmas. Ne lapiņa, ne zāles stiebriņš neietrīsējās. Putni, paslēpušies lapotnes ēnā, nekustējās un klusēja. Tukšas visas taciņas un ejas meža biezoknī, jo patlaban nerādījās neviena dzīva radība. Žilbinošajā gaismā mežs gulēja kā sastindzis. Elpoja zeme, elpoja krūmi un zvēri tveices stingajā svētlaimē.

Bembijs gulēja.

Visu nakti viņš bija laimīgi un jautri pavadījis ar Falinu. Līdz pašai rītausmai abi bija draiskojušies un plosījušies, un savā bezbēdībā Bembijs bija aizmirsis pat paēst. Bet tad uzmācās nogurums, un viņš nejuta izsalkumu. Acis krita ciet. Turpat, kur apstājies, krūmājos, Bembijs nogūlās un tūdaļ aizmiga. Saldeni sīvā saules atraisītā kadiķu smarža, skurbais jauno zalkteņu aromāts ap viņa pagalvi miegā viņu reibināja un uzvilnīja jaunu spēku.

Pēkšņi viņš pamodās un apjuka. Vai tur nesauca Falina?

Bembijs pavērās visapkārt. Viņam bija vēl prātā, kā Falina tepat blakus, kamēr viņš likās gulēt, stāvēja pie vilk-

ābeles un šķina lapas. Bembijs bija nodomājis, ka viņa tepat arī paliks. Bet nu tā bija prom, laikam vienai sameties garlaicīgi — sauca Bembiju un gaidīja, lai viņš to meklē.

Ieklausīdamies Bembijs prātoja, cik ilgi viņš tā gulējis, kas zina, vai Falina jau sen sauc. Viņš nespēja to izdomāt. Galva vēl arvien bija miega varā kā apmāta.

Un atkal sauciens. Bembijs ar rāvienu apsviedās uz to pusi, no kurienes tas atskanēja. Atkal! Pēkšņi miegs pazuda, kā nebijis. Viņš jutās brīnumaini svaigs, atpūties un stiprinājies, kā arī milzīgi izsalcis.

No jauna gaistoši kā rāma putna vidžināšana izskanēja smeldzīgi un liegi:

— Nāc!… Nāc!…

Jā, tā bija Falinas balss! Tā bija Falina! Bembijs tik trauksmaini brāzās turp, ka sausie krūmu zari, kuriem viņš lauzās cauri, sprakšķēja un sakarsušās zaļās lapas šalkoja.

Pašā lēciena vidū negaidot vajadzēja pasviesties sānis — tieši pretī, aizsprostodams ceļu, stāvēja sirmais Staltradzis.

Taču Bembija sirds tobrīd bija pārpilna mīlas. Staltradzis viņu patlaban tikai kavēja. Gan jau kādu citu reizi viņš to atkal sastaps, citreiz. Patlaban nebija laika nemaz, lai arī cik cienījams tas būtu. Visas domas saistījās vienīgi ar Falinu.

Viņš steigšus sveicināja un dzīrās pašauties garām.

— Uz kurieni? — bargi noprasīja Staltradzis.

Bembijs mazliet nokaunējās, gudroja, ko teikt, taču attapās un godīgi atzinās:

— Pie Falinas.

— Neej.

Uz brīdi Bembijā pašķīlās dusmu dzirksts. Neiet pie Falinas? Kā to varēja no viņa prasīt! Bembijs pameta mirkli uz Staltradzi — varbūt vislabāk dot kājām vaļu? Taču tumšo acu skatiens viņu turēja kā

ciešās saitēs. Bembijs trīsēja aiz nepacietības, bet prom neskrēja.

— Viņa mani sauc… — Bembija balsī bija skaidri jaušams lūgums: «Nekavē mani!»

— Nē, viņa nesauc.

Vēlreiz, gluži kā putna dzilkstēšana, atskanēja:

— Nāc!

— Nu, vai tad jūs nedzirdat? — Bembijs satraucās.

— Dzirdu, — Staltradzis pamāja.

— Tad — uz redzēšanos! — Bembijs vairs nebija noturams. Taču Staltradzis uzsauca:

— Paliec!

— Ko jums vajag? — Bembijs, nevaldīdams pār sevi, kliedza. — Ļaujiet man iet! Man nav laika! Es jūs lūdzu… ja Falina mani sauc … vai tad jūs nesaprotat!

— Klausies, ko tev saka, — tā nav viņa.

Bembijs bija izmisis:

— Bet es taču skaidri pazīstu viņas balsi…

— Paklausies, — Staltradzis grasījās ko teikt.

Sauciens atkārtojās vēlreiz.

Bembijs stāvēja kā uz karstām oglēm.

— Vēlāk! Es atgriezīšos, — viņš lūdzās.

— Nē, — Staltradzis skumji noteica, — tu vairs neatgriezīsies. Nekad vairs.

Sauciens atskanēja atkal.

— Man vajag! Man vajag! … — Bembija pacietība bija galā.

— Labi, — Staltradzis apņēmīgi noteica, — tad iesim abi.

— Ātrāk! — Bembijs sagatavojās lēcienam.

— Nē… nesteidzies! — Staltradzis pavēlēja balsī, kas pakļāva sev bez ierunām. — Tev jānāk nopakaļ… soli pa solim…

Viņš devās uz priekšu. Bembijs, nepacietībā nopūzdamies, sekoja.

— Paklausies, — sacīja Staltradzis neapstādamies, — lai arī cik bieži atskanētu sauciens, neatej no manis ne soli. Ja tā būs Falina, tad pagūsim pie viņas vēl atliku likām. Bet tā nav Falina. Nezaudē galvu. Galvenais, lai tu man tagad uzticētos.

Bembijs neuzdrīkstējās runāt pretī un klusēdams padevās liktenim.

Staltradzis apdomīgi un lēni gāja pa priekšu, Bembijs vilkās nopakaļ. O, kā Staltradzis prata iet! Kāju nagi, pieskar- damies zemei, neizraisīja ne mazāko troksnīti. Ne lapiņa sakustējās, ne zariņš iebrikšķējās. Turklāt viņi spraucās cauri pašam biezākajam brukslājam, ložņāja pa cieši saaugušiem krūmājiem. Bembijs jutās pārsteigts, par spīti drudžainajai nepacietībai, nespēja apvaldīt apbrīnu. Viņš nekad nebūtu varējis iedomāties, ka iespējams šādi iet.

Sauciens atkārtojās atkal un atkal.

Staltradzis palika stāvam, ieklausījās un pamāja ar galvu.

Bembijs, nekā nesaprazdams, ilgu mocīts, pakļāvies spaidam, stāvēja līdzās.

Vairākas reizes Staltradzis apstājās arī tad, kad sauciens neatskanēja, atmeta galvu, klausījās un pamāja. Bembijs nedzirdēja nekā. Staltradzis negāja vis uz to pusi, kur skanēja aicinošie saucieni, bet pagriezās pretējā virzienā, apmeta līkumu. Bembijs tikko spēja valdīt dusmas.

Bet aicinošie saucieni negribēja un negribēja rimties.

Beidzot viņi tiem tuvojās, vēl un vēl tuvāk.

— Lai arī ko tu ieraudzītu… nekusties… vai dzirdi? Seko vērīgi visam, ko es daru, un dari tāpat. . . Uzmanies! Un nezaudē savaldību! …

Vēl daži soļi — un pēkšņi degunā iesitās asā, satraucošā dvaka, ko Bembijs pārāk labi pazina. Tā uzvilnīja tik smacējoši, ka viņš tikko apslāpēja kliedzienu. Kā pienaglots Bembijs sastinga uz vietas. Sirds

dauzījās kaut kur vai pašā kaklā.

Sirmais Staltradzis palika mierīgs, kā bijis. Ar acīm tas norādīja: «Tur!»

Bet tur stāvēja viņš!

Pavisam tuvu, atbalstījies pret kāda ozola stumbru, lazdu krūma aizsegā viņš stāvēja un aicināja:

— Nāc! … Nāc! …

Bija redzama tikai viņa mugura, un, kad viņš pagrieza galvu sānis, tad varēja neskaidri saskatīt arī seju.

Bembijs bija tik ļoti samulsis, satriekts, ka tikai pēc laba laika attapās, — tur stāvēja viņš, un viņš bija tas, kurš atdarināja Falinas balsi. Viņš stabulēja:

— Nāc! .. . Nāc! …

Bembijam pārskrēja pār kauliem šermuļi. Sirds dauzījās un nerimtīgi mudināja bēgt.

— Nekustēties! — aši un pavēloši izmeta Staltradzis, kā aizsteigdamies priekšā iespējamai baiļu lēkmei. Bembijs ar grūtībām savaldījās.

Staltradzis paraudzījās viņā, sākumā mazliet ironiski, kā tas Bembijam ar visu satraukumu likās, bet tad atkal nopietni un saprotoši labvēlīgi.

Bembijs, acis mirkšķinādams, lūkojās prom, uz turieni, kur stāvēja viņš, un juta, ka šīs būtnes atbaidošo tuvumu vairs nespēj ilgāk paciest.

— Iesim, — kā uzminējis viņa domas, pačukstēja Staltradzis un pagriezās atpakaļ.

Piesardzīgi, mezdami dīvainus līkumus, kuru nozīmi Bembijs nevarēja izprast, viņi zagās prom. Bembijs sekoja gausajam gājējam, arī tagad tikko spēdams apslāpēt nepacietību. Ja šurpceļā viņu bija dzinušas ilgas pēc Falinas, tad tagad urdīja viena vienīga vēlēšanās — bēgt cik jaudas.

Taču Staltradzis gāja apdomīgiem soļiem, līču loču, reizēm apstājās, klausījās, atkal apstājās, tad lēni, pavisam lēni atsāka ceļu.

Nu jau viņiem vajadzēja būt labu gabalu prom no šausmu vietas.

«Kad viņš paliks atkal stāvam, tad droši vien drīkstēšu runāt, gribu viņam pateikties,» nodomāja Bembijs. Viņš redzēja, kā Staltradzis ienira lazdu biezoknī. Ne lapiņa nepakustējās, ne zariņš neaizlūza.

Bembijs sekoja un centās tikpat nedzirdami izspraukties cauri, tikpat prasmīgi izvairīties no mazākā trokšņa. Tomēr tas lāgā neizdevās. Lapas ilgi čabēja, zari gar sāniem noliecās, ar skaļu švīkoņu atkal iztaisnojās, sausi zari, aprauti iesprakšķēdamies, lūza pret viņa krūtīm.

«Viņš izglābis manu dzīvību,» Bembijs domāja, «ko lai es viņam

saku?»

Taču Staltradzis vairs nebija redzams. Bembijs lēnītiņām izlīda no krūmiem un iekļuva veselā dzelteno rūšu klājienā, viņš pacēla galvu un palūkojās visapkārt. Cik tālu skatiens sniedza, nekustējās ne stiebriņš. Viņš bija viens. Sajuties brīvs no jebkuriem spaidiem, viņš beidzot ļāva vaļu kājām.

Kā zem izkapts asmeņa, svelpjoši šņirkstot, zem Bembija vēzienīgiem lēcieniem pašķīrās puķes.

Pēc ilgiem klaiņojumiem viņš sastapa Falinu. Bez elpas, pārguris, bet laimīgs un dziļi aizkustināts, viņš sacīja:

— Es tevi lūdzu, mīļotā, lūdzu… nesauc mani, kad esam šķirti… nesauc nekad! … Meklēsim viens otru, kamēr atradīsim … bet, lūdzu, neaicini, nesauc … jo es nespēju tavam aicinājumam pretoties.

Dažas dienas vēlāk abi bezrūpīgi gāja cauri ozolu birzij, kas atradās noras otrā pusē. Viņi grasījās šķērsot pļavu un pie lielā ozola pāriet uz savu parasto taku.

Sasnieguši skrajākus krūmus, viņi apstājās un pavērās uz priekšu. Tur, pie ozola, kustējās kaut kas iesarkans.

— Kas tas varētu būt? … — Bembijs čukstēja.

— Droši vien Ronno vai Karuss, — sprieda Falina.

— Tie taču vairs neuzdrīkstas rādīties manā tuvumā. —- Bembijs ieskatījās ciešāk. — Nē, tas nav ne Karuss, ne Ronno … tas ir kāds svešinieks ..

Falina izbrīnījusies, degdama ziņkārē, piekrita:

— Patiesi. . . svešinieks, tagad es arī redzu.. . savādi gan!

Abi saspringti vēroja.

— Kāda neizprotama uzvešanās! — iesaucās Falina.

— Muļķīga, nudien muļķīga! — Bembijs sacīja. — Viņš izturas kā pavisam mazs bērns … it kā pasaulē nedraudētu nekādas briesmas!

— Pieiesim klāt! — Falina dega ziņkārē.

— Labi. iesim, gribu šo dīvaino zelli aplūkot tuvāk.

Viņi paspēra dažus soļus uz to pusi, kad Falina sastomījās:

— Bet ja nu viņš uzsāk ar tevi ķildu . . . viņš izskatās spēcīgs…

— Ha! — Bembijs piešķieba galvu un nicīgi savilka lūpas, — paskaties uz niecīgo ragu vainagu . . . vai no tāda man būtu jābaidās? . . . Viņš ir gan tukls un trekns . . . bet vai spēcīgs? To es neticu. Nāc vien . . .

Viņi gāja.

Svešinieks pāri pretī cītīgi mielojās gar skarām un pamanīja nācējus tikai tad, kad tie jau bija labu gabalu pana-

kušies pa noru uz priekšu. Tūlīt pat tas skriešus steidzās abiem pretī. Bezbēdīgie, rotaļīgie palēcieni atkal radīja dīvainu bērnišķīgu iespaidu. Bembijs un Falina palika neizpratnē stāvam un gaidīja viņu pienākam tuvāk. Nu jau viņš bija pieskrējis pāris soļu attālumā un arī apstājās.

— Vai tad jūs mani nepazīstat? — tas, mirkli pagaidījis, vaicāja.

— Vai tu mūs pazīsti? — Bembijs savukārt jautāja, cīņaskāri pieliecis galvu.

— Bet, Bembij! — svešais pārmetoši un paļāvīgi iesaucās.

Izdzirdīs pieminam savu vārdu, Bembijs apmulsa. Balss

noskaņa aizskāra sirdī kādu atmiņu stīgu, bet Falina jau lēkšus metās svešajam pretī.

— Gobo! — viņa iesaucās un apklusa. Nekustīgi, nespēdama izteikt ne vārda, viņa saspringa uz vietas. Neuzdrīkstējās ne elpot.

— Falina… — Gobo klusiņām sacīja, — Falina… mā- siņ … tu mani tomēr pazini.

Viņš pienāca klāt un noskūpstīja Falinu. Pār vaigiem viņam sāka ritēt asaras.

Arī Falinai asaras žņaudza kaklu, un viņa nespēja parunāt.

— Jā… Gobo … — Bembijs drebošā balsī uzsāka. Viņš bija satraukts, dziļi aizkustināts un gaužām pārsteigts.

— Jā … Gobo … vai tad tu neesi beigts? …

Gobo sāka smieties:

— Kā redzi… man šķiet, vai to nevar manīt, ka neesmu beigts?

— Bet… toreiz sniegā? — Bembijs neatlaidās.

— Toreiz? Toreiz viņš mani izglāba… — Gobo mazliet lielīgi paskaidroja.

— Un kur tu biji visu laiku? … — Falina neizpratnē vaicāja.

— Pie viņa… visu laiku pie viņa… — Gobo teica, vērdamies Falinā un Bembij ā un priecādamies par viņu bezgalīgo pārsteigumu. Tad piebilda: — Jā, mani mīļie… esmu daudz piedzīvojis… vairāk nekā jūs visi kopā, šeit, jūsu mežā … — Teiktais skanēja nedaudz uzpūtīgi, bet viņi, pārāk aizgrābti un pārsteigti, to nemanīja.

— Stāsti! — Falina mudināja, degdama ziņkārē.

— O! — Gobo apmierināts iesaucās. — Stāstīt es varētu dienām ilgi un tomēr galā netiktu.

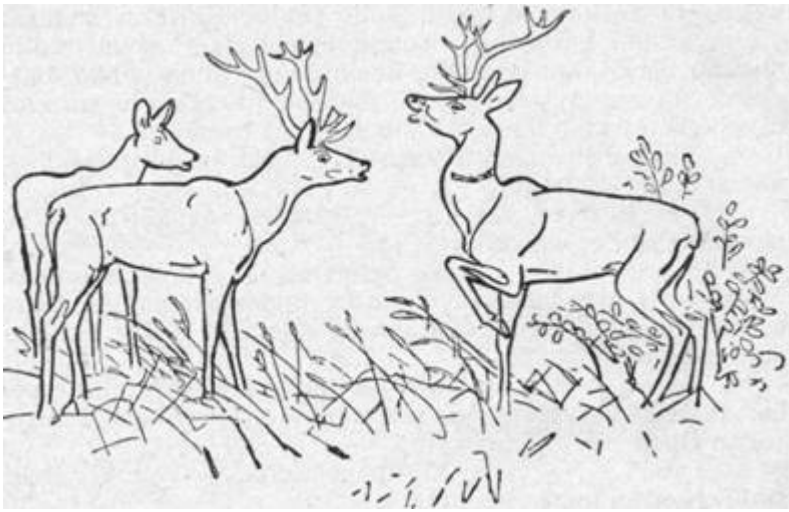

— Nu tad stāsti! — uzstāja arī Bembijs.

Gobo pagriezās pret Falinu un kļuva nopietns.

— Vai māmiņa vēl dzīva? — viņš bikli jautāja.

— Jā! — Falina moži atsaucās. — Dzīva gan… bet neesmu viņu tagad ilgi redzējusi.

— Tūlīt iešu pie viņas! — Gobo sacīja. — Vai nāksiet līdz?

Un visi trīs gāja. Ceļā tie nepārmija vairs ne vārda. Bembijs un Falina juta, cik ļoti Gobo ilgojas pēc mātes, tāpēc abi klusēja. Gobo, ne vārda nerunādams, aši soļoja pa priekšu, un abi pārējie centās netraucēt viņa pārdomas.

Tikai reizēm, kad viņš aplam aizlikās garām kādam krustceļam, steigdamies taisni vien uz priekšu, vai arī ātrumā nogriezās nepareizā virzienā, viņi to klusiņām apsauca.

— Šeit! — čukstus pamācīja Bembijs.

— Nē … tagad te apkārt… — sacīja Falina.

Pāris reizes iznāca šķērsot plašus klajumus. Kā Bembijs, tā arī Falina ievēroja, ka Gobo, iziedams atklātajā laukumā, ne reizes nepalika stāvam mežmalā, ne reizes nepameta mirkli drošības labad apkārt, bet bez jebkādas piesardzības, gluži bez apdoma skrēja laukā. Katrreiz, kad tas notika, Falina un Bembijs izbrīnījušies saskatījās. Taču nebilda nekā un, mazliet vilcinādamies, sekoja viņam.

Vajadzēja ilgi klaiņot un krustām šķērsām meklēt. Pēkšņi Gobo pazina bērnībā mītās takas. Viņš jutās saviļņots, ne prātā viņam neienāca, ka Bembijs un Falina būtu viņu veduši, atskatījies uz tiem, Gobo sauca:

— Vai redzat, cik labi atradu ceļu šurp?

Viņi neatbildēja, tikai atkal saskatījās. Drīz vien visi nonāca pie mazā kambarīša.

— Te! — iesaucās Falina un ieslīdēja iekšā. Gobo sekoja un palika stāvam. Sajā kambarītī viņi abi bija nākuši pasaulē, kur viņi, dzīvodami kopā ar māti, bija pavadījuši bērnību, Gobo un Falina ieskatījās dziļi viens otram acīs. Klusēdami. Falina vieglītēm noskūpstīja brāli, un tad viņi steidzās tālāk.

Vēl labu stundu viņi staigāja šurp un turp. Saule arvien gaišāk un gaišāk spīdēja cauri zariem, mežu pārņēma arvien lielāks un lielāks klusums. Bija pienācis laiks, kad visi mēdza doties pie miera. Taču Gobo nejutās noguris. Viņš steigšus soļoja pa priekšu, aiz nepacietīga satraukuma smagi elsa un bezmērķīgi raudzījās apkārt. Gobo sarāvās ikreiz, kad pie kājām, starp zāļu kumšķiem pašāvās zebiekste.

Un vairākkārt stipri satrūkās, kad gadījās gandrīz vai uzmīt virsū fazāniem, kas gulēja, cieši pieplakuši pie zemes, un iztraucēti, skaļi bārdamies, cēlās spārnos. Bembijs nevarēja vien beigt brīnīties, cik nevērīgi un bezrūpīgi Gobo gāja savu ceļu.

Tad viņš apstājās un, atskatījies uz abiem, izmisis izdvesa:

— Veltīgi, mēs neatradīsim!

— Tūlīt, tūlīt, Gobo, — Falina viņu mierināja. Aizkustināta viņa ievēroja, ka brālim acīs atkal bija tā pati bezcerība, ko viņa tik labi pazina.

— Vai pasaukt? — viņa smaidīja. — Pasauksim… kā senāk, bērnībā?

Bembijs tikmēr gāja tālāk. Paspēris dažus soļus, viņš pamanīja tanti Enu. Viņa jau bija devusies pie miera un tepat netālu, lazdas ēnā, rāmi gulēja.

«Beidzot!» Bembijs nodomāja. Tobrīd pienāca arī Gobo un Falina. Visi trīs nostājās līdzās un raudzījās uz Enu. Tā, paslējusi uz augšu galvu, miega pilnām acīm noraudzījās uz pienācējiem.

Gobo vilcinādamies paspēra soli:

— Māmiņ!

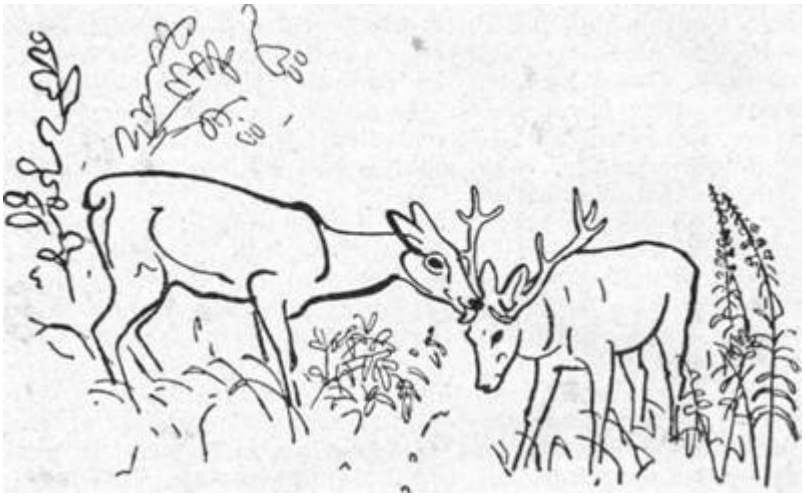

Kā pērkona grāviens no skaidrām debesīm uzrāva Enu kājās, viņa palika stāvam kā sasalusi. Gobo ar lēcienu bija klāt.

— Māmiņ … — viņš atsāka, bet tālāk netika.

Māte ieskatījās viņam acīs. Viņas sastingums pamazām sāka atrist, pār pleciem un muguru skrēja trīsas.

Ne viņa jautāja, ne prasīja paskaidrojumus. Saudzīgi noskūpstīja Gobo uz lūpām, skūpstīja vaigus, kaklu, no vienas vietas mazgāja ar skūpstiem kā tai stundā, kad viņš bija piedzimis.

Bembijs un Falina bija aizgājuši.

Meža biezoknī, mazā klajumā, visi, sastājušies apkārt, klausījās Gobo stāstījumā.

Arī garausis tupēja tepat, cītīgi ausījās, aiz brīnumiem te izsliedams savas garās ausis, te ļaudams tām gļēvi nokarāties, lai tūdaļ atkal tās izslietu.

Žagata, uzmetusies uz jauna skābarža zemākā zara, klausījās kā apstulbusi. Turpretī sīlis, uzlaidies uz oša, nemierīgi un satraukti vairākas reizes ieķērcās. Bija ieradušies vairāki pazīstami fazāni ar savām sievām un bērniem, tie grozīja un staipīja kaklus, tad atkal ievilka, klausījās, šūpoja galvas un aiz pārsteiguma nespēja ne vārda bilst.

Pa galvu pa kaklu bija šurp atlikusies vāverīte un savā uzbudinājumā nezināja, kur likties. Te viņa teciņus slīdēja pa stumbru lejā, te joņiem lidoja augšup gan pa šo vai atkal citu koka stumbru, te atbalstījās pret kuplo asti un dižojās ar savām baltajām krūtīm. Atkal un atkal tā dzīrās Gobo pārtraukt, grasījās kaut ko teikt, bet katrreiz to pārējie bargi apsauca.

Gobo stāstīja, cik bezpalīdzīgs viņš bija gulējis sniegā un gaidījis nāvi.

— Mani atrada suņi, — Gobo stāstīja, — suņi ir kaut kas briesmīgs. Visbriesmīgākais pasaulē ir suņi. Viņu rīkles ir asiņainas,

balsis niknuma pilnas, bez žēluma.

Viņš paskatījās visapkārt un turpināja: —. . .Tagad, notā laika, kad tiku ar viņiem rotaļājies kā ar sev līdzīgiem, — viņš lepni paziņoja, — man nav vairs jābaidās, jo esmu ar viņiem tagad stipri sadraudzējies. Kaut arī tā, tiklīdz tie sāk ārdīties, man dun galva, sirds sažņaudzas. Ne jau katrreiz tiem ir kas ļauns padomā, un, kā jau teicu, esmu to draugs . . . bet viņu balsis gan nav paciešamas. — Gobo nogrima domās.

— Stāsti tālāk! — Falina uzstaja.

Gobo pacēla uz māsu acis:

— Toreiz tie būtu mani gandrīz saplosījuši. . . bet tad atnāca viņš!

Gobo uz brīdi pieklusa. Pārējie baidījās elpot.

— Jā, — Gobo sacīja. — Tad atnāca viņš! Viņš apsauca suņus, un tie tūlīt aprima. Viņš uzsauca vēlreiz, un tie nekustīgi nogūlās zemē. Tad viņš mani pacēla. Es kliedzu. Bet viņš mani glāstīja un turēja maigi piespiestu sev klāt. Viņš man nenodarīja sāpes. Un tad nesa mani prom…

— Kas tas ir «nest»?

Gobo sāka pamatīgi un svarīgi skaidrot.

— Ļoti vienkārši! — Bembijs iejaucās. — Paskaties, Falina, kā to dara vāverīte, kad tur ķepās riekstu un nes prom…

Te nu beidzot vāverīte arī gribēja teikt kādu vārdu.

— Viens no maniem brālēniem… — viņa aši uzsāka.

Bet pārējie tūlīt pat ņēmās viņu apsaukt:

— Liecies mierā! Lai Gobo stāsta!

Vāverītei vajadzēja apklust. Viņa izmisumā piespieda priekšķepiņas pie baltajām krūtīm un pavērsās pret žagatu, lai tai Uzticētu savu sakāmo:

— … Proti… viens no maniem brālēniem …

Taču žagata gluži vienkārši uzgrieza vāverītei muguru.

Gobo stāstīja brīnumus.

— Laukā stindzina sals, plosās vētra, bet pie viņa ne vēja pūsmiņas un tik silts kā vasarā.

— Ha-ah! — iečerkstējās sīlis.

— Laukā lietus gāž tā, ka viss pludo, bet pie viņa nenokrīt ne pilīte, nav jābaidās no saslapšanas.

Fazāni raustīja kaklus un grozīja galvas.

— Laukā viscaur bija sakritis dziļš sniegs, bet es atrados siltumā, man bija karsti, un viņš mani baroja ar sienu, kastaņiem, kartupeļiem, burkāniem, ko tik es vēlējos …

— Sienu? — visi reizē pārjautāja, apstulbuši, neticīgi, satraukti.

— Ar svaigu, saldu sienu, — Gobo aukstasinīgi atkārtoja un uzvaroši paraudzījās visapkārt.

Vāverīte pamanījās iespraust savu balstiņu starpā:

— Viens no maniem brālēniem…

— Vai būsi klusu! — citi viņu apsauca.

— No kurienes nu ziemā siens un viss pārējais? — Falina spēji jautāja brālim.

— Viņš izaudzē, — atbildēja Gobo, — viņš izaudzē visu, ko vien vēlas, un dabū visu, ko tik vēlas!

— Vai tev nebija visu laiku jātrīc bailēs tur, pie viņa? — Falina nerimās.

Gobo pārākuma apziņā pasmaidīja.

— Nē, mīļā Falina, nemaz arī ne. Es taču zināju, ka viņš netur uz mani ļaunu prātu. Kāpēc man vajadzētu baiļoties? Jūs visi domājat, ka v i ņ š ir briesmīgs. Bet viņš nav briesmīgs. Ja viņš kādu mīl, ja viņam kalpo, tad viņš ir labs. Apbrīnojami labs. Neviens plašajā pasaulē nevar būt tik labs kā viņš…

Pēkšņi, Gobo tā runājot, krūmos nedzirdami parādījās vecais Staltradzis.

Gobo to nemanīja un tik stāstīja tālāk. Taču visi pārējie bija ievērojuši viņa ierašanos un aiz godbijības neuzdrīkstējās neko bilst.

Staltradzis stāvēja nekustīgi un lielām, nopietnām acīm vēroja Gobo.

— Ne vien viņš, arī viņa bērni mani iemīļoja, tāpat sieva un visi pārējie. Viņi mani glāstīja, baroja, rotaļājās ar mani … — Gobo aprāvās, jo ieraudzīja Staltradzi.

Iestājās klusums. Un šajā klusumā atskanēja sirmā ciltstēva rāmā, valdonīgā balss:

— Kas tā tev par svītru ap kaklu?

Visi paraudzījās turp un tikai tagad ievēroja ap Gobo

kaklu tumšu nospieduma svītru, noberztas un savēlušās spalvas.

— Tas? . . . Tas ir no lentas, ko es valkāju … viņa lenta… un… jā… un tas ir liels gods, valkāt viņa lentu … tas ir … — Gobo nedroši stomījās un samulsa.

Visi klusēja. Sirmais Staltradzis ilgi nenovērsa no Gobo caururbjošu un skumju skatienu.

— Nelaimīgais, — viņš tikko dzirdami noteica, novērsās un

pazuda.

Iestājās apjukums, kam sekoja dziļš klusums, un to tagad izmantoja vāverīte, tūdaļ sākdama čalot:

— Proti… viens no maniem brālēniem arī bijis pie viņa… Viņš to noķēris un iesprostojis … ak, ļoti ilgi, kamēr vienu dienu mans brālēns …

Neviens neklausījās vāveres tērgāšanā. Visi izklīda.

Kādu dienu uzradās Marena.

Toreiz, kad Gobo pazuda, viņa jau bija gandrīz pieaugusi stirniņa, bet kopš tās dienas notikumiem viņu tikpat kā nekad neredzēja, jo viņa mēdza turēties savrup un gāja savus, vientuļus ceļus.

Marena bija palikusi tikpat slaika un izskatījās jauniņa. Tomēr viņa bija nopietna un klusa, lēnprātībā neviens

nespēja ar viņu sacensties. Tagad esot dabūjusi no vāverītes, no sīļa un žagatas, no strazda un fazāna zināt, ka atgriezies Gobo un stāstot par saviem brīnumainajiem piedzīvojumiem. Un viņa ieradusies, lai sastaptu Gobo.

Gobo māte jutās par apciemojumu ļoti lepna un iepriecināta. Viņa vispār pārdzīvoja savā laimē lielu pacilātību. Priecājās un lepojās, ka viss mežs tiecās parunāties ar viņas dēlu, un prasīja, lai ikviens atzītu, ka viņas Gobo ir gudrākais, spējīgākais un labākais no visiem.

— Ko tu teiksi, Marena? — viņa apsveica viešņu. — Ko teiksi par Gobo? — Nenogaidījusi atbildi, viņa trieca tālāk:

— Vai atceries, ka Netlas krustmāmiņa sprieda, ka viņš neesot neko daudz vērts, jo aukstumā mazliet trīsēja… vai atceries, viņa man pareģoja, ka es nekādu prieku no viņa nepiedzīvošot?

-— Nu, esat jau diezgan bēdu ar viņu pieredzējusi, — Marena atbildēja.

— Tas ir pagājis un aizmirsts! — māte iesaucās un brīnījās, ka vēl kāds varētu tā kaut ko atcerēties. — Ai, cik man ļoti žēl nabaga krustmāmiņu Netlu. Skumji, ka viņa nav vairs dzīva un neredz, kāds nu mans Gobo kļuvis!

Jā, nabaga Netlas krustmāmiņa, — Marena nopūtās,

— ļoti žēl viņas.

Gobo tīksmi klausījās mātes slavinājumos. Tie viņam patika. Viņš tajos gozējās kā siltos saules staros.

— Pat vecais valdonis ieradās, lai satiktu Gobo… — māte noslēpumaini, čukstoši un svinīgi stāstīja Marenai.

— Vēl nekad viņš nav mūsu vidū kavējies… bet Gobo dēļ atnāca!

— Kāpēc viņš mani nosauca par nelaimīgu? — Gobo neapmierināti iekrita sarunā. — Gribētu zināt, kas aiz tā slēpjas!

— Neņem vērā! — māte mierināja. — Viņš taču ir vecs un ar savām dīvainībām.

Bet Gobo beidzot gribēja atvieglot sirdi:

— Augām dienām man par to jādomā. «Nelaimīgais!» Es nemaz neesmu nelaimīgs! Esmu ļoti laimīgs! Esmu vairāk redzējis, vairāk piedzīvojis nekā visi citi! Pazīstu pasauli labāk un esmu saskāries ar dzīvi tuvāk nekā jebkurš cits te mežā! Ko tu saki, Marena?

— Jā, to, protams, neviens nevar noliegt.

Kopš šīs dienas Marena un Gobo arvien turējās kopā.

Bembijs meklēja veco Staltradzi. Caurām naktīm viņš klaiņoja apkārt, klīda ap ausmas stundu un saules lēktu pa vēl nemītām takām viens pats, bez Falinas.

Reizēm viņu vēl vilka pie Falinas, reizēm viņš tikpat labprāt kā senāk uzturējās viņas tuvumā, priecājās par kopīgām pastaigām, klausījās viņas tērgāšanā, abi ieturēja maltītes pļavā vai brukšlāja malā, bet ar to vien viņam tagad nebija gana.

Senāk, pavadot laiku kopā ar Falinu, viņš tikai reti un uz īsu mirkli iedomāja par tikšanos ar sirmo valdoni. Tagad viņš to pastāvīgi meklēja, juta neizprotamu, uzmācīgu prasību to satikt un tikai paretam atcerējās Falinu. Viņa bija sasniedzama vienmēr. Un pie pārējiem, pie Gobo un tantes Ēnas viņu nevilka. Viņš vairījās no tikšanās ar viņiem, cik vien varēja.

Vārds, ko Staltradzis bija teicis par Gobo, vēl arvien skanēja Bembijam ausīs. Tas bija viņu neizprotami dziļi skāris. Jau tūlīt pēc atgriešanās Gobo bija dīvaini aizkustinājis Bembiju. Bembijs nesaprata, kāpēc tā, bet viņam Gobo tikai uzskatīt vien bija mokoši. Bembijs kaunējās Gobo dēļ, pats neapzinādamies, kāpēc, tāpat arī nezinādams, kāpēc baiļojās viņa dēļ.

Bet katrreiz, tikdamies ar lētticīgo, pašpārliecināto, naivi augstprātīgo Gobo, Bembijam ausīs nemitīgi skanēja: «Nelaimīgais!» Šis vārds viņu neatlaidīgi vajāja.

Kādā tumšā naktī, kurā Bembijs par lielu prieku apogam atkal reiz apgalvoja, ka pagalam pārbijies, viņam pēkšņi iekrita prātā pajautāt:

— Vai jūs varbūt nezināt, kur tagad mēdz uzturēties Staltradzis?

Apogs noburkšķēja, ka viņam neesot par to ne mazākās jausmas. Taču Bembijs noprata, ka viņš tikai nevēlas runāt.

— Nē, — Bembijs sacīja, — tam es neticu. Jūs esat tik gudrs, jūs zināt visu, kas notiek mežā… jūs droši vien zināt arī, kur sastopams sirmais Staltradzis.

Apogs, līdz šim sabozies un izspūris, saglauda spalvas un kļuva tieviņš.

— Protams, ka es to zinu, — viņš klusiņām dūdoja, — bet teikt nedrīkstu … nudien nedrīkstu …

— Es jūs nenodošu… kā es to varētu, es jūs tik ļoti cienu … — Bembijs ņēmās lūgties.

Apogs atkal pārvērtās par jauku, pūkainu, pelēki brūnu

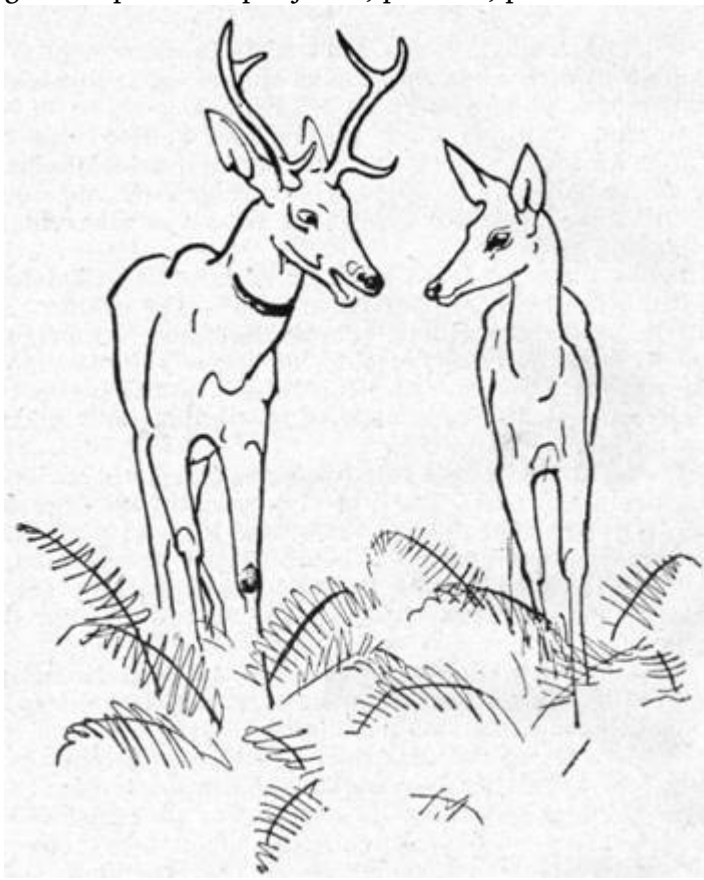

kamoliņu, mazliet pabolīja savas gudrās, lielās acis, kā vienmēr, kad jutās labi, un jautāja:

— Tā gan, jūs cienāt mani, tiešām? Un kāpēc?

Bembijs nevilcinājās.

— Tāpēc, ka jūs esat tik gudrs, — viņš atklāti teica, — un tomēr vienmēr jautrs un laipns. Arī tāpēc, ka protat tik izcili citus baidīt. Kāda apbrīnojama prasme, citus līdz nāvei pārbaidīt, neparasta

prasme! Es būtu priecīgs, ja arī tā spētu, tas man ļoti noderētu.

Apogs bija iebāzis knābīti dziļi krūšu pūkās un jutās gaužām laimīgs.

— Njā, — tas noteica, — zinu, ka Staltradzis jūs labi ieredz . . .

— Vai jums tā liekas? — Bembijs iesaucās, un viņa sirds līksmi iepukstējās.

— Jā, man tā liekas gan, — apogs atbildēja, — viņš jūs labi ieredz, un tāpēc es domāju, ka varu uzdrīkstēties jums pateikt, kur viņš tagad ir …

Apogs pieglauda spalvas cieši klāt pie auguma un pēkšņi atkal izskatījās slaiks.

— Vai jūs zināt dziļo grāvi, kur aug vītoli?

— Jā, — Bembijs pamāja.

— Un vai zināt jauno ozolu birzīti otrā pusē?

-— Nē, — Bembijs atzinās, — es neesmu vēl nekad otrā pusē bijis.

— Tad klausieties uzmanīgi, — apogs čukstēja, — otrā pusē ir ozolu birzīte. Tai jums jātiek cauri. Tad sāksies krūmi, daudz krūmu, lazdas un sudrabapses, vilkābeles un krūkļi. Krūmāju vidū guļ vētras lauzts, vecs skābardis. Jums būs jāpapūlas un jāmeklē, jo no turienes lejā, kur jūs uzturaties, to droši vien nevar tik ātri ieraudzīt, kā no šejienes, no augšas. Tur dzīvo sirmais Staltradzis. Zem stumbra. Tikai…nenododiet mani!

— Zem stumbra?

— Kā tad! — Apogs smējās. — Tur vienā vietā zemē ir bedre. Stumbrs guļ tai šķērsām pāri. Un tur viņš uzturas.

— Paldies, — Bembijs sirsnīgi pateicās. — Es nezinu, vai atradīšu, bet pateicos tūkstoškārt.

Viņš aši aizsteidzās.

Apogs nedzirdami lidoja nopakaļ un pēkšņi turpat virs Bembija galvas ieaurojās:

— U-ī! U-ī-ī!

Bembijs sarāvās ka dzelts.

— Vai jūs nobijāties? — apogs apjautājās.

— Jā… — Bembijs sastomījās, un šoreiz viņš runāja taisnību.

— Es tikai gribēju jums vēlreiz atgādināt — nenododiet mani! — Apogs, ļoti apmierināts, dūdoja.

— Nekādā gadījumā ne! — Bembijs apgalvoja un skrēja tālāk.

Kad viņš sasniedza grāvi, no tā tumšajām dzīlēm iznira Staltradzis, tik pēkšņi un klusi, ka Bembijs no jauna satrūkās.

— Manis nav vairs tur, kur tu meklē, — viņš sacīja.

Bembijs klusēja.

— Ko tev vajag? — Staltradzis jautāja.

— Neko … — Bembijs stomījās, — … neko .. . atvainojiet …

— Tu jau nemeklē mani pirmo dienu, — Staltradzis pēc maza brīža laipni ierunājās.

Viņš gaidīja. Bembijs klusēja.

— Vakar tu divas reizes pagāji man pavisam tuvu garām un šorīt atkal divas reizes, gluži tuvu …

— Kāpēc… — Bembijs sadūšojās, — kāpēc jūs tā teicāt par Gobo…?

— Vai tev šķiet, ka man nebija taisnība?

— Nē, — Bembijs aizrautīgi iesaucās, — nē! Es jūtu, ka tā ir taisnība!

Sirmais Staltradzis tikko manāmi pamāja, un viņa acis uzlūkoja Bembiju tik labvēlīgi kā vēl nekad. Bembijs, vērdamies šajās acīs, vaicāja: — Bet.. . kāpēc? … Es nespēju to saprast! — Ir jau labi, ka vismaz jūti. Gan vēlāk sapratīsi. Paliec sveiks!

Drīz vien visi ievēroja, ka Gobo piesavinājies dīvainu un bīstamu paradumu. Naktī, kad visi bija nomodā un staigāja apkārt, viņš gulēja. Taču dienā, kad ikviens meklēja savu paslēptuvi, lai izgulētos, Gobo klaiņoja teciņus vien. Jā, viņš nevilcinādamies, kad vien iedomājās, nāca laukā no biezokņa un spilgtā saules gaismā gluži mierīgi gozējās noras vidū.

Bembijs vairs ilgāk nespēja klusēt.

— Vai tu nemaz nedomā par briesmām? — viņš jautāja.

— Nē, — Gobo daudz negudroja, — man tās nedraud.

— Tu aizmirsti, mīļais Bembij, ka viņš ir Gobo draugs. Gobo drīkst sev atļauties vairāk nekā tu vai mēs pārējie, — sarunā iejaucās Gobo māte. Viņa gaužām lepojās ar savu dēlu.

Bembijs vairāk nekā neteica. Kādu dienu Gobo viņam sacīja:

— Vai zini, reizēm man liekas tik savādi, ka es šeit ēdu, kad vien iedomājos un kur gribu.

— Kāpēc tas ir savādi? Tā jau mēs visi mēdzam darīt, — Bembijs nesaprata.

— Jā… jūs! — Gobo ar pārākuma apziņu novilka. — Bet ar mani tas ir mazliet citādi. Esmu pieradis, ka man ēdienu atnes un mani pasauc, kad tas ir gatavs.

Bembijs līdzjūtīgi noskatījās uz Gobo, uzlūkoja tanti Enu, Falinu un Marenu. Bet tās tikai smaidīja un apbrīnoja Gobo.

— Man liekas, — Falina izteica savas šaubas, — tev, Gobo, būs grūti pierast pie ziemas. Pie mums šeit ziemā vispār nav ne siena, ne biešu, ne kartupeļu.

— Jā, taisnība gan, — Gobo sadrūma, — es par to nemaz neesmu padomājis. Kas lai zina, kā tas ir. Tam jābūt briesmīgi.

— Nav nekā briesmīga. Tikai grūti, — Bembijs mierīgi paskaidroja.

— Nu, — Gobo plātīgi atteica, — ja būs par grūtu, došos

atkal pie viņa. Kāpēc lai es ciešu badu? Tas man nudien nav vajadzīgs.

Bembijs klusēdams pagriezās un devās prom.

Palicis ar Marenu vienatnē, Gobo sprieda:

— Labais Bembijs, viņš mani nesaprot, viņš joprojām domā, ka es vēl arvien esmu tas pats mazais muļķa Gobo, kāds biju kādreiz. Viņš nespēj un nespēj aptvert, ka esmu kļuvis kaut kas īpašs. Briesmas! Ko viņš mūžīgi par tām briesmām! Tā jau ir, viņš vēl man tikai labu, bet briesmas — no tām jābaidās viņam un viņam līdzīgiem, ne jau man!

Marena bija ar Gobo vienisprātis. Viņa mīlēja Gobo, un Gobo mīlēja Marenu, un viņi abi jutās ļoti laimīgi.

— Redzi, — Gobo teica, — neviens nesaprot mani tik labi kā tu! Protams, man nav iemesla žēloties. Visi mani cienī un godā. Bet tu mani vislabāk saproti. Citi… lai arī cik bieži daudzinātu, cik viņš ir labs, noklausās un nedomā, ka es meloju, tomēr paliek pie sava, ka viņš ir briesmīgs!

— Esmu vienmēr viņam ticējusi, — Marena sapņaini noteica.

— Tā? — Gobo nevērīgi pārjautāja.

— Vai atceries, tai dienā, kad tu paliki guļam sniegā? Tai dienā

es teicu, ka pienāks laiks un viņš dzīvos un rotaļāsies ar mums mežā …

— Nē, — Gobo novilka, — to es neatceros.

Pagāja vairākas nedēļas, un kādu rītu, gaismai austot, vecajā, dzimtajā lazdājā satikās Bembijs un Falina, Gobo un Marena. Bembijs un Falina nupat atgriezās no neliela klejojuma, bija pagājuši garām ozolam un dzīrās doties uz savu guļvietu, kad sastapa Gobo un Marenu. Gobo bija ceļā uz pļavu,

— Paliec taču pie mums, — aicināja Bembijs, — tūlīt uzlēks saule, tagad neviens vairs neiet laukā klajumā.

— Jāsmejas, — Gobo zobojās, — ja neviens neiet… es eju.

Viņš gāja tālāk, Marena sekoja.

Bembijs un Falina bija palikuši stāvam.

— Nāc! — Bembijs pikti uzsauca Falinai. — Lai viņš dara, ko grib.

Tikko viņi paspēra soli, tā izdzirda tālāk, pļavas otrā pusē, skaļi un brīdinoši iebrēcamies sīli.

Ar rāvienu Bembijs apsviedās un metās Gobo pakaļ. Viņš panāca Gobo un Marenu tikai pie paša ozola.

— Vai dzirdi? — viņš tam uzsauca.

— Ko tad? — Gobo apmulsis jautāja.

Silis iebrēcās atkal, citā noras pusē.

— Vai tad tu nedzirdi? — Bembijs pārjautāja.

— Nē, — Gobo mierīgi atbildēja.

— Draud briesmas! — Bembijs uzstāja.

Tagad skaļi ietarkšķējās žagata, tūlīt arī otra un to pašu brīdi vēl trešā. Pa starpām vēlreiz ieķērcās sīlis, un augstu gaisā signalizēja vārnas.

Nu arī Falina sāka lūgt:

— Neej laukā, Gobo! Draud briesmas!

— Paliec te! Man par prieku, paliec šodien te .. . draud briesmas! — lūdzās pat Marena.

Gobo joprojām smaidīja pārākuma apziņā.

— Briesmas! Briesmas! Kas man daļas gar briesmām?

Vairs nezinādams, ko uzsākt, Bembijs attapās:

— Lai vismaz, lai Marena iet pirmā laukā, tad mēs zināsim …

Vēl viņš nebija pabeidzis, kad Marena jau zagās prom uz pļavu.

Visi trīs raudzījās viņai nopakaļ. Bembijs un Falina — bailēs neuzdrīkstēdamies ne elpot, Gobo — neslēpdams savu iecietību, ka pakļaujas pārējo muļķīgajai iegribai.

Viņi redzēja, kā Marena soli pa solim, paceltu galvu, vilcinādamās izgāja pļavā. Viņa raudzījās visapkārt un ošņāja.

Pēkšņi zibenīgs lēciens, un Marena, apsviedusies kā vēja nesta, joņoja atpakaļ uz biežņu.

— Viņš… Tur ir viņš! — viņa, šausmās balsij aizraujoties, čukstēja. Marena drebēja kā apšu lapa. — Es … es … viņu redzēju… Tur… viņš… pāri pretī… stāv pie alkšņiem…

— Prom! — Bembijs sauca. — Tūlīt prom!

— Nāc! — Falina lūdza. Un Marena, kas nespēja vairs lāgā parunāt, čukstēja:

— Es tevi lūdzu, Gobo, nāc … lūdzu …

Taču Gobo palika tikpat mierīgs, kā bijis.

— Skrieniet, pasteidzieties, neviens jau jūs netur. Ja tur ir viņš, tad iešu apsveicināties.

Gobo nebija iespējams aizkavēt.

Viņi palika uz vietas un noskatījās, kā Gobo izgāja klajumā. Palika tāpēc, ka Gobo nesatricināmā paļāvība sagrāba

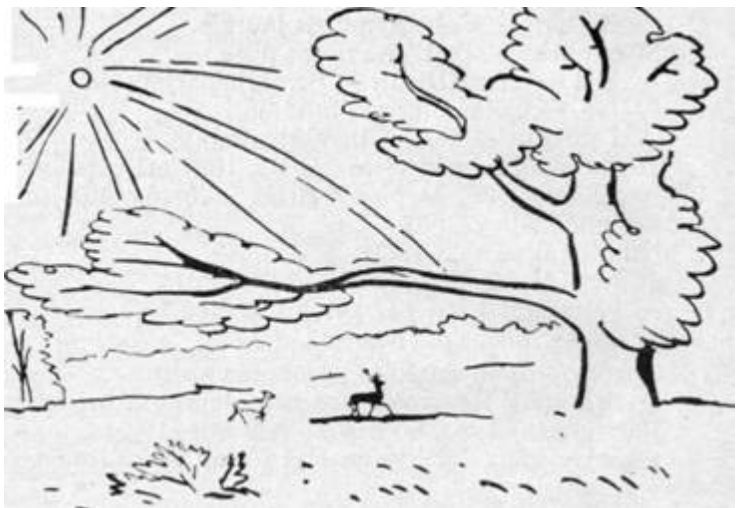

arī viņus savā varā un tai pašā laikā nepārvaramās bailes viņa dēj neļāva kustēties no vietas.

Gobo neslēpdamies stāvēja pļavā, vērās apkārt un meklēja ar acīm alkšņus. Nupat viņš, liekas, tos ieraudzīja, nupat, liekas, pamanīja viņu. Pēkšņi nogranda pērkons.

Grāviens pameta Gobo gaisā, viņš spēji apsviedās un grīļīgiem soļiem steidzās atpakaļ biezoknī.

Visi trīs, bailēs sastinguši, gaidīja, līdz Gobo atradās līdzās. Viņi dzirdēja tā svelpjošo elpu, pagriezās un devās Gobo līdzi, jo tas neapstājās, bet lēkšiem turpināja savu neprāta skrējienu. Pārējie paņēma Gobo vidū, un visi bēga, cik spēka.

Taču drīz vien Gobo saļima.

Marena tūdaļ klusi nostājās viņam cieši līdzās. Bembijs un Falina, gatavi kuru katru brīdi atsākt bēgšanu, gabaliņu nostāk.

Gobo gulēja ar uzplēstiem sāniem un asiņainām, uz āru plūstošām iekšām. Gurdi piešķiebis galvu, viņš to drusku pacēla.

— Marena… — Gobo ar grūtībām dvesa, — Marena… Viņš mani nepazina … — Balss aizlūza.

Spēji un draudīgi noras pusē iešalkojās krūmi.

Marena noliecās pār Gobo.

— Viņš nāk! — viņa uzstājīgi čukstēja. — Gobo . .. viņš nāk! Vai tu kopā ar mani? …

Gobo noraustījās kājas, viņš bezspēcīgi pagrieza galvu, bet palika guļam.

Brīkšķēdami, krakšķēdami un šalkdami pašķīrās krūmi, un pienāca viņš.

Marena redzēja viņu pavisam tuvu. Viņa lēnām kāpās atpakaļ, pazuda aiz lapotnes, tad metās pie Bembija un Falinas.

Vēl vienu reizi viņa atskatījās un redzēja, kā viņš, noliecies pār kritušo, satvēra to.

Tad viņi izdzirda Gobo žēlabaino nāves kliedzienu.

Bembijs bija viens. Viņš tuvojās ūdenim, kas rāmi plūda starp meldriem un krastmalas vītoliem.

nevaretu

Kopš Bembijs sāka turēties savrup, viņš arvien biežāk un biežāk pasāka nākt uz šejieni. Te bija maz taku, un te viņš gandrīz nekad nesastapa savējos. Tieši to Bembijs vēlējās, jo bija kļuvis nopietns un grūtsirdīgs. Viņš pats nesaprata, kas viņā norisinās, nemaz par to arī nedomāja. Tāpat, bez kāda mērķa, viņš prātoja un gudroja, un viņam

šķita, ka visu dzīvi apņēmusi krēsla.

Krastmalā viņš mēdza ilgi kavēties. Upe, te garām plūz- dama, meta slaiku loku un pavēra plašu skatu tālē. Viļņu vēsā elpa atvēdīja svaigi rūgtenas, neparastas smaržas, kas modināja bezrūpību un paļāvību. Bembijs noraudzījās uz pīļu baru, kas tepat draudzīgi pulcējās. Tās runāja vienā runāšanā laipni, nopietni un saprātīgi. Pulkā bija vairākas

mātes, un katrai bariņš bērnu, kas nemitīgi tika pamācīts un saņēma norādījumus. Reizēm viena vai otra no mātēm deva brīdinājuma zīmi. Tad pīlēni bez kavēšanās vienā rāvienā klusītiņām pajuka uz visām pusēm. Bembijs ievēroja, kā tie mazuļi, kas vēl nemācēja laisties, ienira biezajos meldros tik uzmanīgi, ka neaizskāra nevienu stiebru, lai tas nevarētu nodevīgi iedrebēties. Šur tur Bembijs saskatīja piesardzīgi pa- gaistam mazos, tumšos augumiņus. Tad vairs neredzēja nekā. Aprauts mātes aicinājums — un atkal vienā mirklī visi plu- duru pluduriem sakrita tai apkārt. Viens un divi — viss pulciņš bija vienkop un apdomīgi un prātīgi atsāka krustām un šķērsām mācīties peldēt. Bembijs nevarēja vien beigt brīnīties par šo prasmi. Tas bija īsts meistartriks.

Reiz pēc kārtējā trauksmes signāla Bembijs jautāja vienai no pīļu mātēm:

— Kas tad pirmīt notika? Es cieši vēroju, bet neko nemanīju.

— Nebija jau arī nekas, — pīle atbildēja.

Kādu citu reizi kāds no mazuļiem deva trauksmes signālu, zibenīgi pagriezās, stūrēja taisnā ceļā cauri meldriem uz krastmalu, kur stāvēja Bembijs, un tur izklunkuroja no ūdens.

— Kas tad nu bija? Es neko neredzēju.

— Nebija jau arī nekā, ko redzēt, — pīlēns visgudri nopurināja astes spalvas, tad rūpīgi pārlika tām pāri spārnu galus un iečāpoja atpakaļ ūdenī.

Kaut arī tā, Bembijs paļāvās uz pīlēm. Viņš saprata, ka tās ir modrākas par viņu, ka tām ir smalkāka dzirde un labāka redze. Stāvot te, parastais sasprindzinājums, kas viņu pastāvīgi turēja savā varā, mazliet atslāba.

Viņš arī labprāt sarunājās ar pīlēm. Tās mēdza melst un tērgāt par visu to, ko viņam jau tik bieži nācās dzirdēt mežā. Pīles stāstīja par citas pasaules elpu, vējiem, svešzemju laukiem, kur varēja pēc patikas mieloties ar visādiem gardumiem,

Dažreiz Bembijs manīja gar krastu kā daudzkrāsainu švīku garām pazibam mazu lidoni. «S-r-r!» klusiņām savā nodabā nočirkst zivju dzenis un aizšaujas prom. Mazs, dūcošs nieciņš. Tas iezaigojās zilgani zaļā un sārtā krāsu rotā — iezaigojās un pazuda. Bembijs nevarēja vien beigt jūsmot un apbrīnot, dedzīgi vēlējās reto parādību apskatīt tuvāk un sauca to.

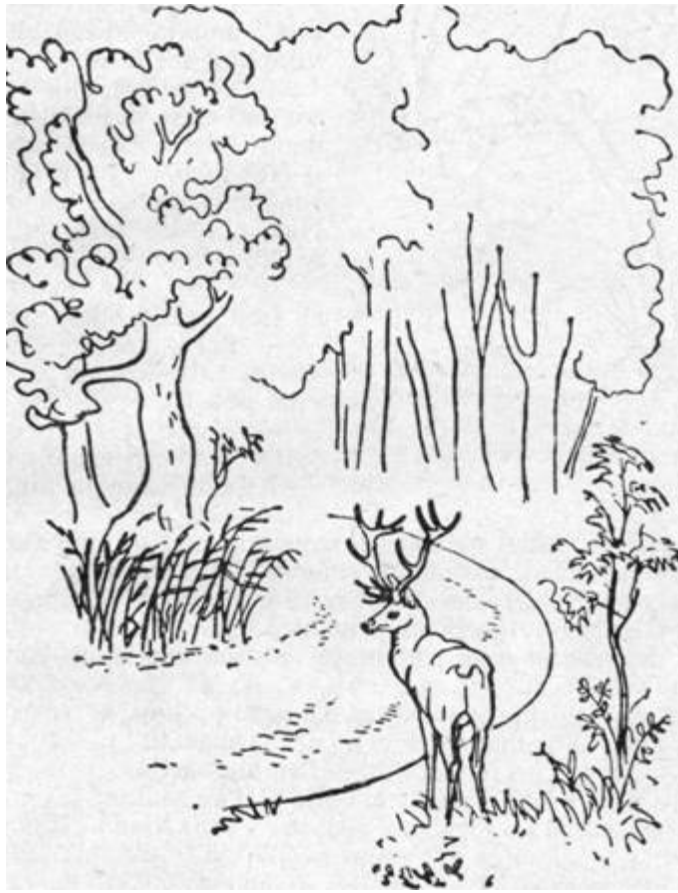

— Nemaz nepūlieties, — no biezajiem meldriem atskanēja ūdens vistiņas balss.

— Nemaz nepūlieties, tas jums tikpat neatbildēs.

— Kur jūs esat? — Bembijs jautāja, raudzīdamies visapkārt meldros.

— Te es esmu! — pavisam no citas puses bija dzirdami ūdensvistiņas smiekli.

— Tas īgņa, ko jūs pirmīt uzrunājāt, nevienu neievēro. Nav nekādas nozīmes viņu saukt.

— Viņš ir brīnumskaists! — Bembijs priecājās.

— Bet nejauks! — ūdens- vistiņa attrauca jau no gluži citas puses.

— Kāpēc jūs tā domājat? — Bembijs gribēja zināt.

Atbilde skanēja atkal no citurienes:

— Viņš nekad neliekas ne zinis, lai notiktu kas notikdams. Nesveicina un arī neatņem sveicienu. Nebrīdina nevienu, ja tuvumā draud briesmas. Nemēdz ne ar vienu kaut vārdu pārmīt.

— Nabags… — Bembijs noteica.

Ūdensvistiņas moži čivinošā balstiņa atkal jau dzirdama jaunā

vietā:

— Laikam jau iedomājies, ka viņu apskauž to pāris košo krāsu dēļ, un pat neļauj sevi kā nākas apskatīt.

— Jūs jau arī nerādāties, — Bembijs sacīja. To pašu brīdi ūdensvistiņa bija klāt kā saukta.

— Kas tad no manis ko redzēt, — viņa vienkārši noteica. Neliels, graciozs augumiņš necilā, no ūdens mikluma spīguļojošā ietērpā, žirgta, kustīga, apmierināta. Un vienā mirklī jau bija atkal prom.

— Nesaprotu, kā tik ilgi var ne no vietas nekustēties! — tā uzsauca no ūdens. Un, pēkšņi jau atrazdamās citur, piebilda: — Ir taču garlaicīgi un bīstami tik ilgi palikt uz vietas!

Tūdaļ atkal citā vietā atskanēja tās gavilējošā balstiņa:

— Vajag kustēties! Ja grib dzīvot un neciest badu, tad vajag kustēties!

Bembijs satrūkās, jo zāļu stiebri vieglītēm iečabējās. Viņš paskatījās visapkārt. Tur, nogāzē pazibēja kaut kas iesārtens un nozuda meldros. Un tobrīd arī iesitās degunā silta, kodīga dvesma. Garām zagās lapsa. Bembijs dzīrās saukt un brīdinot dauzīt ar kājām pret zemi, kad jau iešalcās pēkšņā lēcienā pašķirtās niedres, noplunkšķēja ūdens un izmisīgi iebrēcās pīle. Bembijs dzirdēja to plundurē- jam, pamanīja balti pamirdzam zālājā un tagad redzēja, kā putna spārni skaļi plīkšķināja lapsai pa vaigiem. Tad viss apklusa. Un tūdaļ jau lapsa nāca pa nogāzi augšup, turēdama pīli mutē. Tās kakls nevarīgi nokarājās, spārni vēl drusku cilājās, bet lapsa nepiegrieza tam vērību. Tā iesānis pameta uz Bembiju zobgalīgi svelošu skatienu un nesteigdamās ienira biezoknī.

Bembijs stāvēja nekustīgi. Vairākas vecās pīles švirk- stēdamas pacēlās gaisā un neprātīgās bailēs lidoja prom. Udensvistiņa spalgi uz

visām pusēm izkliedza brīdinājuma signālus. Krūmos satrauktas vidžināja zīlītes, mazie pīlēni šaudījās pa meldriem un pamesti klusiņām vaimanāja.

Gar krastmalu aši palaidās garām zivju dzenis.

— Lūdzu! — sauca pīlēni. — Lūdzu, vai jūs neredzējāt mūsu māmiņu?

— S-r-r! — nošvirkstināja zivju dzenis un zaigodams pašāvās garām. — Kas man par daļu!

Bembijs pagriezās un sāka iet. Viņš izgāja cauri dzelteno rūtu biezoknim, tad lielu dižskābaržu audzei un beidzot laz- dainei, līdz nonāca pie lielā grāvja. Te Bembijs klaiņoja bezmērķīgi apkārt cerībā sastapt sirmo Staltradzi. Viņš nebija to ilgi, kopš Gobo nāves, redzējis.

Tagad viņš to pamanīja jau iztālēm un skrēja pretī.

Klusēdami viņi gāja kādu brīdi līdzās. Tad Staltradzis iejautājās:

— Kā tad ir, vai par viņu vēl runā?

Bembijs saprata, ka domāts Gobo, un atbildēja:

— Es nezinu… esmu lielāko tiesu viens… — Un brīdi vilcinājies: — Bet… man ļoti daudz par viņu jādomā.

— Ak tā, tu tagad esi viens?

— Jā, — Bembijs pavērās viņā jautājoši, bet Staltradzis klusēja. Viņi gāja tālāk. Pēkšņi Staltradzis palika stāvam.

— Vai tu nekā nedzirdi?

Bembijs ieklausījās. Nē, viņš nedzirdēja nekā.

— Iesim! — iesaucās Staltradzis un aizsteidzās pa priekšu. Bembijs sekoja.

Staltradzis atkal apstājās.

— Vai tu vēl arvien nekā nedzirdi?

Tagad Bembijs sadzirdēja savādu čaboņu, ko nespēja izskaidrot. It kā tiktu noliekti zari un tad atkal spēji atlaisti vaļā. Un tai pašā laikā dobji un nevienmērīgi kaut kas sitās pret zemi.

Bembijs jau dzīrās bēgt.

— Nāc! — uzsauca Staltradzis un metās skriet trokšņa virzienā.

— Vai tur briesmas nedraud? — Bembijs, skriedams līdzās, uzdrīkstējās jautāt.

— Draud gan! — viņš saņēma drūmu atbildi. — Draud lielas briesmas!

Drīz vien viņi ieraudzīja zarus, kas, joņiem raustīti un vilkti, nemitīgi kustējās. Tuvāk pienākot, varēja manīt, ka pa krūmāju aizlocījās neliela taciņa.

Zemē gulēja draugs garausis, reizēm tas svaidījās no vienas puses uz otru, spārdījās, reizēm aprima, atkal spārdījās, un katra kustība atsaucās zaros virs viņa.

Bembijs ievēroja tumšu svītru, tādu kā vīnogulāju stīgu. Tā cieši novilkta stiepās no kāda zara lejup uz zaķi, apvijusies tam ap kaklu.

Patlaban garausis, liekas, izdzirda, ka viņam kāds tuvojas. Kā bez prāta viņš lēca gaisā, krita zemē, dzīrās bēgt, bet, norauts zālē, kūleniski apsviedās, raustījās un spārdījās.

— Nekusties! — uzsauca Staltradzis un tad līdzjūtīgi, tik maigā balsī, ka Bembijam iedūra sirdī, atkārtoja, noliecies pavisam tuvu pie garauša:

— Esi mierīgs, draugs zaķi, tas esmu es! Tagad nekusties.

Guli pavisam rami.

Zaķis gulēja nekustēdamies plakaniski zemē. Aizžņaugtā elpa gārdzoši sēca.

Staltradzis paņēma zaru ar savādo stīgu lūpās, novilka zemē, veikli pagriezies, uzkāpa uz tā un, piespiedis ar cietajiem nagiem pie zemes, ar vienu vienīgu raga piesitienu pārcirta pušu.

— Pacieties, kaut ari sāpētu, — viņš noliecās pie zaķa.

Piešķiebis galvu, viņš piespieda vienu raga zaru cieši pie

zaķa pakauša, taustīdams nobrauca ar to aiz garajām ausīm kažokā un pamāja. Zaķis sāka locīties.

Staltradzis tūdaļ palaida viņu vaļā.

— Guli mierīgi! — viņš sacīja. — Runa ir par tavu dzīvību!

Viņš sāka visu no jauna. Zaķis gulēja nekustīgi un gārdza. Bembijs mēmā izbrīnā stāvēja līdzās.

Tagad viens raga zars, cieši iespiedies zaķa kažokā, aiz- spraucās aiz cilpas. Staltradzis, gandrīz uz ceļiem nometies, kā urbdams grozīja galvu, iebāza ragu dziļāk cilpā, līdz beidzot tā padevās un atslāba.

Zaķis dziļi ievilka elpu, un to pašu brīdi visas viņa bailes un sāpes izlauzās skaļās vaimanās.

— E … ē … ē! — viņš raudāja elsodams.

— Klusē! — Staltradzis uzsauca, viegli norādams, viņš uz brīdi pārtrauca savu darbošanos. Viņa mute atradās līdzās zaķa plecam, viens rags — starp garajām ausīm, un izskatījās it kā viņš turētu zaķi uzdurtu uz raga.

— Kā tu vari būt tāds muļķis un tagad raudāt, — Staltradzis miermīlīgi purināja, — gribi laikam atsaukt lapsu? Jā? Nu, tātad. Turies mierīgi.

Runādams viņš darbojās tālāk — palēnām, piesardzīgi, saspringti. Pēkšņi cilpa, gari pavilkdamās, padevās. Garausis, to vēl īsti

neapjēgdams, bija brīvs. Viņš paspēra soli un kā apmāts palika tupam. Tad palēca uz priekšu, lēnām, bailīgi, tad arvien ātrāk un ātrāk. Beidzot aizdrāzās vienā stiepienā.

— Ne paldies nepateicis! — Bembijs sašutis iesaucās, noraudzīdamies tam nopakaļ.

— Viņš jau vēl nav attapies, — noteica Staltradzis.

Cilpa gulēja zemē. Bembijs mazliet piegrūda tai ar kāju,

tā iečirkstējās un nobiedēja Bembiju. Šāda skaņa neiederējās meža pasaulē.

— Vai… viņš? —Bembijs klusi jautāja.

Staltradzis pamāja ar galvu.

Palēnām abi gāja tālāk.

— Uzmanies, — Staltradzis runāja, — ejot pa taciņu, pārbaudi zarus, izslej uz priekšu ragu vainagu, augšup lejup un, ja dzirdi šo čirkstoņu, griezies tūlīt atpakaļ. Tai laikā, kad tev nav ragu vainaga, uzmanies divkārt. Es jau sen vairs pa taciņām nestaigāju.

Bembijs nodevās trauksmainām pārdomām.

— Viņa šeit nav… — Bembijs bezgala izbrīnījies čukstēja.

— Nē… patlaban viņa mežā nav, — Staltradzis apstiprināja.

— Un tomēr — atkal viņš! — Bembijs neizpratnē purināja galvu.

Staltradža balss bija rūgtuma pilna:

— Kā jūsu Gobo teica?… Vai neskandināja par viņa visvarenību un žēlsirdību? …

— Vai tad viņš nav visvarens? — Bembijs čukstēja.

— Tikpat, cik žēlsirdīgs, — skarbi attrauca Staltradzis.

— Bet… pret Gobo viņš taču esot izturējies labi… — Bembijs bailīgi ieminējās.

— Vai tu tā domā, Bembij? — viņš skumji jautāja. Pirmo reizi viņš uzrunāja Bembiju vārdā.

— Es nezinu! — Bembijs izmisīgi iesaucās. — Nesaprotu!

— Vajag mācīties izprast dzīvi… un uzmanīties, — vecais Staltradzis lēnām noteica.

Ausa rīts, kas Bembijam atnesa nelaimi.

Agrā mijkrēšļa blāvi pelēcīgā gaisma ielija mežā. Pļavās pacēlās

pienbalta migla, visapkārt valdīja klusums, kas dvesmo dienas sākuma elpu. Vēl nebija pamodušās vārnas, ne arī žagatas, gulēja sīlis.

Šai naktī Bembijs satika Falinu. Viņa skumji un bikli uzlūkoja savu draugu.

— Esmu tik vientuļa, — Falina klusi sacīja.

— Arī es esmu vientuļš, — Bembijs vilcinādamies atteica.

— Kāpēc tu vairs nepaliec kopā ar mani? — Falina pazemīgi vaicāja. Bembijam bija sāpīgi, ka arvien spriganā, drošā Falina ir tik nopietna un pazemīga.

— Man jābūt vientuļam, — viņš paskaidroja. Bet, lai arī cik saudzīgi centās, tas izskanēja skarbi. To Bembijs dzirdēja pats.

— Vai tu mani vēl mīli? — Falina, viņu uzlūkodama, klusi vaicāja.

— Es nezinu, — Bembijs atbildēja.

Tad Falina, vairs ne vārda neteikdama, lēni devās prom un pameta Bembiju vienu …

Patlaban viņš stāvēja pie lielā ozola noras malā, piesardzīgi vēroja, vai nedraud briesmas, un dzertin dzēra spirgto rīta vēsmu, dzidru un skaidru, tā mikli un svaigi smaržoja pēc zemes, pēc rasas, zāles un slapjām šķilām. Bembijs elpoja dziļiem malkiem. Pēkšņi viņu sagrāba tik bezbēdīgs prieks, kādu viņš sen nebija jutis. Bembijs līksmi paspēra soli miglas apņemtajā pļavā.

Tobrīd nogranda pērkons.

Sajutis spēcīgu grūdienu, Bembijs sagrīļojās. Neprātīgu baiļu dzīts, viņš ielēca atpakaļ biezoknī un metās skriet. Ne Bembijs saprata, kas noticis, ne arī spēja kaut ko sakarīgu izdomāt, tikai skrēja un skrēja. Šausmas stindzināja sirdi, laupīja elpu, bet viņš joņoja, cik spēka. Pēkšņi Bembiju caururba svelošas, neciešamas sāpes. Viņš juta, ka pār kreiso gūžu, no tās vietas, kur svilināja sāpes, notecēja tieva dedzinoša strūkliņa. Bembijam vajadzēja skrējienu pagausināt, soļot lēnāk. Tad krustus un pakaļkājas sažņaudza tik spējš stingums, ka viņš saļima.

Cik labi tā gulēt un nekā nedomāt!

— Celies! Bembij! Celies! — Līdzās stāvēja sirmais Staltradzis un saudzīgi grūstīja Bembiju pie pleca.

Bembijs dzīrās iebilst: «Es nespēju,» — bet Staltradzis atkārtoja:

— Celies! Celies!

Viņa balsī bija neatlaidīga uzstājība un arī tik daudz maiguma, ka Bembijs neteica nekā. Arī neciešamās sāpes uz brīdi aprima.

— Celies! Tev jātiek prom, mans bērns! — Tagad balsī bija jaušamas bailes un steiga.

«Mans bērns …» Šķita, ka šie vārdi, kas neviļus paspruka sirmajam valdonim, vienā mirklī uzrāva Bembiju kājās.

— Tā! — Staltradzis atzinīgi pamāja, dziļi ievilka elpu un pārliecinoši turpināja: — Nāc tagad man līdzi… turies tikai aiz manis! …

Viņš aši aizsteidzās pa priekšu. Bembijs sekoja, kaut arī ilgoties ilgojās nolikties zemē, palikt mierīgi guļam un atpūsties.

Sirmais Staltradzis, šķiet, to noprata, jo nemitējās uzmundrināt:

— Tagad jāpacieš, lai cik lielas sāpes tevi mocītu, tagad nedrīkst ne domāt par gulēšanu… pat ne domāt nedrīkst, jo šādas domas vien jau nogurdina! Tagad vajag glābties… vai saproti, Bembij?… Glābties… Citādi tu esi pazudis… domāt tikai par to, ka viņš seko tev pa pēdām… vai tu mani saproti, Bembij? … Un viņš nogalinās tevi bez žēlastības… turies tikai līdzi… tā, tikai līdzi… gan jau būs labi.. . jābūt labi…

Bembijam nebija vairs spēka prātot. Ar katru soli sāpes plosīja arvien vairāk, aizcirtās elpa un aptumšojās apziņa, karstā strūkliņa, kas svilinot tecēja lejup pa gūžu, iededza sirdī trauksmainu nemieru.

Sirmais Staltradzis gāja, apmezdams plašu loku. Tas prasīja daudz laika. Cauri sāpju un nespēka miglai Bembijs ar izbrīnu atskārta, ka pēkšņi viņi atkal iet garām lielajam ozolam.

Te Staltradzis apstājās un ošņāja zemi:

— Šeit! — viņš čukstēja. — Te ir viņš un… te… suns … Nāc … aši!

Viņi skrēja.

Pēkšņi Staltradzis atkal apstājās.

— Vai redzi! … — viņš iesaucās. — Te tu gulēji zemē.

Bembijs ievēroja nogulēto zāli un lielu savu paša asiņu palti, kas sūcās zemē.

— Viņi jau te bijuši… Viņš un suns… — Staltradzis rūpīgi pārbaudīja visu laukumiņu, — tagad nāc! — Viņš lēnām, arvien no jauna ošņādams, devās pa priekšu. Bembijs redzēja uz krūmu lapām un zāļu stiebriem spīguļojam sārtās lāses. «Mēs te jau esam gājuši,» viņš domāja, bet nespēja pateikt.

— Nu, tā! — dziļi apmierināts, noteica Staltradzis. — Tagad esam viņiem aizmugurē …

Viņš vēl kādu laiku gāja pa tām pašām pēdām, tad negaidot izmeta līkumu un uzsāka jaunu apli. Bembijs grīļodamies sekoja.

Vēl vienu reizi, tagad no pretējās puses, viņi nonāca pie ozola, vēlreiz pie tās vietas, kur Bembijs bija nokritis, tad Staltradzis devās citā virzienā.

— Ed! — viņš palika stāvam un, atkārpījis zāli, norādīja

uz dažām sīkām, tumši zaļām lapiņām, kas īsas, leknas un pārslainas spraucās laukā no raupjās zemes.

Bembijs paklausīja. Lapiņas bija pretīgi rūgtenas un nejauki smakoja.

Pēc kāda brīža Staltradzis jautāja:

— Kā jūties?

—- Labāk, — Bembijs aši atbildēja.

Pēkšņi viņš atkal spēja runāt, prāts bija noskaidrojies un nogurums mazinājies.

— Ej kādu laiciņu pa priekšu, — Staltradzis mudināja un tad sacīja:

-— Beidzot!

Viņi apstājās.

— Asinis vairs netek, — paskaidroja Staltradzis, — brūce

neasiņo un tātad nekļūs par nodevēju… nenorādīs viņam un sunim ceļu uz tavu dzīvību.

Staltradzis izskatījās piepūlējies un noguris, bet balss skanēja moži.

— Iesim, — viņš aicināja, — tagad varēsi atpūsties.

Viņi aizgāja līdz platajam grāvim, kuru Bembijs vēl nekad nebija šķērsojis. Staltradzis nokāpa tajā, Bembijs sekoja, bet izrāpties no tā otrā stāvajā nogāzē bija pārāk grūti. Atkal smeldzīgi uzvirmoja sāpes. Bembijs klupa, grīļojās, cēlās un smagi elsoja.

— Es nespēju tev palīdzēt, — Staltradzis teica, — tev jātiek augšā!

Un Bembijs uzrāpās. Viņš juta no jauna pār gūžu nolīstam karsto strūkliņu, juta no jauna zūdam spēkus.

— Tu atkal asiņo. Tā jau domāju. Bet nedaudz… un… — Staltradzis čukstus piebilda, — tagad tas arī nevar mums neko kaitēt.

Soli pa solim viņi virzījās uz priekšu pa milzīgu dižskābaržu joslu. Zeme te bija mīksta un gluda. Iešana nesagādāja nekādas grūtības. Bembiju sagrāba nepārvarama vēlēšanās nogulties, izstiepties un nekustēties vairs. Tālāk iet vairs nebija spēka. Sāpēja galva, ausīs džinkstēja, nervi drebēja, un sāka kratīt drudzis. Acu priekšā sametās tumšs. Nekādas vēlēšanās. Vienīgi prasība pēc miera un vienaldzīga izbrīna, kā dzīve pēkšņi tā pārvērtusies, salūzusi. Sen aizmirsta, pagaisusi laime viņam tagad šķita klaiņošana pa mežu, kad pats bija vesels, neievainots … vēl šorīt… vēl pirms stundas …

Zemi ozoli, krūkļu skupsnas, bruk- slājs. Šķērsām ceļā, dziļi iegrimis brikšņos, gulēja milzīgs, rēpuļains skābarža stumbrs.

— Esam klāt Bembijs dzirdēja Staltradzi runājam. Viņš aizslīdēja gar stumbru uz augšu, Bembijs vilkās nopakaļ un gandrīz vai iegāzās bedrē.

— Tā, te tu vari gulēt! — noteica Staltradzis.

Bembijs sabruka un vairs nekustējās.

Tālāk, zem kritušā stumbra, bedre bija vēl platāka un veidoja mazu zemnīcu. Cieši saaugušie krūmi saslējās virs ieejas tik blīvi, ka noslēpa to jebkura acīm. Ja izdevās nokļūt tur lejā, tad vairs nebija ne no kā jābaidās.

— Te tu esi drošībā, — sacīja Staltradzis, — te tu paliksi.

Bembijs gulēja siltajā zemes paspārnē, ar kritušā koka trunošo mizu virs galvas, ieklausījās savās sāpēs, kā tās pieauga, nebija valdāmas, tad atkāpās, saplaka un aprima arvien vairāk un vairāk. Reizēm viņš izrausās, vārgi grīļodamies, pastāvēja uz savām nogurušajām, nedrošajām kājām, tad paspēra pāris saspringtu soļu, lai pameklētu barību.

Viņš plūca zālītes, kurām agrāk nepiegrieza nekādu vērību, pat neredzēja tās. Tagad pēkšņi tās pašas sevi atgādināja, vilināja ar savdabīgo, skurbo smaržu. Senāk noniecinātais, izspļautais — ja tas nejauši gadījās mutē reizē ar maltītei noplūkto — tagad likās garšīgs

un aromātisks. Viena otra sīka lapiņa, dažs labs sulīgs stiebrs arī patlaban tam derdzās, bet Bembijs tos tomēr negribēdams ēda, un viņa brūce dzija ašāk, spēki atgriezās manāmi.

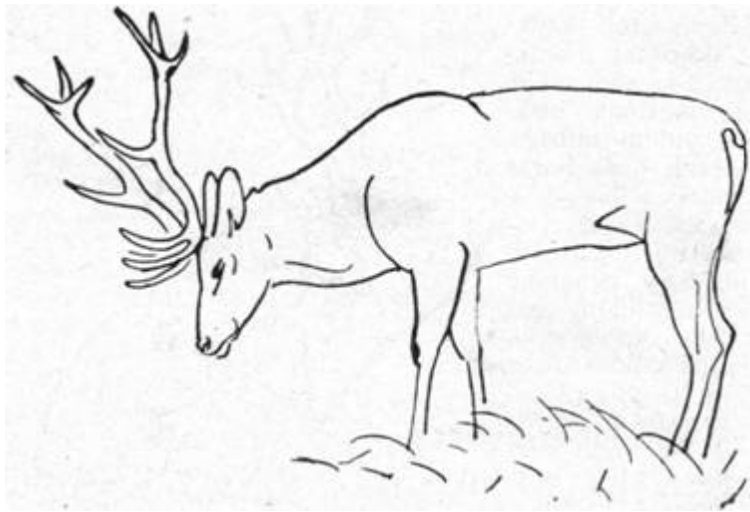

Bembijs bija glābts. Tomēr viņš vēl nepameta alu, vienīgi naktīs mazliet paklaiņoja. Dienā rāmi palika guļam. Tikai tagad, kad vairs nejuta sāpes un domās pārdzīvoja visu notikušo vēlreiz, viņā pamodās neprātīgas bailes un sirds sažņaudzās dziļā satraukumā. Viņš nespēja no tā atbrīvoties, nespēja piecelties un kā citkārt doties klejojumos.

Bembijs gulēja, reizēm juzdamies pārsteigts, reizēm sašutis, apkaunots, saviļņots, drīz smeldzīgu skumju, drīz laimes pārpilns.

Staltradzis pastāvīgi palika Bembija tuvumā. Sākumā tas pavadīja pie viņa dienas un naktis. Tagad reizēm pameta viņu vienu, it īpaši, ja manīja, ka Bembijs nodevies pārdomām. Tomēr nekur tālu no alas negāja.

Kādā vakarā pēc pērkona negaisa saules riets gaiši apstaroja dzidri zilo debess jumu. Visapkārt koku galotnēs skaļi dziedāja melnie strazdi, žubināja žubītes, zaros vidžināja zīlītes, zemē zālē un krūmos bija dzirdama fazānu metāliskā ķērkšana, skaļi gavilēdams, smējās dzenis un mīlas aizrautībā dūdoja baloži.

Bembijs iznāca no savas paslēptuves. Dzīve bija skaista. Staltradzis kā gaidīdams stāvēja turpat netālu. Abi kopā devās paklaiņot.

Taču pāri grāvim, pie pārējiem, Bembijs vairs neatgriezās.

Bija nakts, to piepildīja rudens lapkriša čuksti, koka galotnēs spalgi iebrēcās apogs. Tad nogaidīja.

Tomēr Bembijs jau no tālienes bija to pamanījis cauri pakailajiem zariem un neteica nekā. Apogs pielidoja tuvāk un iebļāvās vēl skaļāk. Tad atkal pagaidīja. Taču Bembijs arī šoreiz neteica nekā. Apogs to nespēja izturēt.

— Vai jūs nenobijāties? — viņš īgni apvaicājās.

— Kā nu ne, — Bembijs rāmi atbildēja, — mazliet nobijos.

— Ak tā gan, — apogs aizvainoti krekšķēja, — tikai mazliet? Senāk jūs vienmēr šausmīgi pārbijāties. Bija patiesa bauda redzēt jūsu izbīli. Nezin, kas tam varētu būt par iemeslu, ka tagad jūs tikai mazliet baidāties?… — viņš pukodamies atkārtoja: — Mazliet nobijos . . .

Apogs bija kļuvis vecs, tāpēc vēl iedomīgāks un vieglāk aizvainojams.

Bembijs gribēja atbildēt, ka viņš arī agrāk nav baidījies, nekad nav baidījies, ka teicis tā vienīgi tādēļ, lai sagādātu putnam prieku. Tomēr viņš to nepateica. Redzot veco, labo apogu tupam kokā un pukojamies, viņam sametās tā žēl. Viņš centās to nomierināt.

— Varbūt tāpēc, ka tieši domāju par jums.

— Ko? — Apogs no jauna sasparojās. — Ko? Jūs domājāt par mani?

— Jā, — Bembijs vilcinādamies atbildēja, — tieši tobrīd, kad jūs sākāt kliegt. Citādi, protams, es būtu tāpat nobijies kā allaž.

— Vai tiešām? — apogs dūdoja.

Bembijs nespēja atturēties no kārdinājuma viņu nomierināt. Kam tad ar to var kaitēt? Lai mazais, vecais zēns papriecājas.

— Tiešām gan, — viņš apstiprināja, — man katrreiz šermuļi pārskrien pār kauliem, kad es jūs tā pēkšņi izdzirdu.

Apogs piepūtās un pārvērtās par pūkainu, brūnganpelē- cīgu spalvu kamoliņu, un jutās laimīgs.

— Ļoti mīļi, ka jūs par mani domājāt. . . ļoti mīļi… — viņš maigi dūdoja. — Mēs neesam sen redzējušies.

— Ļoti sen, — Bembijs apstiprināja.

— Jūs laikam vairs neejat pa agrākajām taciņām? — apogs apjautājās.

— Nē… — Bembijs gausi novilka, — pa agrakajam taciņām es vairs neeju.

— Arī es tagad ieskatos pasaulē tālāk nekā senāk, — apogs lielīgi paskaidroja. Viņš noklusēja, ka jaunāks nekaunīgs zellis viņu padzinis no dzimtās vietas. — Nevar jau vienmēr palikt vienā un tai pašā nostūrī, — viņš piebilda. Tad gaidīja uz atbildi.

Bet Bembijs jau bija gabalā. Viņš bija iemanījies tikpat nedzirdami pazust, kā to prata Staltradzis.

— Kāda nekaunība! — sašuta apogs.

Viņš noskurinājās, iegremdēja knābi krūšu spalviņās un ņēmās filozofēt:

— Nekad nedrīkst ticēt, ka ar smalkajiem kungiem var pastāvēt kāda draudzība. Lai arī cik tie būtu laipni… kādā jaukā dienā tie kļūst nekaunīgi… un tad paliec nu sēžot kā tāds muļķis …

Pēkšņi apogs kā akmens krišus nokrita zemē. Viņš bija nomedījis

peli, kas nu viņa nagos vairs tikai vienu pašu reizi iepīkstējās. Viņš saplosīja to gabalos, jo vajadzēja izgāzt savas dusmas. Aši, bez apdomāšanās, viņš aprija medījumu. Tad aizlaidās prom. «Kas man gar tādu Bembiju?» viņš prātoja. «Kas man gar visu to smalko sabiedrību? Negribu nekā par viņiem zināt!» Viņš sāka neganti klaigāt. Tik spalgi, satraucoši, ka daži meža baloži, kuriem viņš lidoja garām, izbailēs pamodušies, švirkstinādami spārnus, pacēlās no savām guļvietām.

Mežā ilgi bija plosījusies vētra un norāvusi no zariem pēdējās lapas. Tagad koki stāvēja kaili.

Ausa pelēcīgs rīts, kad Bembijs atgriezās gravā, lai kopā ar sirmo Staltradzi ietu gulēt. Pēkšņi kāda smalka balstiņa viņam uzsauca, vēl un vēlreiz. Bembijs apstājās. No koka zibenīgi nokūleņoja zemē vāverīte un apsēdās pie Bembija kājām.

— Tad patiesi tas esat jūs! — tā nočiepstēja bijīgā izbrīnā. — Es pazinu uzreiz, kad jūs gājāt garām, bet nespēju ticēt…

— Kā tad jūs te gadījāties?… — Bembijs jautāja.

Možais, mazais dzīvnieciņš kļuva bēdīgs:

— Ozols pagalam… — vāverīte sāka gausties, — mans jaukais, vecais ozols … vai atceraties? Tas bija briesmīgi… V i ņ š to nogāza.

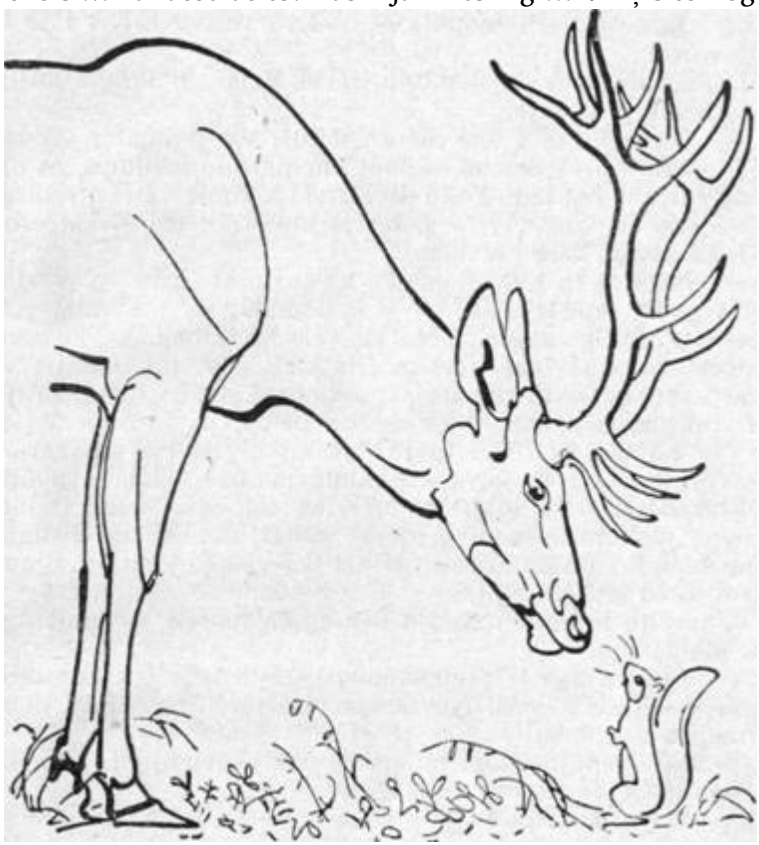

Bembijs skumji nokāra galvu. Viņam bija no sirds žēl vecā, brīnišķīgā koka.

— Tas notika tik ātri, — vāverīte steidzās stāstīt, — mēs, visi, kas dzīvojām koka zarotnē, aizbēgām un noskatījāmies, kā viņš ar milzīgi lielu, spožu zobu pārkoda veco ozolu. Koks pa atvērto brūci skaļi vaimanāja. Vaimanāja vienā laidā, vaimanāja arī zobs… bija neciešami klausīties. Tad nabaga jaukais koks nogāzās. Laukā, uz pļavas… mēs visi raudājām.

Bembijs klusēja.

— Jā, — vavente nopūtas, — viņš var visu …Viņš ir visuvarens.

Vāverīte uzlūkoja Bembiju lielām acīm un saslēja ausis, taču Bembijs klusēja.

— Un tā nu mēs visi esam palikuši bez pajumtes, — vāverīte žēlojās, — nemaz nezinu, kur pārējie izklīduši, es atnācu šurp… bet tādu koku diezin vai kādreiz vairs atradīšu.

— Vecais ozols… — Bembijs klusi noteica, — atceros to kopš savām bērnu dienām.

— Nē, kas to būtu domājis, ka tas esat jūs! — vāverīte jutās gauži iepriecināta. — Visi domāja, ka jūs vairs sen neesot starp dzīvajiem. Tiesa, dažreiz klīda baumas, ka esot redzēts, reizēm viens, reizēm cits kāds esot jūs manījis. . . taču neko noteiktu nevarēja noskaidrot, tāpēc to uzskatīja par tukšām baumām. — Vāverīte pētoši pavērās Bembijā. — Nu kā tad citādi… ja jūs neesat atgriezies atpakaļ…

Varēja manīt, ka vāverīte, gaidīdama uz atbildi, dega ziņkārībā. Bembijs klusēja. Bet arī viņā pamodās klusa, trauksmaina ziņkāre. Viņam gribējās jautāt. Jautāt par Falinu, tanti Enu, Ronno un Karusu, jautāt par visiem jaunības draugiem. Taču viņš klusēja.

Vāverīte joprojām sēdēja Bembijam iepretī, to uzmanīgi vērodama.

— Tad nu gan ir ragu vainags! — tā iesaucās apbrīnodama. — Kāds kronis! Nevienam visā mežā nav tāda, tikai sirmajam valdonim!

Senāk Bembiju šis atzinums būtu sajūsmināj is un viņam glaimojis, bet tagad viņš tikai izmeta:

— Jā… var jau būt…

Vāverīte aši pamāja ar galvu.

— Patiesi! — tā brīnījās. — Nudien, jūs sākat nosirmot!

Bembijs gāja tālāk. Vāverīte noprata, ka saruna beigusies, un ielingoja koku zaros.

— Uz redzēšanos! — tā sauca nopakaļ. — Visu labu! Man bija liels prieks. Ja man gadīsies sastapt kādu no jūsu vecajiem paziņām, tad pastāstīšu, ka esat dzīvs… viņi visi ļoti priecāsies.

Bembijs, to dzirdot, juta atkal sirdi viegli iesmeldzamies. Taču neteica nekā. Staltradzis bija viņu pamācījis vēl bērnībā, ka vajagot dzīvot vienatnē. Un arī vēlāk, līdz pat šim laikam atklājis daudzas atziņas, noslēpumus. Taču no visām pamācībām visnozīmīgākā bija —

vajag dzīvot vienam. Ja gribi sevi saglabāt, ja gribi izprast dzīves jēgu, ja gribi tikt pie gudrības, vajag dzīvot vienatnē!

— Bet mēs abi, mēs taču tagad esam pastāvīgi kopā? — Bembijs kādreiz vaicāja.

— Ne vairs ilgi, — sirmais valdonis atbildēja.

Šī saruna bija notikusi tikai pirms dažām nedēļām.

Nupat Bembijam tas pēkšņi iešāvās prātā, tāpat iešāvās prātā, ka pirmajā tikšanās reizē Staltradža vārdi bija veltīti palikšanai vienatnē. Tas notika toreiz, kad Bembijs vēl bija bērns un sauca pēc mātes. Tad Staltradzis bija pienācis klāt un jautājis: «Vai tad tu nevari dzīvot viens?»

Bembijs gāja savu ceļu tālāk.

Mežs atkal bija tinies baltā sniega segā, siltā, mīkstā villainē, un gulēja kluss. Bija dzirdama vienīgi vārnu ķērkšana un šad un tad kādas satrauktas žagatas žadzināšana vai arī biklā, rāmā zīlīšu vidžināšana. Tad sals pieņēmās, un iestājās pilnīgs klusums. Pat gaiss sāka saltumā skanēt.

Kādā rītā dziļo klusumu saplosīja suņa rejas.

Nerimtīga, skubīga riešana, kas reizēm spalgi un aprauti, reizēm ar ērcīgu aizrautību atbalsojās mežā.

Gravā, zem vētras gāztā skābarža, Bembijs pacēla galvu un palūkojās uz Staltradzi, kas gulēja līdzās.

— Nav nekas, — tas atbildēja Bembija jautājošam skatienam, — nekas tāds, kas varētu attiekties uz mums.

Tā viņi gulēja savā miteklī ar veco koka stumbru kā drošu jumtu virs galvas, biezā sniega kupena aizturēja ledus- salto vēju, un krūmu mezglainie zari kā blīvs žogs pasargāja no jebkura glūnoša skatiena.

Riešana — nikna, elsojoša, satraukta, arvien vairāk tuvojās. Tam vajadzēja būt mazam sunim.

Arvien tuvāk un tuvāk. Nu jau bija dzirdama divu sēkšana, tramīgā vaukšķēšana jaucās kopā ar klusu, smeldzīgu rūkoņu. Bembijs uztraucās, bet Staltradzis nomierināja atkal:

— Nekas, tas neattiecas uz mums.

Abi palika nekustīgi savā siltajā miteklī un lūkojās ārā.

Arvien tuvāk un tuvāk brīkšķēja zari, no skrējienā skartajiem zariem krita sniegs un virmodams pacēlās augšup. Un nu jau varēja saskatīt skrējējus pašus.

Cauri sniega kupenām, krūmiem, zariem un saknēm lēca,

spraucās un līda vecā lapsa. Tai pa pēdām dzinās pakaļ suns. Tas tiešām bija mazs suns ar īsām kājām.

Lapsai bija sadragāta priekškāja un virs tās izplēsts vilnas kumšķis. Lapsa turēja sadragāto ķepu augsti paceltu, no brūcēm tecēja asinis, elpa lauzās no krūtīm sēcoši, acis aiz šausmām un saspringuma bija plaši ieplestas. Lapsa aiz bailēm un niknuma bija kā bez prāta,

tuvu izmisumam un galīgi pagurusi. Pēkšņi tā apsviedās apkārt. Pagriezienā iekrāva sunim pa ausi, tā ka tas pārsteigumā pāris soļus pastreipuļoja atpakaļ.

Lapsa attupās uz pakaļkājām. Viņa nespēja vairs kustēt. Sašauto ķepu nevarīgi pacēlusi, plaši atplestu rīkli, trīcošām lūpām viņa šņāca sunim pretī.

Taču suns neapklusa ne mirkli. Spalgā, kviecošā riešana pieņēmās vēl negantāk un nevaldāmāk.

— Rau! Rau, rau, rau, kur tā! Rau, rau!

Suns patlaban nelamāja vis lapsu, nemaz ar to nerunāja, bet, acīm redzot, sauca kādu citu, kas bija vēl tālu prom.

Tiklab Bembijs, kā arī Staltradzis zināja, ka tas ir viņš, ko suns aicina šurp. To zināja arī lapsa. Asinis tagad plūda no brūcēm aumaļām, uzburdamas baltajā sniega segā ugunīgi sārtu lāmu, kas lēni kūpēja.

Lapsu pārņēma nespēks. Sadragātā ķepa gļēvi slīdēja lejup, bet, saskaroties ar auksto sniegu, to dedzināja sveloša sāpes. Ar lielu piepūli viņa cēla ķepu atkal augšā un trīsēdama centās noturēt to gaisā izslietu.

-— Ļauj man… — lapsa ierunājās klusi un lūdzoši. — Ļauj man… — tā čukstēja lūdzoši, gurdeni un pazemīgi.

— Nē! Nē! Nē! — suns nikni ķaukstēja.

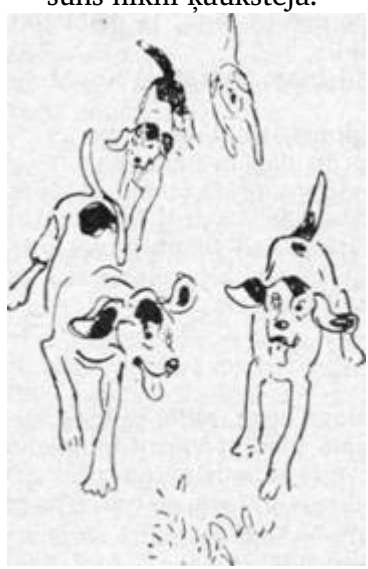

— Es tevi lūdzu … — lapsa sacīja, — es vairs nespēju… ar mani ir beigas … ļauj man iet… ļauj tikt mājās … ļauj kaut mierā nomirt…

— Nē! Nē! Nē! — suns gaudoja.

— Mēs taču esam radi… — lapsa lūdzās vēl pazemīgāk, — ļauj man iet… — viņa raudāja — … ļauj nomirt pie savējiem . .. mēs esam tikpat kā tuvinieki, tu un es…

— Nē! Nē! Nē! — suns plosījās.

Tad lapsa izslējās stalti taisna. Viņas skaistais, smailais purniņš noliecās pie asiņojošām krūtīm, viņa pacēla acis un lūkojās tieši sunim pretī. Gluži citādā, apvaldītā, skumjā un rūgtuma pilnā balsī viņa izdvesa:

—- Vai tev nav kauna? . . . Nodevējs!

— Nē! Nē! Nē! — aizelsdamies kauca suns.

— Ak tu pārbēdzējs… atkritējs! — Lapsas saplosītais augums naidā un nicinājumā iztaisnojās. — Iztapoņa! Nožēlojamais okšķeris… izspiego mūs tur, kur viņš nespēj atrast… vajā mūs tur, kur viņš nespēj panākt… nodod mūs … mūs visus, kas esam tavi radi… mani, kas esmu tikpat kā tava māsa… un tu te stāvi un pat nekaunies?

Pēkšņi visapkārt sākās skaļa murdoņa:

— Nodevējs! — sauca žagatas no kokiem.

— Okšķeris! — brēca sīlis.

— Plukata! — pīkstēja zebiekste.

— Atkritējs! — sprauslāja sesks.

No kokiem, no krūmiem šņāca un čiepstēja, svilpa un brēca, un gaisā ķērca vārnas:

— Krrā-ā-pnieks!

Visi steidzās šurp, visi bija no koku galotnēm un saviem drošajiem patvērumiem noklausījušies strīdā. Sašutums, kas virda lapsā, uzjundīja seno rūgtumu viņos visos; asinis, kas

kūpēja, sārtodamas sniegu, satracināja viņus un apslāpēja parastās bailes.

Suns paskatījās visapkārt.

— Jūs! — tas iesaucās. — Ko jūs gribat? Ko jūs zināt? Ko jūs gvelžat? Jūs visi piederat viņam, tāpat kā es… Tikai es … es mīlu viņu, es pielūdzu viņu! Es v i ņ a m kalpoju! Jūs gribat sacelties… Jūs, nožēlojamie, pret viņu? Viņš ir visuvarens! Viņš ir pār mums visiem! Viss, kas jums ir, ir no viņa! Viss, kas aug, kas ir dzīvs, viss ir viņa! —

Suns aiz sajūsmas trīsēja.

— Nodevējs! — iepīkstējās vāverīte.

— Jā! — lapsa šņāca. — Nodevējs! Neviens cits kā vien tu … vienīgi tu!…

Suns svētā sašutumā lēkāja un griezās riņķī.

— Vienīgi es?… Mele! Vai pie viņa nav daudzi, vēl daudzi citi? … Zirgs … govs… aita… vistas… no jums visiem, no visiem jūsu perēkļiem ir pie viņa daudzi un pielūdz viņu… kalpo viņam!

— Salašņas! — lapsa šņāca nevaldāmā nicinājumā.

Suns vairs negaidīja un sagrāba lapsu aiz rīkles, sēkdami,

rēkdami abi kūleņoja pa sniegu — mežonīgs kamols, kas raustījās, kampa uz visām pusēm un no kura smidzēja asinis, lidoja spalvas un uzvirpuļoja sniegs. Lapsa vairs nespēja ilgi cīnīties. Pēc dažiem mirkļiem viņa jau gulēja uz muguras, gaišo vēderu uz augšu pavērsusi, noraustījās, izstiepās un nomira.

Suns viņu vēl papurināja, tad nometa savandītajā sniegā. Pēc tam, kājas iepletis, nostājās līdzās un no jauna ņēmās skaļā, dobjā balsī riet:

— Rau! Rau! Rau, kur ir!

Visi, šausmu pārņemti, aizmetās prom, kur nu kurais varēdams.

— Briesmīgi… — Bembijs klusi izdvesa.

— Briesmīgāk vēl ir tas, — sacīja Staltradzis, — ka viņi tic tam, ko suns sludināja. Tic, dzīvo visu mūžu vienās bailēs, nīst viņu, paši sevi… un ļauj viņa labā sevi nogalināt.

Aukstums pēkšņi mitējās, un ziemas vidū iestājās atelpa. Zeme pilniem malkiem dzēra kūstošo sniegu, tā ka jau visur pletās lieli zemes plankumi. Melnie meža strazdi vēl nedziedāja, bet, kad tie cēlās augšup no zemes, kur bija meklējuši

tārpus, vai ari laidelējās no koka uz koku, tie laiku pa laikam stiepti un spalgi iegavilējās, un iztālēm šī gavilēšana atgādināja

dziedāšanu. Šur tur atskanēja dzeņa smiekli, vieglāk sarunas raisījās žagatām un vārnām, rosīgāk tērzēja zīlītes un fazāni, norausušies no kokiem, kur bija apmetušies ziemas guļai, palika uz vietas stāvam gandrīz tikpat ilgi kā labajā laikā, lai rīta saulē izbužinātu spalvas un ar mazām atstarpēm atkal un atkal metāliski piesmakušā balsī iebrēktos.

Šādā rītā Bembijs bija aizklaiņojis tālāk nekā parasti. Gaismai austot, viņš bija pienācis pie grāvja malas. Pāri pretī, tur, kur viņš kādreiz bija dzīvojis, kaut kas kustējās. Bembijs palika zaru aizsegā un vēroja. Tiešām, tur kāds viņa dzimtas loceklis lēnām pastaigājās šurp un turp, meklēja no sniega brīvos laukumus un ņēmās mieloties gar pāragri izspraukušos zālīti.

Bembijs patlaban grasījās vienaldzīgi novērsties un iet prom, kad pazina Falinu. Viņš jau dzīrās izlēkt laukā un saukt, taču palika nekustīgi stāvam. Tik ilgi viņš nebija Falinu redzējis. Sirds sāka nevaldāmi dauzīties. Falina gāja lēnām, it kā nogurusi vai arī noskumusi. Viņa tagad izskatījās līdzīga viņa mātei vai arī tantei Ēnai, kā to Bembijs izbrīnījies un sāpināts ievēroja. Falina pacēla galvu un raudzījās pāri pretī, it kā jauzdama Bembija tuvumu.

Un atkal Bembiju neatturami vilka iziet viņai pretī, un atkal viņš stāvēja kā sastindzis un nespēja pakustēties. Viņš redzēja, ka Falina ir nosirmojusi un novecojusi. «Možā, draiskā, mazā Falina,» viņš domāja, «cik viņa bija skaista un naska!» Atmiņā pēkšņi atmirdzēja viss jaunības laiks. Pļava, takas, pa kurām viņu bija vadājusi māte, jautrās rotaļas ar Gobo un Falinu, jaukais sienāzītis un taurenītis, cīņa ar Kārušu un Ronno, kad viņš bija uzvarējis un iekarojis Falinu. Bembijs pēkšņi atkal jutās laimīgs, bet tai pašā reizē arī satriekts.

Tur pāri patlaban gāja Falina, noliektu galvu, gausiem soļiem, gurdi un skumji. Bembijs šai brīdī mīlēja viņu ar pāri plūstoša maiguma smeldzi, tiecās pāri grāvim, kas nu jau tik ilgi bija šķīris no viņas un pārējiem, dzīrās viņu panākt, uzrunāt, pakavēties jaunības atmiņās, atcerēties visu, kas bijis. Bet viņš tikai lūkojās Falinai nopakaļ cauri kailajiem krūmu zariem, līdz viņa izzuda skatienam.

Bembijs vēl ilgi palika nekustīgi uz vietas un vērās pāri prom.

Nodārdēja pērkona spēriens.

Bembijs sarāvās. Tas bija tepat šaipus grāvja. Ne nu tik tuvu, tomēr te, šinī pusē, kur atradās viņš. Tad nogranda vēl viens pērkona spēriens un tūlīt vēl viens.

Bembijs ar pāris lēcieniem atkāpās dziļāk biezoknī, apstājās un klausījās. Klusums. Piesardzīgi viņš zagās mājup.

Sirmais Staltradzis jau stāvēja kā gaidīdams pie nogāztā koka stumbra.

— Kur tu kavējies tik ilgi? — viņš jautāja nopietni, un Bembijs klusēja.

— Vai tu dzirdēji? — viņš pēc brīža jautāja.

— Jā, trīs reizes nogranda … v i ņ š ir mežā.

— Protams… viņš ir mežā… mums jāiet turp, — Staltradzis uzsvērti atkārtoja.

— Uz kurieni? — Bembijam nevilšus paspruka jautājums.

— Turp, kur viņš ir tagad, — sacīja Staltradzis nomāktā balsī.

Bembijs iztrūkās.

— Nebaidies, — Staltradzis mierināja. — Nāc tagad un esi bez bažām. Priecājos, ka varu tevi turp aizvest un parādīt… — viņš sastomījās, bet pabeidza, — iekāms mums jāšķiras.

Bembijs satriekts uzlūkoja Staltradzi un pēkšņi atskārta, cik ļoti tas sakrities. Galva nosirmojusi balta, seja novājējusi, skaistajās acīs dziļais mirdzums apdzisis, tās bija blāvas, zaļganas, gurdas.

Bembijs un sirmais Staltradzis nebija pagājuši necik tālu, kad degunā iesitās pirmais derdzīgās smakas vilnis, kas viņu sirdīm bieži vien bija licis sarauties šausmās un draudu nojausmā.

Bembijs apstājās. Bet sirmais Staltradzis mierīgi gāja tālāk, tieši pretī brīdinošās smakas vilnim. Bembijs vilcinādamies sekoja.

Svešā dvesma uzvilnīja arvien spīvāk, arvien satrauco- šāk. Tomēr Staltradzis nekavēdamies gāja uz priekšu. Bem- bijā pazibēja bēgšanas nodoms, tas kutināja kaut kur krūtīs, sīca galvā un raustīja kājas. Tomēr Bembijs, zobus sakodis, noturējās un palika cieši aiz sirmā Staltradža.

Tad naidīgā smaka uzplūda tik nomācoši, ka tai līdzās vairs nebija gaisā jūtams nekas cits, aizcirtās elpa.

— Te! — sirmais Staltradzis sacīja, atkāpdamies sānis.

Pāris soļu tālāk, izjauktā sniegā, sabradātos krūmājos gulēja viņš.

Bembijam paspruka apslāpēts baiļu kliedziens, ar vienu lēcienu viņš jau padevās sen ilgotajam bēgšanas vilinājumam. Aiz bailēm viņš

bija kā bez prāta.

— Stāt! — viņš izdzirda saucam Staltradzi, atskatījās un

redzeja, ka tas mierīgi stāvēja līdzas viņam, kurš gulēja zemē.

Mēms aiz pārsteiguma, spiests paklausīt, nevaldāmas ziņkārības un trauksmaina nemiera dzīts, Bembijs lēnām tuvojās.

— Nāc tuvāk… nebaidies, — mudināja sirmais Staltradzis.

Tur viņš gulēja — bālā, kailā seja pavērsta uz augšu, platmale netālu sniegā, un Bembijam, kam nebija nekādas sajēgas par cepurēm, šķita, ka baismīgā galva saskaldījusies divos gabalos.

Malu mednieka kailajā kaklā kā maza, sārta mute pavērusies brūce. No tās vēl lēnām sūcās asinis, asinīs bija izmirkušas spalvas zem deguna, asinis plašā lāmā pletās sniegā, kas, to sasildīts, kusa.

— Te nu mēs stāvam, — sirmais Staltradzis klusām ierunājās, — stāvam pavisam tuvu klāt… un kur nu tagad ir briesmas?

Bembijs pavērās lejup uz guļošo, kura augums, kura locekļi un āda viņam likās noslēpumaini un baismīgi. Viņš paraudzījās izdzisušajās acīs, kas akli raudzījās pretī, un nesaprata nekā.

— Bembij, — Staltradzis sacīja, — vai atceries, ko stāstīja Gobo, ko teica suns, vai atceries, — kam visi tic?

Bembijs nebija spējīgs atbildēt.

— Vai redzi, Bembij, viņš guļ tur, kā gulētu viens no mums? Vai dzirdi, Bembij, viņš nav visuvarens, kā šie apgalvo. Viņš tāpat pazīst bailes, trūkumu, sāpes. Viņu var pārvarēt līdzīgi mums, un tad nu, kā redzam dažkārt mūsējos, tā tagad redzam viņu te nevarīgi nokritušu zemē.

Iestājās klusums.

— Vai tu mani saprati, Bembij?

— Jā, — Bembijs čukstēja.

— Tad es varu mierīgi iet, — sacīja sirmais Staltradzis.

Kādu gabaliņu abi gāja kopā. Pie kāda slaika oša Staltradzis palika stāvam.

— Paliec nu tepat, Bembij, — viņš mierīgi runāja, — pienācis mans laiks. Man jāmeklē, kur nolīst, lai sagatavotos dzīves nobeigumam…

Bembijs grasījās ko iebilst.

— Nē, — Staltradzis neļāva runāt, — nē… mūsu pēdējā stunda mums katram jāsagaida vienatnē. Ardievu, mans dēls… es tevi ļoti mīļoju.

Bez mazākās vēsmiņas, bez krēslas dzestruma vasaras diena iemirdzējās jau agrā rītausmā. Tā vien šķita, ka saule šodien leca steidzīgāk kā citus rītus. Tā aši pacēlās un kā milzīgs ugunsgrēks iekvēlojās žilbinošās liesmās.

Rasa no pļavām un krūmiem izgaroja vienā mirklī, zeme izkalta, un savēlušies cinguļi sabirza. Mežā jau agri iestājās klusums. Reizēm tikai atskanēja dzeņa sīkie smiekli un baložu nenogurstošā, maiguma pārpilnā dūdošana.

Bembijs stāvēja nelielā kla- jumiņā, kas slēpās dziļā biežņā. Saulē viņam virs galvas snidzi- nāja un sīca odu bars. Bembijam līdzās lazdāja lapotnē kaut kas paklusi dūca, dūkšana tuvojās arvien vairāk un vairāk, līdz garām gausi aizlidoja liela maijvabole, izlidoja cauri odu baram, augstāk un augstāk, tuvāk koka galotnei, kur bija nodomājusi pavadīt nakti. Vaboles segspārni pletās graciozi un iznesīgi. Spārni spēkpilni šalca.

Odi sīca, sijājās un svep- stēja:

— Vai redzat šo te? … -— Tas ir vecais Staltradzis.

— Visi viņa ciltsbrāļi jau sen miruši. Bet šis vēl dzīvo.

Pāris odu mazulīšu gribēja zināt:

— Nez cik ilgi tāds var dzīvot?

Pārējie dīca korī:

— Kas to lai zina. Viņš pārdzīvojis visus savējos . . . ve- cumvecs … kā pati mūžība.

Bembijs gāja savu ceļu. «Sīk- maņu sīkšana,» viņš domāja, «odu tērgāšana . ..» «cnˆ Hjˆ-n ˆ Tvˆˆ tad viņš izdzirda kādu

ˆ ~ ' *1* trauslu, bailīgu balstiņu. Kāds
no viņa paša cilts sauca:

— Māmiņ!… Māmiņ! …

Bembijs spraucās cauri krūmiem balss virzienā. Tur, cieši līdzās viens otram, stāvēja divi mazuļi sārtos svārciņos, brālītis un māsiņa, pamesti vieni un izmisuši.

— Māmiņ! … Māmiņ!…

Tie nepaguva ne atjēgties, kad pretī bija nostājies Bembijs. Aiz pārsteiguma vaļējām mutēm mazuļi blenza viņā.

— Jūsu mātei tagad nav laika, — Bembijs stingri noteica. Viņš ielūkojās acīs mazulim:

— Vai tad tu nevari dzīvot viens?

Mazulis un viņa māsiņa neteica nekā.

Bembijs pagriezās, ienira tuvākajā krūmā un, iekāms abi spēja attapties, pazuda viņu acīm. Viņš gāja uz priekšu.

«Mazulis man patīk,» Bembijs domāja. «Varbūt satikšu viņu, kad

būs paaudzies… Un mazā arī jauka… tāda izskatījās Falina, kad vēl bija bērns.»

Bembijs gāja tālāk un nozuda biezoknī.

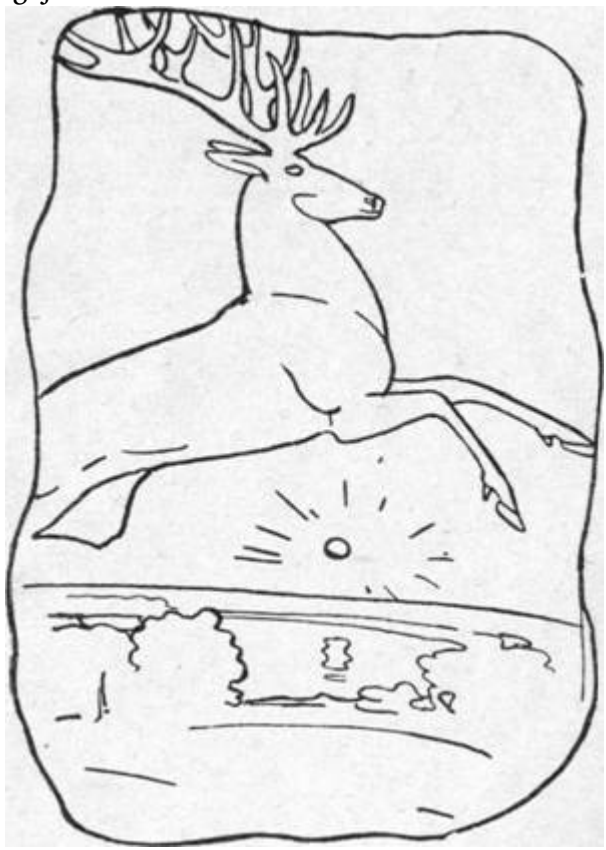

10 — 2781
F e 1 i x S a lt e n BAMBI
Eine Lebensgeschichte aus dem Walde Berlin 1965

Fēlikss Zaltens BEMBIJS

Redaktore M. Paula. Māksi, redaktors H. Purviņš. Tehn. redaktore G. Sneidermane. Korektore R. Sils. Nodota salikšanai 1967. g. 1. septembrī. Parakstīta iespiešanai 1967. g. 30. novembrī. Tipogr. pap. Nr. 2. Papīra formāts 60 X 84/16. 9,25 fiz. iespiedi.; 7,57 uzsk. iespiedi.; 8,48 izdevn. l. Metiens 45 000 eks. Maksā 38 kap. Izdevniecība «Liesma» Rīga. Padomju bulv. 24. Izdevn. Nr. 21369/ J-2108. Iespiesta Latvijas PSR Ministru Padomes Preses komitejas Poligrāfiskās rūpniecības pārvaldes 2. tipogrāfijā Rīgā, Dzirnavu ielā 57. Pašūt. Nr. 2781.